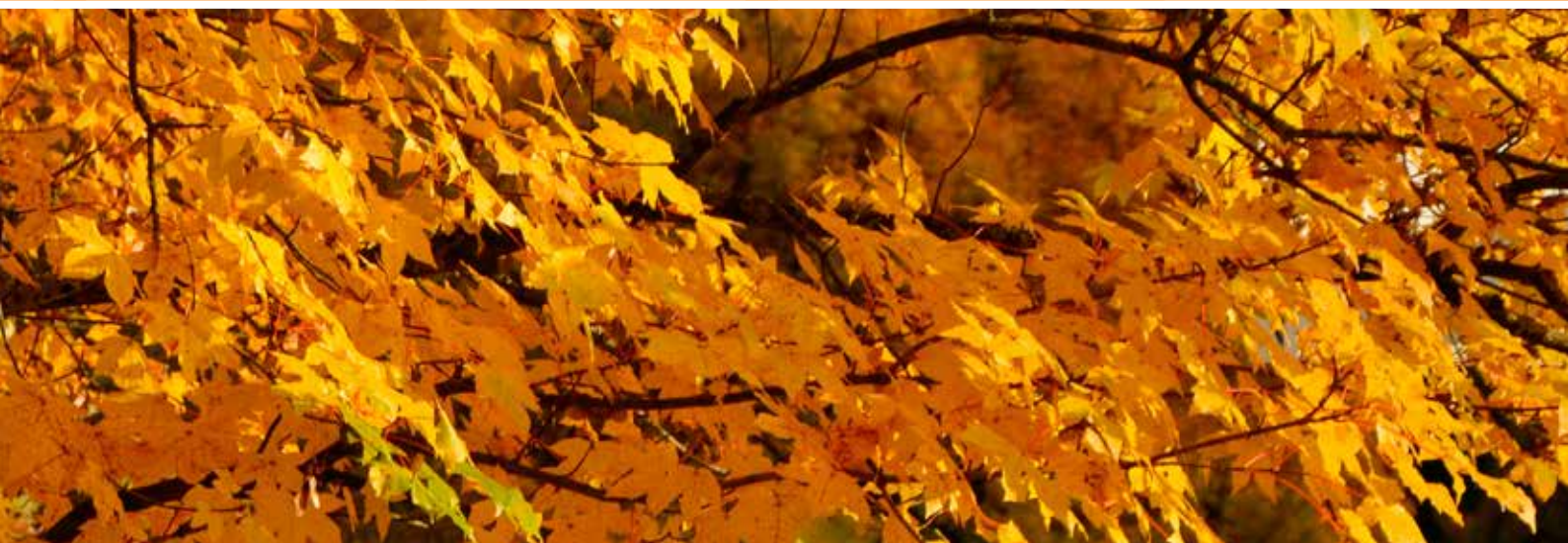

ZBORNİK

ZBRANIH POVZETKOV
VSEBIN PROJEKTA

ZGODNJE NARAVOSLOVJE
TEMELJ ZA TRAJNOSTNI RAZVOJ

Ekošola – september 2017

KAZALO

UVOD	5
Vrtec Murska Sobota, Enota Veverička, Rakičan SPODBUDNO UČNO OKOLJE NA PROSTEM	7
Vrtec Antona Medveda Kamnik SEME – ŽIVLJENJE IN HRANA	10
Vrtec Mavrica Trebnje RAZISKOVANJE NA VRTU	13
Osnovna šola Vransko - Tabor, OE Vrtec Tabor ŽIVETI Z NARAVO	16
VVE Vojke Napokoj, Moravče SREČANJA, KI SKRBIJO ZA NAŠE DOBRO POČUTJE	19
Vrtec Antona Medveda Kamnik SMREKOVI VRŠIČKI	23
Vrtec Pedenjped, Oddelek na Oš Kašelj ŽIVA IN NEŽIVA NARAVA	26
Vrtec Murska Sobota, enota Miške Z IGRO V SVET NARAVE	29
Vrtec Murska Sobota, enota Ringa raja EKO DRUŽABNE IGRE	32
Vrtec Mavrica Trebnje IGRA V NARAVNEM OKOLJU.	35
Vrtec Studenci Maribor, enota Radvanje Z IGRO V SVET NARAVE	38
Vrtec Most na Soči ZDRAVO HRANO JEMO, SE GIBAMO IN ZDRAVO ŽIVIMO	42
Vrtci Brezovica ZELIŠČNI VRT V VRTCU	45
Vrtec Črenšovci Z IGRO V SVET NARAVE – NA POTOK SUHI ČRNEC	47
Vrtec Murska Sobota, enota Miške KUHLA NAS JE UČILA	50
Vrtec Zelena jama, enota Zmajček REPA, ZELJE IN KORENJE TO JE ZDRAVO ŽIVLJENJE	53
Vrtec Murska Sobota NARAVOSLOVNI KOTIČKI NA PROSTEM	57
Vrtec Črnuče, enota Ostržek GOZDNA IGRALNICA OTROK PRVEGA STAROSTNEGA OBDOBJA	61
Vrtec Črnuče, enota Ostržek VODA OKROG NAS	63

Vrtec "Otona Župančiča" Slovenska Bistrica, Enota Sonček OD SADIKE DO SOLATE	65
Vrtec "Otona Župančiča" Slovenska Bistrica, Enota Poljčane JEDILNI PARK V VRTCU	67
Vrtec "Otona Župančiča" Slovenska Bistrica, enota Poljčane ODPADNA EMBALAŽA ZA USTVARJALNO IGRO	70
Vrtec "Otona Župančiča" Slovenska Bistrica SKRB ZA PTICE PO ZIMI	73
Vrtec "Otona Župančiča" Slovenska Bistrica SPOZNAJMO SE Z ŽUŽELKAMI	75
Vrtec "Otona Župančiča" Slovenska Bistrica SAMOOSKRBA - SEJEMO, SADIMO IN ZA ZELENJAVO SKRBIMO V VRTCU IN DOMA ! (OD SEMENA DO RASTLINE...)	78
Vrtec Slovenske Konjice NARAVOSLOVJE V VRTCU	82
VIZ Vrtci Brezovica NAŠ VRTIČEK, KI SE NE VDA	86
Vrtec "Otona Župančiča" Slovenska Bistrica Z IGRO V SVET NARAVE	88
Osnovna šola Miklavž na Dravskem polju – Vrtec Ciciban Z IGRO V SVET NARAVE	91
Vrtec "Otona Župančiča" Slovenska Bistrica SPOZNAVANJE POHORSKE DEDIŠČINE SKOZI LITERARNO IZROČILO	93
Vrtec "Otona Župančiča" Slovenska Bistrica, enota Makole MALI PUSTOLOVCI	95
Vrtec "Otona Župančiča" Slovenska Bistrica HRANA NI ZA TJAVENDAN	97
VVZ Kekec, Grosuplje GOZDNA IGRALNICA	100
Vrtec Zelena Jama TELOVADNICA V GOZDU.	105
Vrtec Zelena jama GOZDNA IGRALNICA	108
Vrtci Brezovica EKO NAVDUŠENCI	111
Osnovna šola Šmarjeta – Vrtec Sonček JAZ PA GREM NA ZELENO TRAVCO	114
Vrtec Mavrica Vojnik HRANA NI ZA TJAVENDAN	117
Vrtec Vodmat, Enota Klinični center LEZE, LEZE POLŽEK POČASI	121
Vrtec Črnuče, enota Ostržek POSVOJILI SMO JELKO	124
Osnovna šola Franceta Prešerna Črenšovci, enota vrtec BOGASTVO GOZDA V VSEH LETNIH ČASIH	127

UVOD

Ekološke vsebine v ekovrtcih temeljijo na spoznavanju elementarne okoljske vzgoje z vsebinami, ki so usmerjene na okolje, v katerem otrok biva. Prav to okolje je prava pot za spoznavanje naravnih zakonitosti ter razvijanja emocionalnih odnosov do zdravega okolja.

V ekovrtcih posebej izpostavljamo pomen oblikovanja navad v odnosu do okolja in varovanju okolja. Zgodnje naravoslovje v ekovrtcih je proces spoznavanja okolja, naravoslovnih vsebin in razvijanja ustvarjalnih sposobnosti in spretnosti. Naravoslovne vsebine so v ekovrtcih zaživele kot vzgojna ustvarjalnost. Zakaj? Naravoslovne vsebine so ene od najbolj priljubljenih vsebin pri otrocih.

Posebej želimo izpostaviti, da prispevki v zborniku temeljijo na akcijskem raziskovanju in neposredni aktivnosti otrok. V prispevkih zbornika so predstavljeni rezultati otroške raziskovalne ustvarjalnosti in procesi načrtovanja in analiziranja doseženih rezultatov, ki se kažejo na področju pedagoške prakse v ekovrtcih. Zahvala gre vodjem projektov, ki so vzpodbujali didaktične procese, ki bodo vplivali na postavljanje osnovnih temeljev človekove zavesti in ravnanja v odnosu do okolja.

Dane Katalinič

**ZBORNIK zbranih povzetkov vsebin projekta
Zgodnje naravoslovje za trajnostni razvoj**

Gradivo je dostopno v pdf formatu na <http://www.ekosola.si/gradiva/>

Izdajatelj: Društvo DOVES – FEE Slovenia, Portorož
Uredila: Dane Katalinič in Dunja Dolinšek

September 2017

Kataložni zapis o publikaciji (CIP) pripravili
v Narodni in univerzitetni knjižnici v Ljubljani

COBISS.SI-ID=292463104
ISBN 978-961-94211-2-3 (pdf)

SPODBUDNO UČNO OKOLJE NA PROSTEM

Povzetek

V sodelovanju s starši je nastalo spodbudno učno okolje na prostem, ki otrokom omogoča, da se aktivno učijo o in v naravi ter do nje gojijo pozitiven odnos. Projekt je izhajal iz pobude otrok, njegov rezultat pa so bile številne ideje, na kakšen način lahko uporabimo spodbudno učno okolje na prostem. Naša izkušnja s spodbudnim učnim okoljem je dokazala, da se lahko vsa področja Kurikuluma enako uspešno izvajajo v naravi.

Ključne besede: spodbudno učno okolje, narava, aktivno učenje, starši

Abstract

In collaboration with parents an outdoor inspirational learning environment was created that enables children to actively learn about and in the nature, allowing them to develop a positive attitude towards it. The project was based on child initiative and it resulted in numerous ideas, how to further make use of it. Our experience in the field of inspirational learning environment proves that all the curricular activities can be successfully implemented outdoors.

Keywords: inspirational learning environment, nature, active learning, parents

UVOD

Sodobni vzgojno-izobraževalni pristopi vključujejo dve pomembni načeli, ki ju skušajo v čim večji meri vključiti v vsakodnevne dejavnosti že na predšolski ravni. Na eni strani je v teoriji in pedagoški praksi že dolgo poznano in spodbujano načelo otrokovega aktivnega učenja. Na drugi strani pa je – predvsem glede na sodobni način življenja – za življenje otrok v vrtcu izjemnega pomena, da imajo otroci priložnost čim več časa preživeti na prostem, v stiku z naravo. Enota Veverička ima zaradi svoje prostorske umestitve v del naselja Rakičan, kjer se razteza nekdanji grajski park, idealne možnosti za uresničevanje omenjenih načel v neposredni okolici vrtca. Prispevek se nanaša na ustvarjanje spodbudnega učnega okolja, pri čemer je v ospredju naš projekt ustvarjanja spodbudnega učnega okolja na prostem v Vrtcu Murska Sobota Enota Veverička, v katerega smo uspešno vključili tudi starše.

CILJI PROJEKTA

Ustvarjanje spodbudnega učnega okolja na prostem, kakor smo ga izvedli v Enoti Veverička je tipični primer uspešnega

povezovanja praktično vseh področij vzgojno-izobraževalnega procesa, ki jih vključuje Kurikulum za vrtce (2009). Gre za prenos aktivnosti iz igralnice na zunanje površine vrtca, da bi s tem izkoristili prednosti učenja te igre oz. učenja skozi igro na prostem. Cilje tovrstnega projekta lahko povzamemo iz pomena kreativne igre ter učenja na prostem, ki jih izpostavlja Wilsonova (2012, 6-7):

- razvijanje avtentične igre (odprte, zabavne, osredotočene nase, igre po lastni izbiri ...) skozi igro v naravo
- spodbujati večjo fizično aktivnost otrok skozi učenje in igro na prostem
- prispevati k otrokovemu čustvenemu blagostanju ter k razvijanju družbenih vezi
- razvijanje spoštljivega ter odgovornega odnosa do narave za otrokovo in kasnejše odraslo življenje

METODE

Na izbiro metod za ustvarjanje spodbudnega učnega okolja na prostem je vplivala diskusija ter prenos izkušenj v okviru starostnega aktivna na temo spodbudnega učnega okolja in porajajoče se pismenosti. Za spodbudno učno okolje je

značilno, da v njem poteka aktivno učenje, ki izhaja iz otrokove pobude za dejavnosti in da je ključna vloga odraslih predvsem v tem, da otrokom nudijo raznovrstne materiale, ustrezen čas in prostor za njihovo uporabo ter otroke spodbujajo pri samoaktivnosti. Medtem ko se je strokovni aktiv nanašal na spodbudno učno okolje v notranjosti vrtca, smo v naši enoti želeli izkoristiti lokacijske oz. naravne prednosti ter tovrstno okolje vzpostaviti na prostem. Naš cilj je bil k aktivnemu sodelovanju pritegniti tudi starše, da bi jih na ta način spodbudili k preživljanju časa z otroki v naravi ter jih navajati k trajnostnemu razmišljanju.

Pri ustvarjanju spodbudnega učnega okolja na prostem smo uporabili sledeče metode:

- metoda pogovora: ideje, predlogi in pobude otrok, predstavitev namena projekta spodbujanja spodbudnega učnega okolja na prostem staršem, pogovor in organizacija po skupinah oz. prevzem posameznih odgovornosti
- metoda primerjanja in razvrščanja: otroci so zbirali, prinašali, klasificirali ter medsebojno primerjali materiale za ustvarjanje čutne poti
- metoda lastne aktivnosti: sodelovanje otrok pri izdelavi čutne poti
- metoda aktivnosti staršev: samoorganizacija staršev po skupinah, načrtovanje ter izvedba posameznih elementov spodbudnega učnega okolja na prostem.

REZULTATI

Ključni rezultat projekta je izgradnja spodbudnega učnega okolja na prostem, ki smo ga uredili skupaj s starši ob predhodnem pogovoru z otroki, upoštevanjem njihovih želja, potreb in predlogov. Na ploščadi pred vrtcem smo zarisali ristanco, polja s črkami slovenske abecede, vzorce stopinj, pred vrtcem uredili čutno pot, v senčnem predelu igrišča zarisali »človek, ne jezi se«, mrežo za preslikavo, izdelali družabno igro »spomin« na kamnih ...

Po sledih stopinj otroci spoznajo različne načine, smeri gibanja.

Ristanc.

Izdelava čutne poti.

Zarisovanje polj s črkami.

Družabna igra »človek, ne jezi se« na prostem.

Otroci so nemudoma odlično sprejeli urejeno učno okolje, vztrajali na tem, da čim več časa v vrtcu preživimo na prostem ter sami dajali vse več predlogov in idej, kako vse bi ga lahko izkoristili pri naših dejavnostih. Da je naš projekt dosegel svoj cilj, je bilo razvidno tudi iz tega, da so se otroci na urejenih površinah zadrževali že ob prihodu in ob odhodu iz vrtca, staršem demonstrirali njegovo rabo ter tudi njih spodbujali, da se tudi sami preizkusijo pri skakanju ristanca, hoji po načrtanih stopinjah, iskanju prostora, ki zaznamuje začetni glas v njihovem imenu, ...

Starši so bili ponosni, da so sodelovali pri praktični izvedbi našega projekta, se veselili dosežkov svojih otrok ter poročali o aktivnostih v naravi, za katere so dobili idejo ob našem skupnem projektu. Starši so se sami ponudili, da sodelujejo pri vzdrževanju in čez čas korenitejši obnovi našega pripravljenega spodbudnega učnega okolja na prostem.

DISKUSIJA

V vzgojno-izobraževalnem procesu je običajno, da predmete iz narave prinašamo v igralnico ter jih vključujemo v naše dnevne aktivnosti. Manj razširjena oblika dela je, da se različne aktivnosti iz igralnice preselijo na prosto. Naš projekt

urejanja spodbudnega učnega okolja na prostem dokazuje, da je mogoče iz igralnice na prosto prenašati ter v naravi izvajati dejavnosti z vseh področij, ki jih zajema Kurikulum za vrtce. Otroci so učni del dejavnosti na prostem sprejeli za svojega, ker so imeli možnost dati pobudo zanj, ter so ga doživljali kot nevsiljenega. Kot posebna dodana vrednost se je pokazalo vključevanje staršev. Slednji so pogosto pod velikim družbenim pritiskom pri vzgoji svojih otrok, da jim ponudijo čim bolj kvalitetno okolje ter sredstva za njihov razvoj. V okviru našega projekta smo starše uspešno opozorili na možnosti ter spodbude, ki jih ponujajo narava ter dejavnosti na prostem za otrokov razvoj.

Izhajajoč iz izkušenj in spoznanj pri izvedbi našega projekta se odpirajo možnosti za aplikacijo spodbudnega učnega okolja tudi na druga področja ter za širitev nabora dejavnosti, ki jih je mogoče izvajati na prostem. Prav tako se je pokazal interes za enako ali podobno ureditev spodbudnega učnega okolja na prostem v drugih enotah po prikazu rezultatov našega projekta na strokovnem aktivu ter obisku otrok iz druge enote.

ZAKLJUČEK

Urejanje spodbudnega učnega okolja na prostem je zelo učinkovit način za zagotavljanje aktivnega učenja otrok ter za to, da se jim omogoči čim daljše bivanje na prostem ter razvijanje pristnega odnosa z naravo. Prav tako se je projekt izkazal kot odlična oblika sodelovanja s starši, ki so postali še tesneje vpeti v delo našega vrtca ter v naša prizadevanja za to, da se otroci o in v naravi učijo na svoboden in ustvarjalni način.

Literatura:

1. Kurikulum za vrtce. (1999). Ljubljana: Ministrstvo za šolstvo in šport.
2. Hohman, Mary in David P. Weikart (2005). Vzgoja in učenje predšolskih otrok. Ljubljana: DZS.
3. Wilson, Ruth A. (2012). Nature and Young Children: Encouraging Creative Play and Learning in Natural Environments, 2. izdaja. London in New York: Routledge.

SEME – ŽIVLJENJE IN HRANA

Povzetek

Trajnostni razvoj je razvoj, katerega cilj je izboljšati kakovost življenja. Otroke je potrebno ozaveščati o pomenu kvalitete semen za vzgojo rastlin ter posledično pridelovanje hrane. Rdeča nit prispevka je, kako iz semena zraste rastlina in na kakšen način jo nato uporabljamo v prehranjevalni verigi. Ob spremljanju rasti rastlin skozi vse letne čase se otroci seznanjajo tudi s škodljivimi vplivi človeka na naravo. Preko dejavnosti otroci spoznajo pot od sejanja, skrbi za rast do pobiranja pridelkov in priprave hrane. Človek je v povezavi z vsemi vsebinami znotraj projekta, saj je odgovoren za izbiro semen, iz katerega zraste živa rastlina in obrodi zdrav pridelek.

Ključne besede: seme, zemlja, rastlina, hrana, človek, spoštovanje in odgovornost

Abstract

Sustainable development is a development with a goal to improve the quality of life. Children need to be informed about the importance of seeds quality for raising plants and consequently food production. The theme of the article is how do the plants grow from the seed and in what way we can use it in the food chain. While observing the plants grow in all seasons the children also learn about the harmful influences of human on nature. Children learn the process from sowing, taking care for growing to harvesting and food preparation through activities. Human is connected with all contents within the project, because we are responsible for choosing the seeds from which a living plant grows and afterwards bears a healthy harvest.

Key words: seed, soil, plant, food, human, respect and responsibility

UVOD

S projektom smo želeli pomagati širiti zavedanje o pomembnosti lokalno pridelane hrane in ohranjanja naše narave. Velik poudarek smo namenili osveščanju otrok o pomenu, kakšno hrano uživamo in kakšen pomen ima ta hrana za naše življenje. Že več let imamo v vrtcu vrtičke, kjer z otroki vsako leto posejemo različna semena. Tako otroci spoznajo pot hrane od setve do pobiranja pridelkov. Otroci s tem postavijo temelj v svoji zavesti, o svojem ravnanju in odnosu do okolja, v katerem živijo. Cilji so temeljili na spoznavni, čustveni in aktivni ravni. Otroci ob spremljanju rasti spoznavajo, opazujejo, tipajo, sodelujejo pri pogovorih in so deležni neposredne izkušnje, ki je osnova za doživljanje in razumevanje. Tako se odraža tudi vpetost vrtca v naravo ter širšo javnost. Ozaveščanje otrok o pomenu načina pridelave hrane in uživanja lokalno pridelane hrane je pogoj za ohranjanje in obstoj naslednjih generacij.

CILJI PROJEKTA

- Otroci spoznajo, kaj potrebuje rastlina za življenje.
- Seznanitev s fazami rasti od semena do pridelka.

- Spoznati ekosistem, ki povezuje rastlinstvo, živalstvo, človeka in neživo naravo.
- Spoznati pogoje za rast rastlin in pridobiti izkušnje, kako narava in ljudje vplivamo na to.
- Povezovanje med okoljem in družbo kot vrednoto življenja.
- Pridobiti osnove naravoslovnega znanja za vseživljenjski trajnostni razvoj in ta znanja širiti med naše bližnje, prijatelje ter širšo javnost.

METODE

Pri izvedbi smo uporabljali različne metode, ki so temeljile predvsem na aktivnosti otrok:

- izkustveno učenje
- opazovanje
- praktično delo
- pripovedovanje

REZULTATI

Projekt je trajal skozi vse leto od jeseni preko zime, spomladi, poleti. Najprej je bil že sam stik s semenom pšenice otrokom zelo zanimiv, saj se je seme pšenice razlikovalo od ostalih semen, ki smo si jih ogledovali. Otroci so seme pšenice primerjali s semenom solate, korenja in fižola. Otroci so spoznali, da ostala semena, kot tudi seme fižola, sejemo spomladi. Medtem ko smo seme pšenice posejali pozno jeseni. Zrna pšenice so prezimila v zemlji do pomladi, ko so pričela bujno rasti. Ob pšenici so dobili dobro primerjavo z ostalimi rastlinami. Še posebno s fižolom, saj mora biti spomladi za fižol zemlja že dovolj ogreta, da vzkaljen fižol ne uniči slana. Spoznali so, da je potrebno, da rastline obiščejo tudi žuželke, da toplo sonce in dež pripomoreta, da iz zelenih listov nastane steblo in nato klas. Ta klas je nato potrebno ločiti od slame, v mlinu pa zrna zmeljejo v moko. Otroci so si ogledali, kako so pekli kruh naše babice. Iz moke z rokami zamesimo kruh. V posebni mizi presejemo moko, dodamo vodo, sol in kvas ter zamesimo testo. Testo razdelimo na hlebe in ga položimo v peharje, da vzhaja. V peči je potrebno z grebljo pogrebsti žerjavico na kup in tudi pomesti s slamnato metlo. Na posebnih loparjih ga položimo v skrbno pripravljeno ravno prav vročo peč. Najbolj pa je otroke prevzel vonj po sveže pečenem kruhu. Otroci so spoznali, kakšna vrednota je kruh in koliko truda in dela je potrebno, zato si zasluži spoštovanje, saj je nepogrešljiva hrana za vse človeštvo. Spoznali so, da je v kruhu, ki ga zamesi topla človeška roka, dodana tudi ljubezen do zemlje, ljubezen do ljudi in to ljubezen smo začutili v kruhu, ki smo ga okušali. Bil je drugačen kot kruh, ki ga zamesijo stroji. Otrokom je stik z zemljo prinašal sproščenost in zadovoljstvo ter medsebojno sodelovanje. Ob tem so otroci pridobili tudi delovne navade. Vse pridobljeno znanje je povečalo ozaveščenost otrok, da vedno kos kruha vzamejo v roke spoštljivo. Z užitkom na kruh namažemo namaze, ki jih pripravimo iz drobnjaka in fižola, katerega smo tudi spremljali od sajenja dalje. Fižol smo morali potrgati, oluščiti, nato pa smo iz njega pripravili namaz in fižolovo juho. Otroci so ob tem projektu spoznali, kako na rastline vplivajo spremembe v naravi. Ob tem so spoznali zakonitosti življenja.

Sejemo pšenico.

DISKUSIJA

Vse vsebine so se dopolnjevale z vsebinami zdravega načina življenja. Da bomo lahko uživali zdravo hrano in bomo zdravo živeli, moramo skrbeti, da bo narava čista, da je ne bomo zastrupljali z nevarnimi in strupenimi škropivi ter odpadki. Da bodo drevesa v gozdu še naprej dajala zavetje živalim in ljudem ter da se bo v naših sadovnjakih in na naših poljih še slišalo brenčanje čebel.

V smeri takega razmišljanja o trajnostnem razvoju smo z otroki spoznavali, kako pomembno je, da se v nas širi zavest, da moramo naravo ohraniti. In to zavest smo širili tudi med ljudi. Le na zdravi zemlji bodo lahko posejali semena, ki bodo obrodila zdrave sadove in bomo iz njih lahko pripravili zdravo hrano. Spoznali so, kako narava vpliva na rast rastlin, da je pomembno zemljo zrahljati, okopati. Le stik z zemljo in ljubezen do nje nam da tudi zdravo hrano. Otroci so spoznali, kako lahko sami zmanjšamo naš škodljiv vpliv na naravo.

ZAKLJUČEK

Ob projektu smo spoznavali, da ni dovolj, da se zgolj zavedamo, da moramo varovati naše okolje. To moramo dokazovati tudi s svojimi dejanji. Ob aktivnostih smo spoznavali, kaj vse vpliva na kvaliteto življenja. Pomembno je, da se zavedamo in otroke navajamo na spoštovanje hrane, kot prvo in osnovno vrednoto. Otroci to vrednoto odnesejo tudi v svoje domove in s tem širijo zavest, kako pomembno je medsebojno sodelovanje med človekom in naravo. Skrb za človeka vključuje tako varovanje zdravja z zdravim načinom prehranjevanja, obenem pa tudi graditev medsebojnih odnosov ter skrb za okolje. Ohranitev biotske raznovrstnosti je bistvenega pomena za naše prehranjevalne potrebe. Z aktivnostmi smo z otroki postavili osnovne temelje ravnanja s hrano in okoljem. Pomembno pa je sodelovanje in ozaveščanje širše skupnosti. Tako pridemo do ugotovitev, kako pomembno je, kako hrano pridelamo ter da s hrano spoštljivo in odgovorno ravnamo. Odnos do hrane in odnos do okolja pa je potrebno otrokom privzgojiti že od zgodnjega otroštva.

Vonjamo sveže pečeni kruh.

Luščenje fižola z našega vrta.

Malica - domač kruh in v vrtcu pripravljen fižolov namaz.

Literatura

1. Bahovec, Eva D. (1999). Kurikulum za vrtce, Ministrstvo za šolstvo in šport in Zavod Republike Slovenije za šolstvo, Ljubljana
2. Katalinič, D. (1992). Od semena do rastlin, Zavod republike Slovenije za šolstvo in šport, Ljubljana
3. Kecir-Lepetit, E. (2012). Kmetija, (prevod: Ana Marija Toman), Okaši, Ljubljana

RAZISKOVANJE NA VRTU

Povzetek

Vrt je okolje, kjer lahko otroci opazujejo in uživajo v pestrosti živih organizmov, žive narave in so pri tem še sami ustvarjalni. Tudi ob novem vrtcu, kjer travnata okolica še ne ponuja najbolj rodovitne zemlje – se lahko z visokimi gredami vnese biotsko pestrost in privlačno učno okolje za predšolske otroke. Ob sodelovanju s hišniki in starši so nastale visoke gredice, priskrbljeni so bili ustrezni naravni elementi, ki so s svojim razkrajanjem v nadaljevanju nudili vrtnam dobre pogoje za uspešno rast. Pri vsakem koraku so bili vključeni otroci, njihove ideje, razmišljanja in aktivnosti. Vsak vrt, velik ali majhen, lahko postane bogato učno okolje, ki spodbuja in razvija otrokovo aktivnost različnih čutil. V okviru projekta so otroci za vrt skrbeli skozi vse letne čase. Namen je bil pridobivanje izkušenj in temeljnih znanj o ustrezni pripravi plodne zemlje, usvajanju znanja in spretnosti za uspešno rast vrtnin, iskanju različnih virov pomoči in medsebojnega sodelovanja; uporaba vrtnin za ustrezno kulinarčno uživanje ter uporaba naravoslovne dejavnosti kot nadaljnje izhodišče likovnega, jezikovnega, gibalnega, matematičnega, plesnega ustvarjanja.

Ključne besede: vrt, predšolski otrok, učno okolje, raziskovanje, spretnosti.

Abstract

Garden is an environment, where children can observe and enjoy the diversity of living organisms, live nature and while doing that explore their creativity. Even near the new kindergarten, where the grass surface doesn't offer the most fertile soil, biotic diversity and attractive study environment for preschool children can be created with garden high beams. In cooperation with janitors and parents some high beams were created, corresponding natural elements were provided, which with their disintegration offered vegetables good conditions for successful growth. With every step of planning children were involved by contributing their ideas, reflection and activities. Every garden, no matter big or small can become reach study environment, which encourages and develops child activity for different senses. Within the frame work of the project children have taken care for the garden throughout the year. The goal was to gain experience and basic knowledge about proper preparation of the fertile soil, acquisition of knowledge and skills for successful growth of the vegetable, finding different sources of help and mutual cooperation; usage of the vegetables for appropriate nutrition and usage of the activity as a starting point for art, physical, language, mathematic, dancing creativeness.

Key words: garden, preschool child, study environment, exploring, skills

UVOD

Narava nudi čudovito pestrost, ob kateri se lahko otroci veliko naučijo in hkrati tudi sprostijo. Naša želja je bila, da otroke na vznemirljiv način trajnostno privabimo k vrtnim dejavnostim. Ob tem se nam je zdelo ključnega pomena, kako privabiti celo skupino in pri tem upoštevati različne potrebe in različna otrokova zanimanja. Potrebno je bilo načrtovati in izvajati dejavnosti, ki so pokrivala različna kurikularna področja in vključevale ter spodbujale vsa otrokova čutila. Le ob takšnem pristopu lahko otroci v čim večji meri celostno zaznavajo izkušnje z vrtom ter izkusijo naložbo, ki jo imenujemo trajnost. Otroci morajo naravo doumeti in razumeti, da jo bodo kasneje znali dobro ohranjati. Tako so vrtečevski vrtovi lahko koristna priložnost, da ustvarimo prostor za pridobivanje novih znanj, spretnosti in navad. Ravno tisto znanje in veščine, kjer otrok ustvarja z lastnimi

rokami, prispeva delež svojih izkušenj, sodeluje, raziskuje in odkriva, se kasneje izkaže kot najbolj dolgotrajno.

METODE

Pri izvajanju metod smo stremeli k aktiviranju različnih otrokovih senzornih poti, tako da je vrt spoznaval z različnimi čutili, čim bolj celostno. Uporabili smo naslednje metode: načrtno opazovanje, lastna aktivnost, raziskovanje, čutno zaznavanje, pridobivanje spoznanj ob lastni dejavnosti, sklepanje, razgovor, pogovor, opisovanje, primerjanje, poslušanje in metoda igre. Med naštetimi metodami se je prepletalo sodelovanje otrok s strokovnimi delavci vrtca in tehničnim kadrom (hišniki, kuharji in organizatorke prehrane) ter sodelovanje s starši in z lokalnimi agrarnimi prodajalci.

REZULTATI

Ob izvajanju naravoslovnih dejavnosti smo stremeli k prijetnemu in atraktivnemu ozračju z namenom privzganja naravnega življenjskega okolja v sožitju z naravo. Otrok je že po svoji naravi radoveden. To dejstvo smo uporabili tudi pri načrtovanju dejavnosti, da je lahko otrok raziskoval, preizkusil in ugotavljal. Z raziskovalnimi metodami smo načrtno povzročali pojave oziroma dogodke z namenom, da bi jih preučevali. Preko pozitivnega odnosa do temeljnih naravoslovnih znanj in veščin smo otrokom želeli približati zakonitosti uspešne rasti vrtnin in raznolikosti izbrane žive narave. Najbolj plodno so se izkazale dejavnosti, kjer so otroci lahko samostojno izvedli celotno delo oziroma proces ter bili na to izjemno ponosni.

DOMAČA VEGETA

Vrtnarjenje vključuje okoljsko vzgojo, učno okolje, prehrano, praktične življenjske veščine in hkrati tudi zabavo. Z otroki smo se na vrt odpravili z namenom, da naredimo domačo vegeto. Za spravilo pridelkov z vrta do igralnice smo uporabili samokolnice in vrtnarsko orodje. Potem je sledilo čiščenje, rezanje in striženje pridelkov. Tako so sestavine že dobile ustrezno manjšo obliko za mletje v stroju. Zmesi smo dodali še sol in že smo domačo vegeto lahko polnili v lončke. Ponosni na svoj izdelek so otroci še isti dan vegeto dodajali in pokušali v juhi, nekaj zaloge pa smo odnesli tudi v kuhinjo vrtca. Otroci so ob procesu spoznavali tudi pomen vloženega truda in razliko med kupljeno suho in domačo svežo vegeto.

Priprava domače vegete

Polnjenje vegete

VRT NA VEČ RAZLIČNIH NAČINOV

Otrokom se vrtno dejavnosti veliko bolj vtisnejo v spomin in izkustva, če jih povežemo še z drugimi področji. Tako smo poleg naravoslovnih aktivnosti tudi dokumentirali delo na vrtu z različnimi likovnimi ploskovnimi in prostorskimi tehnikami, si med sprehodi in pohodi ogledovali oblike in vsebine drugih vrtov v okolici Trebnjega, brali eko pravljice, se učili ples različnih vrtnih junakov, prepevali pesmi o naravi, se urili v socialnih in govornih spretnostih ob usklajevanju, razdelitvi in izvajanju vrtnih nalog, se urili v praktični matematiki, nadgrajevali grobo in fino motoriko, ipd. Skratka raznolikost žive narave nam ponuja še in še možnosti za igro, razmišljanja in aktivnosti.

OD KOD PRIDE HRANA?

Hrana je dobrina, ki nam omogoča življenje. Način prehrane vpliva na človekovo zdravje, sveža zelenjava pa je pomembna sestavina zdrave prehrane. Prehranjevalni vzorci se začnejo razvijati že v zgodnjem otroštvu, zato je zelo pomembno, da že v tem obdobju otroci začnejo pridobivati tudi znanje in izkušnje z različnimi vrstami hrane, spoznavati njihov izvor in osnove njihove predelave.

Priprava bučne juhe

Spravilo vrtnin

PRIPRAVA ZELIŠČNEGA NAPITKA

Najprej je v igralnici potekal razgovor o poznavanju zelišč, njihovi uporabi, otrokovih izkušnjah in pregledu leksikonov in drugih knjig o zeliščih. Nadaljnje aktivnosti so potekale pri eko gredicah. Otroci so poskrbeli, da so zelišča najprej poskali, jih vonjali, rezali in nato oprali. V zdravilen napitek so otroci narezali tudi limone, vse to pa smo prelili z medom. Čebelar (eden izmed dedkov) nam je pomagal z določitvijo »roka uporabe« čarobnega napitka. Otroci so s pomočjo odraslih polne lončke opremili še z deklaracijo in s predstavitveno etiketo.

Priprava zelišč za zeliščni napitek

DISKUSIJA IN ZAKLJUČEK

Posledica radovednega seznanjanja oziroma raziskovanja je, da so otroci izkusili pestre čutne zaznave in se preizkusili tudi v organizacijskih sposobnostih. Najprej so iskali informacije, kako pripraviti dober kompost za rodovitno zemljo,

z naramnimi koši odšli do igrišča druge enote, kjer je bila prava igralnica suhega listja, ki so ga nato pretovorili do našega vrtca. Otroci so s pomočjo staršev v vrtec prinesli domač hlevski gnoj in njivsko zemljo – vse to smo uporabili za pripravo ugodne zemlje. Pozimi je naš vrt počival. Spomladi smo ga prekopali in odšli v Vrtni center Trebnje in trgovino Tika, kjer so nam zelo prijazno podarili veliko semen in sadik. Otroci so semenom in sadikam pripravili razrahljano zemljo in jamice v gredi in jih presadili v vrt ter jih označili z imeni. Ob tem smo preko različnih virov pridobivali informacije, kako so vrtnine in zelišča poimenovana, kakšna je njihova uporaba, vonj, rast, izgled. Med obiskovanjem vrta je bilo občasno potrebno izločiti tudi malega vsiljivca – plevel in seveda ob jutrih rastline tudi skrbno zaliti. In kmalu je sledilo najboljšje: uporaba in souporaba zelišč v prehranbene namene. Ob poučnem in hkrati zabavnem vrtičkanju ugotavljamo, da so nam spretni hišniki grede zelo dobro izdelali, otroci pa jih s pomočjo odraslih – staršev in lokalnih donatorjev – pridno polnijo, negujejo in uporabljajo. Tako nam je uspelo negovati pozitiven odnos do okolja in poskrbeti za vrednote, ki pomagajo varovati naše zdravje. Naše naravno okolje lahko na različne načine izkoristimo in ga približamo otrokom za učenje izkustvenih doživetij. Kadar delamo dobro za okolico, delamo dobro tudi za sebe.

Literatura

1. Cox, M. (2009): Moj naravni vrt. Murska Sobota: Pomurska založba.
2. Katalinič, D., Tratnjek, L. in Anželj, B. (2007): Sejemo, sadimo in raziskujemo že v vrtcu. Ljubljana: Zavod Republike Slovenije za šolstvo in šport.
3. Krnel, D. (1993): Zgodnje učenje naravoslovja. Ljubljana: Državna založba Slovenije.
4. Kurikulum za vrtce (1999). Ljubljana: Ministrstvo za šolstvo in šport: Zavod RS za šolstvo.

ŽIVETI Z NARAVO

Povzetek

Narava nam s svojo pestrostjo in z raznolikostjo predstavlja bogato in neponovljivo učno okolje, ki ga otroci lahko zaznavajo z vsemi čuti. V našem vrtcu naravo otrokom še vedno poskušamo približati s pomočjo sokola Friderika, ki je še vedno največji motivator izmed vseh motivacijskih sredstev. Ker temelje naravoslovne pismenosti postavljamo že v najzgodnejšem otrokovem obdobju, je še kako pomembno, da jim omogočimo čim več tovrstnih izkušenj in tako spodbujamo raziskovanje, vedoželjnost ter empatijo in jih kar se da dobro pripravimo na življenje v prihodnje.

Ključne besede: učno okolje, naravoslovna pismenost, raziskovanje, priprava na življenje.

Abstract

Nature with its diversity is a rich and unrepeatable multi sensorial learning environment for children. Our aim was to bring a piece of nature into the kindergarten with the help of peregrine falcon, named Friderik. Among all the motivational factors this was the most inspiring to children. The development of science literacy should start in early childhood. It is very important that this kind of education embrace science experiences, encourage exploration, curiosity and empathy in order to prepare children for life.

Key words: learning environment, science literacy, exploration, preparation for life

UVOD

Bivati v prelepem naravnem okolju je velik privilegij, ki si ga marsikdo lahko samo želi. Zato je še kako pomembno, da znamo izkoristiti danosti, ki nam jih narava nudi. V našem vrtcu preprosto živimo z naravo. Pri tem nam še vedno pomaga sokol selec z imenom Friderik, ki otrokom prinaša pisma, v katerih jih vabi v naravo in jih spodbuja, kako naj za naravo kar najbolje poskrbijo, kaj in kje naj raziskujejo, opazujejo in izkoristijo naravne danosti. Njegove naloge temeljijo na skrbi za okolje in lastno zdravje, čutnem zaznavanju, na sobivanju z naravo in privzganju okoljskih vrednot.

METODE

Pri izvajanju dejavnosti smo uporabili metode pogovora in pripovedovanja, igre in lastne aktivne udeležbe ter metode opazovanja, raziskovanja in čutnega zaznavanja.

DISKUSIJA

7. april je bil za naš vrtec prav poseben dan. Vsi oddelki vrtca smo se v okviru eko dneva organiziranega v sklopu večih projektov zbrali na našem vrtčevskem igrišču. Imeli smo različne postaje, na katerih so otroci skupaj s svojimi vzgojiteljicami opravili dela, ki nam jih je naložil naš sokol Friderik. Tako smo posejali travo na novo urejenem delu igrišča, kjer nam je hišnik moral odstraniti dotrajano igralo. Ker je igra na travi prijetnejša, smo z otroki površino najprej očistili kamenja, jo pograbili, posejali travo, jo zalili, nato pa še pokrili s kopreno za hitrejšo rast.

Sejanje trave.

Pokrivanje s kopreno.

Sadik paprike, paradižnika in feferonov, katerih semena smo konec meseca marca posejali, smo sedaj presadili v lončke. Starejši otroci so vse lepo označili, zalili in odnesli na okenske police, kjer bodo sadike rastle, v začetku maja pa jih bomo presadili v visoke grede in korita, kjer nas bodo v poletnih mesecih razvajale s svojimi plodovi. Posejali smo tudi semena sončnic, koruze in fižola, ki bodo ob prihajajočih toplih sončnih žarkih zrastle v okusne plodove. Se nam že kar sline cedijo.

Presajanje sadik v lončke.

Skladiščenje na soncu.

Očistili smo tudi okolico našega vrtca in privezali robidnice, iz odpadnega lesa pa smo si izdelali mizo in stole. Odpaden les smo najprej zbrusili, nato pa ga premazali z oljem, da bo zdržal dlje časa. Postavili jih bomo pod lipo ob vrtcu, kjer se bomo hladili v vročih poletnih dneh.

Zaščita mize z oljem.

Zaščita stolov z oljem.

Tega dne smo veliko naredili za svoje zdravje, saj smo ves dan preživali na prostem, si uredili grede z rastlinami za lastno pridelavo bio hrane, ki jo potem tudi sami pojemo. Za zaključek smo pobrali še motovilec, ki smo ga pojedli pri kosilu.

Pobiranje motovilca.

Otrokom smo približali proces pridobivanja hrane od sejanja, zasaditve do obiranja plodov. Pri tem so otroci aktivno sodelovali, zato jim bodo te izkušnje v spominu ostale veliko dlje časa. Poleg tega so izvedeli, da je lastna pridelava hrane veliko bolj zdrava in koristna za okolje, saj na ta način naravi ne škodujemo. Da pa lahko jemo lastno sezonsko zelenjavo in sadje ima pa sploh velik pozitiven učinek na naše zdravje. Naši plodovi bodo zrastle brez dodajanja kakršnihkoli kemikalij.

Otroci so bili ob delu dobre volje in zelo motivirani, saj so se že vnaprej veselili pridelka. Vsi skupaj pa smo veseli ob dejstvu, da lahko živimo v prelepem naravnem okolju, ki potrebuje le kanček naše pozornosti in skrbi, kar nam z veseljem vrača z obilnimi plodovi in lepoto.

ZAKLJUČEK

Aktivnosti v naravi so otroke spodbujale k naravoslovnemu mišljenju, raziskovanju, lastnem udejstvovanju in razmišljanju o nastalih problemih ter rešitvah zanje. Narava je in bo naša prijateljica, motivator in učilnica. Otrokom znova in znova omogoča izzive, ki bi jih umetno težko pripravili. Otroci imajo možnost spoznavati, da nas narava uči, bogati in nam veliko dobrega nudi, če skrbimo zanjo, jo spoštujemo in varujemo. Otrokom omogoča zdravo življenje, polno smeha in radosti. Ali si sploh lahko želimo še kaj več?

SREČANJA, KI SKRBIJO ZA NAŠE DOBRO POČUTJE

Povzetek

Pomembna značilnost vsakega človeka je njegov odnos do drugih. Pri tem pa ne smemo vedno pomisliti le na ljudi okoli sebe, temveč se mora vsak najprej zazreti vase, proučiti svoj odnos do drugih, način verbalnega in neverbalnega komuniciranja ter se ob tem zavedati svojih morebitnih napak in neskladij, ki se pojavljajo ob tem. Velikokrat se niti ne zavedamo, da bi morali pri timske delu v vrtcu delovati povezano, v medsebojnem zaupanju in spoštovanju. Z zaupanjem lahko ustvarimo pozitivno klimo, ki nas bogati, nam da moči in večjo učinkovitost za nadaljnje delo in boljše medosebne odnose.

Za uspešno in dobro delovno okolje pa je potrebna tudi spodbudna in pozitivna komunikacija, v kateri se čutimo sprejeti, zaželeni, koristni in nepogrešljivi.

Ključne besede: Srečanja, povezanost, dobro počutje.

Abstract

An important characteristic of every human is his relationship to others. In doing so, we should not always think of just to the people around us, but first each other must look to ourselves, examine our attitude toward others, a way of verbal and nonverbal communication and an awareness of their own potential errors and inconsistencies that arise during the process. Many are not even aware, that they should teamwork in kindergarten, work together, in mutual trust and respect. With confidence we can create a positive atmosphere, which enriches us, gives us the power and efficiency for further work and better interpersonal relationships.

For a successful and good working environment is also necessary encouragement and positive communication in which we feel accepted, desirable, useful and indispensable.

Key words: Meetings, integration, well-being.

UVOD

Konstruktivna komunikacija pedagoških delavcev pri timske delu v oddelku vrtca je zelo pomembna tako za ohranjanje medosebnih odnosov kot tudi za učinkovito timske delo. Je glavni nosilec socialnih dogajanj med soudeleženi (Lipičnik 1996: 68). Pomembno za vzdrževanje pozitivnega komunikacijskega procesa so povratne informacije (Lipičnik 1996: 69). Ob zavedanju pomembnosti konstruktivnega timskega dela sva se s timske sodelavko odločili, da vsakodnevno načrtujemo delo v vrtcu, ga tekom dneva tudi evalvirava, iščeva izboljšave izvedenega in izmenjujemo opažanja, ki sva jih zaznali pri otrocih. Ob vsakodnevni interakciji z otroki in s starši otrok skupine, ki jo vodiva, sva spoznali, kako nujno in pozitivno je, da smo med sabo povezani

in se počutimo eden drugemu pripadni, zato sva s timske sodelavko načrtovali skupna srečanja, katerih cilj bo dobro počutje udeleženi in posledično tudi boljše povezanost med nami.

METODE

V letošnjem letu sva se zato odločili, da skupna srečanja oziroma druženja v naši skupini Polžki, načrtujemo in izvedemo v interakciji s pedagoškimi delavci, s starši in s starimi starši otrok naše skupine ter v sodelovanju vseh zaposleni, vseh otrok vrtca in tudi staršev ob skupnih dogodkih vrtca. Na ta način sva se trudili vzpostaviti pozitiven odnos predvsem do otrok in staršev naše skupine ter vzpostaviti povezanost med nami.

REZULTATI

S sodelavko sva se dogovorili, da se v prvi vrsti posvetiva ena drugi, skupaj načrtujeva, se pogovarjama in dogovarjama ter poskrbiva za strokovni pristop do določene dejavnosti z otroki, s starši, v interakciji s starimi starši, sodelavci, z zunanjimi sodelavci in nazadnje s celotnim vrtcem.

1. PROJEKT KORAK ZA KORAKOM

V letu 2016 se je naša skupina pridružila mednarodnem projektu Korak za korakom, Živimo vrednote, pri katerem je bistvo spoznavanje vrednot. Vsak mesec sva otrokom z različnimi dejavnostmi skušali približati določeno vrednoto. Menili sva, da bodo otroci skozi spoznavanje vrednot, lažje razumeli pomembnost prijateljstva, medsebojne prijaznosti in povezanosti, ter vsega, kar sodi zraven. V celem letu smo spoznali naslednje vrednote: sreča, pravičnost, pogum, zdravje, spoštovanje, solidarnost, narava, mir, prijateljstvo, odgovornost, izobraževanje in poštenost.

Vsak mesec sva si s sodelavko izbrali pravljico na določeno temo, ki je otrokom približala določeno vrednoto.

S sodelavko sva priložnostno izdelali lutke in z njimi zaigrali pravljico, po njej smo se pogovarjali o tem, kaj vse lahko komu posodimo/z njim delimo. Vsak otrok je omenjeno narisal na plakat in z besedami povedal, kdaj npr. kaj posodi, deli in zakaj. Otroci so v prosti igri sami dramatizirali pripovedovane pravljice, pogovarjali smo se tudi o tem, kdaj so slabe volje in kaj naredimo, da postanemo boljše.

Skozi dneve dejavnosti smo veliko ustvarjali, plesali ob glasbi in se ob vsakem trenutku pogovarjali, prepevali ter s tem poskrbeli za dobro počutje vseh v naši skupini.

Prijateljske vezi.

2. RAZGIBAJMO SE

Pri dogodkih na nivoju celotnega zavoda, smo skupaj sooblikovali posebni dan - soboto, 1. 10., ko smo skupaj s šolo izvedli prireditev Razgibajmo se. Prireditev je bila namenjena vrtčevskim otrokom, staršem, strokovnim delavcem in tudi šolarjem. Določene so bile športne dejavnosti in skupaj smo se dogovorili za izvedbo lažje peš poti v Moravčah, mimo Rudnika, Tuša, nazaj do vrtca. Malo pred zaključkom

kulturne prireditve smo odrinili na sončno stran Moravč. Prelep dan je bil in tako smo bili tudi vsi izredno pozitivno razpoloženi. Ob klepetu, razigranih otrocih in marsikateri zanimivi temi nam je pohod hitro minil.

Na koncu je prireditev popestrila tudi topla malica in stojnica z zdravo prehrano.

Prireditev Razgibajmo se.

3. PRVI JESENSKI, ZIMSKI, POMLADNI IN TUDI PRIHAJAJOČI POLETNI DAN V VRTCU

Strokovni delavci smo se dogovorili, da našim otrokom na tako posebne dneve v letu, kot so prvi dnevi, ki prinašajo nov letni čas, dramatiziramo pravljico za vse otroke v vrtcu.

Tako so nam za prvi jesenski dan delavci za otroke vseh skupin pripravili posebno presenečenje.

Kar nekaj časa so se sodelavci sestajali na krajših skupnih druženjih, kjer so postopoma pripravljali vse potrebno za tako poseben dan. Sami so izdelali sceno, vadili govorno besedilo in nas vse povabili na lutkovno igrico o jeseni.

Ob koncu igrice so igralci skupaj z lutkami pristopili do otrok, se jim na ta način približali, skupaj pa smo se poslovili z jesensko pesmijo na ustih. Lepo nam je bilo in komaj smo čakali naslednjo predstavo.

4. EKOLOGIJA BREZ MEJA

V mesecu novembru smo se v Polžkih posvetili razumevanju pomena razvrščanja odpadkov, skrbi za naravo, s tem tudi za naš Planet ter obenem za svoje zdravje.

V VVE Vojke Napokoj, v Moravčah, smo v skupini Polžki ob vsem tem spoznavali tudi vrednoto odgovornost, saj naša skupina sodeluje v mednarodnem projektu Korak za korakom - živimo vrednote.

Kot tudi nekaj drugih skupin vrtca, je tudi nas obiskal Grini – maskota podjetja Prodnik, ki nam je skozi praktične primere ob prijetnem pogovoru razložil, kako se ločuje odpadke, kako in na kakšne načine jih lahko tudi recikliramo.

Otroci so se s sodelavci Grinija preizkusili tudi v skupnem ustvarjanju adventnega koledarja. Vsak otrok je na manjše koščke natrgal praznični zavijalni papir, ki jih je z lepilom pritrtil na rolice. Otroci so nato takoj, ko so svoj del izdelka končali, polepljeno rollico odnesli h gospodični, ki jim ga je pomagala prilepiti na dano podlogo.

V naslednjem dnevu smo z otroki premišljevali, česa si v prazničnem decembru vse želimo početi. Otroci so našli raznolike dejavnosti in nekatere bomo tudi vključili v

prostore našega novega adventnega koledarja, ki nas bo vsak dan v decembru razveseljeval.

Preko pogovora in ustvarjalne dejavnosti so otroci spoznali, kako z razvrščanjem odpadkov in ponovnim recikliranjem le-teh skrbimo in ohranjamo naravo. Na tako preprost, otrokom naraven in domač način sva jim približali pomen skrbi za okolje, ki posledično vpliva tudi na vse nas ljudi, ki v tem okolju živimo.

5. TRADICIONALNI SLOVENSKI ZAJTRK – DAN SLOVENSKE HRANE

Ob dnevu Tradicionalnega slovenskega zajtrka (18. 11.) nas je obiskal čebelar Anže, ki nam je podal različne informacije o življenju čebel in delu čebelarja. Anže nam je razložil življenje čebel, njihovo delo in načine, kako jih varujemo tudi mi sami. Otrokom je prikazal potrebne pripomočke, ki jih pri svojem delu uporabljajo čebelarji tako za zaščito kot tudi za lažje opravljanje svojega dela. Ta dan smo ob zajtrku spoznali tudi osnovne sestavine: mleko, maslo, med, jabolka in kruh naših lokalnih pridelovalcev. Skozi vodeno dejavnost pa nam je čebelar Anže približal tudi samo delo čebelarja, življenje čebel in kako nastane med.

Čebelar Anže.

6. TRADICIONALNI VRTČEVSKI BAZAR

Kot vsako leto smo tudi letos v začetku decembra, 2. 12., izpeljali uspešen Bazar, za katerega smo se skupaj s starši otrok pripravljali strokovni delavci vrtca. Že vsaj mesec dni prej smo dnevno, v času počitka otrok skrbno ustvarjali različne izdelke; vlivali smo naravno milo, kvačkali uhane, gnetli fimo maso in jo oblikovali v vse mogoče stvaritve, barvali obeske za otroške ogrlice, pripravljali dobrote za srečelov, ustvarjali adventne venčke in praznične aranžmaje. Z otroki in tudi sami smo oblikovali veliko voščilnic, gnetli testo za piškote, pekli parkeljne ... Starši in tudi drugi ljudje so nam pomagali pri pridobivanju raznovrstnih dobrot za srečelov in še mnogo drugih reči.

Zadnji dan smo skrbno pripravili in okrasili prostore spodnjega vrtca, uredili prostor za stojnice, pripravili izdelke in vse obiskovalce veselo pričakali pred vrtcem z živo glasbo

ansambla Prijatelji, ki so nam popestrili in obogatili dogajanje. Ob prijetnem vrvežu pri menjavi kovancev, iskrivih pogledih predšolskih otrok in neverjetnem pristnem otroškem doživljanju našega druženja smo se poslovili z nasmehom na ustih.

Druženje na bazarju.

7. MEDGENERACIJSKO DRUŽENJE S STARIMI STARŠI

Že v jeseni smo se v skupini Polžki prvič srečali s starimi starši otrok, ki obiskujejo našo skupino. V torek, 5. 10. smo na prelep jesenski dan povabili v našo »sredino« stare starše otrok. Ker vemo, da so nekateri stari starši še zaposleni ali morda ne morejo kar k nam na obisk, so za tak slučaj lahko prišli k nam tudi drugi sorodniki.

Kakšno veselje ob pripravah na srečanje, kako zavzeto smo vadili pesmice, ki smo jih pripravili zanje. Ob prvem pogledu na stare starše, so se pogledi naših vrtčevskih otrok še bolj razjasnili in usta so se raztegnila v eno samo srečo. Najprej smo ob spremljavi kitare zapeli nekaj pesmi, nato jih povabili na skupne delavnice. Izdelali smo prelepe jesenske liste, prepletene z raznobarno volno. Na koncu smo se posladkali, se stisnili v pozdrav in razšli.

Ker pa smo se poslovili z željo po ponovnem srečanju, smo ga v letošnjem maju izvedli že drugič.

Dopoldansko druženje s starimi starši z ustvarjalnimi delavnici iz odpadnega materiala.

Otrokom smo želeli polepšati dan, starim staršem pa pokazati, česa vse smo se v zadnjih mesecih priučili. Pripravili smo jim kratek nastop z deklamiranjem, prepevanjem in na koncu tudi s plesom. Nadaljevali smo z ustvarjalnico iz odpadnega materiala. Na kuhalnicah smo skupaj z otroki ustvarjali travniške cvetlice, ki so jih nato popoldan ob prihodu staršev, podarili njim.

Med druženjem je bilo vsega: smeha, iznajdljivosti, inovativnosti ... Otroci so pokazali svoje spretnosti pri oblikovanju cvetlic in se z veseljem ob koncu tudi fotografirali. Poslovili smo se z obljubo, da se še srečamo.

Druženje s starimi starši.

DISKUSIJA IN ZAKLJUČEK

Takih dogodkov in srečanj, kot so opisana v prispevku, je bilo še mnogo. Po izvedbi se posamezni dogodki razlikujejo, vsem pa je skupna sproščenost, sprejetost in dobro počutje, kar je v tem času izrednega pomena za vse sodelujoče in udeležene.

Viri in literatura

1. Lipičnik, B. (1996). Reševanje problemov, namesto reševanja konfliktov. Ljubljana: Zavod Republike Slovenije za šolstvo.
2. Kroflič, R. (2006). Kako udomačiti drugačnost? Tri metafore drugačnosti v evropski duhovni tradiciji. Sodobna pedagogika, posebna izdaja, str. 26-39.
3. <http://slo.zivimovrijednosti.org/> (Pridobljeno 29. 5. 2017).

SMREKOVI VRŠIČKI

Povzetek

Človek je že od nekdaj delal, da si je omogočil preživetje in to velja še danes. Kot je omenjeno že v pregovoru »delo človeka krepi.«

Delo in ustvarjalnost sta med osnovnimi človekovimi potrebami, ki oblikujejo človekov značaj in osebnost. Ustvarjalnost velikokrat povezujemo z umetniškim in znanstvenim ustvarjanjem, a se ustvarjalnost pogosto pojavlja tudi v našem vsakdanjem življenju. Pri delu naletimo na problem, ki ga moramo rešiti, zaradi česar začnemo kritično razmišljati, vključimo radovednost in iščemo najboljše rešitve, da bi bilo delo najbolj učinkovito opravljeno.

Pri predšolskemu otroku izkustveno učenje obrodi najboljše sadove pri sprejemanju novih vsebin. Otrok si bo dejavnost najbolje zapomnil, če bo vključil vsa svoja čutila (tip, vonj, vid, okus, sluh). Otrok je po naravi delaven in želi početi nekaj, kar se mu zdi smiselno, učinkovito in koristno zanj in za družbo.

Ključne besede: Smrekovi vršički, sirup iz vršičkov, delo, ustvarjalnost, podjetništvo

Abstract

Man has always worked to survive and the same is today. As the proverb says: "Work strengthens the man."

Work and creativity are two of the basic human needs that are important in creating his character and personality. Creativity is often connected with art and science, but creativity is also important part of our everyday life. A problem occurs in our work and we have to solve it. It is necessary to think critically, to include curiosity and try to find the best solutions to finish our work successfully.

Preschool children learn most effectively from their own experiences. The child will remember the activity, when there all his senses are included (smell, sight, hearing, taste). The child is usually active and he wants to do something meaningful, effective and useful for him or the society.

Key words: spruce buds, syrup from buds, work, creativity, managing

UVOD

V vrtcu Antona Medveda Kamnik že nekaj let vključujemo gozdno pedagogiko v svoje delo z otroki, hkrati pa upoštevamo različne module etike in vrednote. Eden izmed modulov, s katerim smo se ukvarjali v spomladanskem času, je bil »Delo in ustvarjalnost«, ki se povezuje s podjetništvom.

REZULTATI

Cilji, ki jim sledimo:

- razvijanje pozitivnega odnosa do narave,
- razvijanje čutil (vonj, okus, sluh, vid, dotik),
- poimenovanje delov rastlin: smrekovi vršički in pripravek iz njih - sirup iz vršičkov,
- seznanitev z delom, ustvarjalnostjo, vztrajnostjo,
- seznanitev s pripravo naravnih zdravilnih napitkov,
- vzbujanje interesa za kontinuirano opazovanje (od vršičkov do končnega trženja izdelka),
- seznanitev s prodajo izdelkov – podjetništvom,
- seznanitev z dobrotlostjo,
- spodbujanje staršev s pomočjo zgleda iz vrtca k pripravljanju naravnih zdravilnih napitkov v domačem okolju,

- omogočanje doživljanja zadovoljstva ob izdelkih in uživanja zdravilnih napitkov.

METODE:

- metoda pogovora
- metoda opazovanja
- metoda praktičnega dela
- metoda pridobivanja spoznanj ob lastni dejavnosti

DISKUSIJA

Z otroki, ki so stari med 3 in 6 let, vsak teden zahajamo v gozd, kjer ustvarjamo z naravnimi materiali, se razgibavamo po naravnem poligonu, spoznavamo rastline in živali ... V mesecu maju sva s sodelavko otrokom ponudili, da bodo v gozdu nabirali smrekove vršičke. Vsak otrok je imel svojo papirnatno vrečko, kamor je nabiral vršičke. Pridne otroške roke so polnile vrečke, ob čemer so se otroci veselili, koliko so že nabrali. Po približno pol ure sva s sodelavko otrokom ponudili prosto igro. Nekaj otrok se je odločilo, da so z delom zaključili in so se vključili v prosto igro. Otroci, ki so sicer v vrtcu najbolj nemirni, ki težko sedijo za mizo oz. v jutranjem krogu, so z delom nadaljevali toliko časa, da smo

morali zapustiti gozd zaradi kosila v vrtcu. Otroci so vztrajali v nabiranju uro in pol, zagotovo bi še nabirali, če bi imeli možnost, saj so se pritoževali, zakaj se že vračamo v vrtec. Otroke je barva, otip in vonj vršičkov popolnoma prevzel, umiril, sprostil in jim dajal moč in energijo za vztrajnost.

Nabiranje vršičke.

Nabiranje vršičke.

Ponosni na tako kakovostno opravljeno delo smo v vrtcu spraznili nahrbtnik in vršičke stresli v veliko posodo. Naslednji dan sva otrokom v jutranjem krogu zastavili vprašanje, kaj bi po njihovem mnenju lahko naredili z vršički. Otroci bi vršičke delili z drugimi skupinami otrok v enoti. Nato sva jim zastavljali še vprašanje, kaj bi z vršički še lahko naredili. Skupaj smo našli odgovor, da pripravimo sirup. Ob tem sva jih spodbudili k razmišljanju o tem, kaj pa lahko dobimo s sirupom, kaj odrasli dobimo, ko hodimo v službo... Trženje je otrokom še povsem tuje, veliko podvprašanj in namigov nas je pripeljalo do ugotovitve, da bomo sirup iz vršičkov prodajali na novoletnem bazarju in z njim zaslužili denar. Denar, ki ga bomo zaslužili, bomo namenili v humanitarne namene, v sklad vrtca, ki se bo porabil za otroke, ki se zaradi finančne stiske v družini, ne bi mogli udeležiti taborov, ki jih organizira vrtec.

Strategija v jutranjem krogu.

Strategijo je bila tako pripravljena. Začeli smo s polnjenjem steklenih kozarcev, ki smo jih napolnili s plastjo vršičkov ter plastjo rjavega sladkorja. Vršičke smo močno potlačili, zaprli s pokrovčkom in dali na sonce, da se je sladkor stopil in naredil sirup. Po približno treh tednih smo vršičke precedili in iz njih dobili 4 litre sirupa.

Polnjenje kozarcev.

Slika 5 Precejanje vršičkov

V vrtcu smo organizirali delavnico s starši in otroki, na kateri smo pripravljali izdelke za novoletni bazar. Otroci so s pomočjo staršev polnili stekleničke s sirupom, ki so se potem prodajale na novoletnem bazarju. Na stojnici naše enote so bili vršički »top« izdelki poleg mil, kopeli in zelišč, »ki so šli kot za med«.

Sirup vršički.

Zima je čas, v katerem je pogostost dihalnih obolenj izrazita, zato so starši segali po naravnem pripravku za preprečevanje kašlja, zagotavljanje boljše prekrvavitve dihal in povečanje odpornosti.

Otroci so vršičke povezovali z denarjem. Starši tudi doma pripravljajo sirup iz vršičkov in deček iz skupine je mamiči rekel: »Mami, vršički so denar.« Staršem ni bilo povsem

jasno, zakaj otrok povezuje vršičke z denarjem. Popolno razlago so starši dobili v vrtcu in bili navdušeni nad dejavnostjo, ki otroke sprošča, jih navaja na delo in jih seznaja s podjetništvom.

ZAKLJUČEK

Predšolski otroci so po naravi ustvarjalni in delovni, le spodbudno okolje morajo imeti in priložnosti, da delajo in ustvarjajo, se počutijo koristni, zadovoljni, veseli, srečni ... Vemo pa tudi, da kar smo mi radi počeli v predšolskem obdobju, te stvari še danes radi počnemo, zato v vrtcu otrokom ponudimo različne vsebine za trajnostni razvoj otrok in družbe.

Literatura:

1. Hojs, R., Gyorek, N., (2014) Otroci potrebujejo gozd. Kamnik Vrtec A. Medveda Kamnik: Inštitut za gozdno pedagogiko
2. Katalanič, D., Tratnjek. L. ,Anželj, B., (2007) Sejemo, sadimo in raziskujemo že v vrtcu, Ljubljana: Zavod RS za šolstvo in šport
3. Kroflič, R., Marjanovič Umek, L. Japelj Pavešič, B in drugi (2008). Otrok v vrtcu. Priročnik h kurikulumu za vrtce. Maribor: Obzorje
4. Kurikulum za vrtce. (2007): Ministrstvo za šolstvo in šport

Foto: Janja Hribar

ŽIVA IN NEŽIVA NARAVA

Povzetek

Cilj projekta je bil otrokom predstaviti biotop, floro, favno, se pravi ekosistem in vzbuditi pozitiven odnos do narave ter pri tem doživeti ugodje, ki ga narava nudi. Z aktivnim raziskovanjem so se otroci seznanili z vplivi človeka na okolje, v katerem živimo. Skozi aktivno igro, s svojimi predlogi in z rešitvami so pridobivali znanje o ekosistemu, naravoslovnih pojmi, uporabi tehničnih ter drugih pripomočkov. Razvijali so osnovne znanstvene metode, strpnost in potrpežljivost. Spoznali so, da je za vsako stvar potreben določen čas. Seznanili so se tudi z neuspehom pri poizkusih in rešitvah ter ob tem kalili svojega duha. Ob vsem so neizmerno uživali. Bili so izredno notranje motivirani in željni raziskovanja. Naučili so se skrbeti za rastline in živali. Ob tem so spoznali, kaj le-te potrebujejo za svoje življenje. Spoznali so, da tudi človek potrebuje enake stvari in smo tako neločljivo povezani in v soodvisnosti z ekosistemom.

KLJUČNE BESEDE: Ekosistem, narava, raziskovanje, flora, favna.

Summary

The goal of the project was introducing biotope, flore, fauna, therefore the ecosystem, to the children and to encourage positive attitude towards the nature by experiencing all the positive effects that nature gives us. Children were actively researching the influence of people to the environment we live in. Through playing, giving suggestions and finding solutions they gained knowledge about ecosystem, vocabulary and usage of technical and other equipment. They developed basic scientific methods, tolerance and patience. They learned that everything requires time. Through the failure of some of the experiments they empowered themselves. They were really motivated and eager to learn and were enjoying every minute of it. They also learned how to take care of plants and animals and what they need to survive. They came to conclusion that we all need the same things in order to survive and that we are all undividedly connected with the ecosystem.

KEY WORDS: Ecosystem, nature, research, flore, fauna

CILJI

- doživljanje in spoznavanje žive in nežive narave v njeni raznolikosti in stalnem spreminjanju
- otrok odkriva, spoznava in primerja živa bitja, okolja in sebe kot enega izmed njih
- razvijanje naklonjenega, spoštljivega in odgovornega odnosa do žive in nežive narave
- spoznavanje različnih tehničnih predmetov
- spodbujanje različnih pristopov k spoznavanju narave
- otrok spoznava, kaj potrebuje sam in kaj druga živa bitja za življenje
- pridobivanje izkušenj, kako ljudje vplivamo na naravo in kako lahko dejavno prispevamo k ohranjanju naravnega okolja

STOPNJE PROJEKTA

Projekt sva razdelili na štiri stopnje, ki so se med seboj prepletale in povezovale.

I. Stopnja - živali

Po deževnem dnevu smo na igrišču našli deževnika, ki smo ga dali v steklen kozarec. Otroci so predlagali, naj dodamo še zemljo in rastline. Kozarec z deževnikom smo odnesli v igralnico. Otroci so bili navdušeni, zato smo ga obdržali. V knjigi smo prebrali, kaj potrebuje za preživetje. Zemljo smo redno vlažili. Dobili so nalogo, da na domačem vrtu poiščejo deževnika in ga prinese v vrtec. Kmalu je v naravoslovnem kotičku nastala farma deževnikov. Otroci so jih ves čas opazovali in jim dajali imena. Opazovali smo jih z ročnimi lupami. Tako so spoznali telesno zgradbo deževnika. Naučili so se skrbeti za živali in o koristi deževnika za okolje. Deževniku se je pridružil tudi vrtni polž, ki nam je večkrat pobegnil in zato dobil ime Vladimir. V naravoslovnih knjigah

smo si prebrali vse o polžih in deževnikih. Živali smo nato izpustili v naravo.

II. Stopnja - rastline

Želeli sva izvedeti, kaj otroci vedo o rastlinah. Prinesli sva jim fižolova semena, ki smo jih z vato vred položili v primerne posodice. Prvo smo pokrili, drugo zalili, tretje pa nismo zalivali. Rezultate smo beležili dnevno. Otroci so bili zelo neučakani, zato so z zalivanjem pretiravali. Semena so vzkli in bili so navdušeni, dokler le-ta niso začela gniti. Poizkus smo ponovili. Tako so spoznali vpliv vode, svetlobe in zraka na kaljenje in kasneje na rast same rastline.

V steklen kozarec smo dali papir, ki je držal seme fižola na sredini in mu dovajali vodo. Po potrebi smo zalivali in dnevno beležili rezultate. Fižol smo nato presadili v gredico.

V manjše korito s šestimi prekati smo posadili tri različne vrste semen. Prekate smo označili z različnimi zastavicami. Želeli smo ugotoviti, katero bo prej vzkli. Po nekaj dneh so semena vzkli, vendar ne povsod enako. Ugotavljali smo, zakaj je temu tako in ugotovili, da je klitje odvisno od globine posejanega semena. Otroci so odnesli svoja korita domov in rastline presadili.

V krajinskem parku Zajčja dobrava smo organizirali orientacijski pohod z naravoslovnimi nalogami.

Otroci so okušali zdravilne rastline ter se podučili, da jih lahko nabirajo in jedo samo ob prisotnosti odraslega člona. Še posebej sta jih prevzela kislica in plešec, ker imata liste v obliki srčka.

V krajinskem parku so otroci dobili nalogo, naj naredijo na papir odtis drevesnega lubja. Sledil je pogovor o drevesih in njihovem pomenu.

Vsak je nabral tri različne vrste rastlin in jih prilepil na list. V vrtcu smo jih obtežili in pustili, da se posušijo.

III. Stopnja - poizkusi

a) Milo

Izdelali smo preprosto glicerinsko milo. V osnovno glicerinsko bazo smo dodajali kamilice in sivko, ki smo jih predhodno posušili. Mila smo vlili v jogurtove lončke. Ko so se strdila, smo se veselo umivali.

b) Magični prst

V krožnik smo nalili vodo, nanjo pa potresli poper v prahu. Konico prsta smo namazali z detergentom in se dotaknili vodne površine. Poper se je umaknil na rob krožnika. Površinska napetost je lastnost tekočin. Ko potrosimo poper po gladini vode, se le-ta razporedi po površini. Detergent zmanjša površinsko napetost vode, zato se poper razmakne.

c) Podvodni vulkan

V visokem kozarcu smo zmešali vodo in barvo, nato pa smo dotočili še olje. Počakali smo, da sta se tekočini ločili, potem smo v kozarec vrgli šumečo tableto. Lastnost vode v stiku z barvo je hidrofilnost. Lastnost olja v stiku z vodo je hidrofobnost. Produkt reakcije vode in šumeče tablete je ogljikov dioksid, ki je redkejši od obeh tekočin, zato splava na površje.

d) Papirnate rože

Iz papirja smo izstrigli cvet in liste prepognili. V večjo posodo smo nalili vodo, na njeno gladino pa položili cvetove. Voda potuje po papirju po principu difuzije. Papir se je tako zmočil, cvetovi pa odprli.

e) Barvanje rož

Cvetove smo dali v kozarec z vodo, obarvano s črnilom. Po nekaj dneh so se cvetovi obarvali v barvi črnila. Rastline pri tem uporabljajo osmozo.

IV. Stopnja - mikroskopiranje

V igralnico smo namestili mikroskop in se podučili, čemu služi in kako ga uporabljamo. Nato smo začeli z opazovanjem različnih vzorcev (smeti, slina, lasje, kri). Ker smo pri poizkusu barvanja rož opazili, da barva potuje po cvetu, smo si ogledali tudi različne vzorce delov rastlin in pri tem našli žile.

Leče, lončke za žuželke in stereo mikroskop smo odnesli na igrišče, kjer so otroci imeli še več možnosti raziskovanja. Opazovali so tla, kamenine, rastline in žuželke. Ves čas so navdušeno vriskali: vauuuuuu poglej to, oooooo, pridi pogledat' ...

ZAKLJUČEK

Meniva, da je projekt uspel. Otroci so z užitkom sodelovali, saj so preizkušali in spoznali ogromno novih stvari. Z lastno aktivnostjo so dosegli nova znanja in spoznanja. Za delo so bili notranje motivirani. Naučili so se načrtovanja, predvidevanja, spoštovanja, potrpežljivosti in vztrajnosti, saj v naravi vse zahteva svoj čas. Ugotovili so, da so tudi oni del narave in naravnega procesa. Soočili so se z neuspehom pri poizkusih in predvidevanjih. Pri tem so se naučili postavljanja novih tez, vnovičnih poizkusov in popravljanja napak.

Kot sva ugotovili z opazovanjem, so znanje prenesli v vsakdanje življenje. Projekt je sicer že zaključen, otroci pa še vedno z veseljem tekajo po igrišču z lupami in raziskujejo. Fižol pridno raste, še vedno skrbimo zanj, zemljo pa mu rahljajo in gnojijo prijatelji deževniki.

Literatura

1. Kurikul (1999). Ministrstvo za šolstvo in šport.
2. Wilkes Angela (1993). Moja prva velika knjiga o naravi.
3. Dr. Katja Galle Toplak (2015). Zdravilne rastline na Slovenskem.
4. James A. Duke (2005). Zelena lekarna.
5. Medmrežje 1 : http://sl.m.wikipedia.org/wiki/Navadni_dezevniki.
6. Medmrežje 2 : <http://www.mali-znanstvenik.si/mali-znanstvenik-odkriva/voda-tece-nic-ne-rece>.

Z IGRO V SVET NARAVE

Povzetek

Tudi najmlajši otroci oddelka 1-2 let iz vrtca Murska Sobota, enota Miške smo se preko igre podali v Svet narave, ki nas vsakodnevno obdaja. Vzgojitelji se zavedamo zgodnjega uvajanja naravoslovja, ki pa ga je tako majhen otrok lahko deležen le, če je spodbujen s strani odraslih, ki mu znamo približati čudoviti svet narave. Saj majhni otroci prevzemajo odnos vzgojiteljev do narave in raziskovanja.

»Starši in vzgojitelji morajo poiskati ustrezen način in pomembne interakcije z otrokom. Prav narava je lahko prava pot v tem skupnem spoznavanju naravnih zakonitosti, ki bo otroka in nas ves čas prijetno vznemirjala in razveseljevala. Naša naloga je, da skupaj z otrokom poskušamo izzivati občutke zadovoljstva ob zaznavanju pestrosti in raznolikosti neživega in živega dela narave, in to predvsem ob iskanju vzročnih zvez med že znanimi posebnostmi in pojavi, ki jih predšolski otrok ob pravih postopkih lahko dojema »odkriva« in pri tem uživa.« (Katalinič, 2007, str.7)

Otroku moramo dati veliko možnosti, da prosto raziskuje in se uči na podlagi neposrednih izkušenj. Le tako bodo otroci že zgodaj začeli razvijati pozitiven in odgovoren odnos do narave.

Glavni cilj, ki smo mu ves čas sledili je bil: Doživljanje in spoznavanje žive in nežive narave v njeni raznolikosti, povezanosti, stalnem spreminjanju in estetskih razsežnostih v vseh letnih časih in vremenskih spremembah.

Ključne besede: zgodnje naravoslovje, otroška igra, aktivno učenje, letni časi, naravni materiali.

Abstract

The youngest children Section 1-2 years from kindergarten Murska Sobota unit Miška did presented through the game in the natural world that surrounds us every day. Educators are aware of the early deployment of science, that it such a small child can receive only if it is encouraged by adults to whom we can approach the wonderful world of nature. Because young children assume the attitude of educators towards nature and exploration.

»Parents and educators must find an appropriate way and meaningful interactions with children. The nature may be the right way in the common understanding of natural laws, which will a child and us constantly pleasantly disturbed and alike. Our task is to work with children try to induce feelings of satisfaction on the perception of diversity and diversity of non-living and living part of nature, mainly the search for causal relationships between the already known features and phenomena that preschool children the correct procedures can be perceived »discovering« and while enjoying it. »(Katalinić 2007, p.7)

We need to give a child lot of opportunities to freely exploring and learning through direct experience. Only then will children early on began to develop a positive and responsible attitude towards nature.

The main objective, which we have always followed was: Experiencing and learning about living and inanimate nature in its diversity, integration, constantly changing and aesthetic dimensions in all seasons and weather changes.

Key words: Early science, child's play, active learning, seasons, natural materials.

UVOD

»Otroško okolje je omejeno na majhen del sveta v katerem se otroci gibljejo. Pa vendar je ta majhni svet neizmerno pisani in zanimiv« (Otrok v vrtcu, 2001, str. 160). Le to je še posebej privlačno za otroka starega od 1-2 let. Med gibanjem želi vse potipati in okusiti. Pomembno je, da smo odrasli ob pravem času na pravem mestu, da ga spodbujamo, seznanjamo, poučujemo. »Gre za prva otrokova doživetja v naravi. Zato je zelo pomembno, kakšni so prvi otrokovi stiki z naravo, ker v največji meri pogojujejo in določajo ves njegov nadaljnji odnos do nje.« (Katalinič, 2010, str. 9)

Odrasli poskrbimo za aktivnosti, ki otroka motivirajo in spodbudijo k radovednosti in želji po raziskovanju. Da bi bilo okolje še bolj različno in zanimivo se je porodila ideja, da vanj vnesemo še več materialov in predmetov živega in neživega izvora v vseh letnih časih.

Tako so otroci že v jeseni, ko so komaj prestopili prag vrtca, uživali v igrah z listjem. Igra, ki je za otroke zelo pomembna, se je nehote razvila v raziskovanje. Tako so otroci med listjem odkrili velike kostanje (divje) in majhne kostanjčke (prave). Le te so spontano prenašali v samokolnice, jih prevažali, vsipali na tla ... S pravimi kostanji, ki so jih skuhalo v kuhinji, smo se celo posladkali.

Zimski čas je prinesel sicer malo snega, a smo ga dodobra spoznali. Da je »AS«, so ugotovili otroci sami. Odrasli smo jim pomagali oblikovati kepice, ki so jih prijemali, metali, odnašali v igralnico. Hitro smo ugotovili, da je iz njih nastala ena velika luža. Sanke so spodbudile gibanje otrok na snegu. Otroci so jih potiskali in jih ob pomoči odraslih tudi vlekli.

Pomlad je bila deževna, zato so bila zanimiva mokra tla. Oblekli smo dežne plašče in obuli gumijaste škornje ter veselo čofotali po lužah in raziskovali naravo v deževnem vremenu. Tudi polžki v travi so bili pravo presenečenje in doživetje za otroke. Bolj korajžni so jih celo prijeli in opazovali v svoji roki. Zanimanje zanje se je še povečalo, ko so polžki pokazali rožičke. Polžke smo v steklenih kozarcih odnesli v igralnico, da smo si jih lahko še bolj natančno ogledali. Posnemali smo jih v gibanju, nato pa jih vrnili nazaj v naravo (varno in spoštljivo ravnanje z živalmi). Še bolj zanimivo je bilo opazovati sledi svojih škornjev in palic, ki so jih otroci

potiskali po razmočenih tleh. Na naravni čutni poti so posegali po prodnikih različnih velikosti in oblik, ki so jim služili za igro in nabiranje v kanglice ter odnašanje v mivko (spodbuda odraslih). Odrasli smo dodali še več različnih materialov (debele palčke, koruzni storži ...) in vplivali na otroke, da so prihajali do novih spoznanj (palčica se zapiči v mivko, tudi storž se lahko postavi pokončno ...). Sede na dekah v senci smo se vedno znova veselili ptičjega petja in tudi sami smo zapeli. Ko so se tla dovolj posušila, smo ležali v travi opazovali mravlje in iskali druge žuželke. Opazili smo mogočno drevo in se učili novih besed. Odrasli smo med pogovorom z otroki vedno delili svoje občutke.

Ko nas je sonce že toplo grelo (ugotovili smo, da imamo kratke rokave) smo različne že uporabljene materiale dajali v vodo in posamezniki so že sami ugotovili, da se eni potopijo in drugi plavajo na vodi. Pravo poletje pa se je za otroke začelo, ko so lahko bosih nog tekali po travi, blatu, ki so ga sami ustvarjali, ko so prenašali vodo v kanglicah ...

METODE DELA

- igre
- opazovanja
- raziskovanja
- pogovora
- vodenja
- demonstriranja
- lastnih aktivnosti

DISKUSIJA

Naš namen je bil, da so bili otroci skozi celo šolsko leto, v vseh vremenskih razmerah v stiku z naravo. Zato smo poskrbeli za zanimive dejavnosti, ki so otroke privabljale in spodbujale k sodelovanju. Skozi vsakodnevno igro smo ugotavljali ali so otroci sledili tem nenehnim spremembam v naravi. Odrasli smo opazili, da so otroci sami prihajali do nekaterih spoznanj: SONCE, DEŽ, TOPLO, MRAVLJA, ČEBELA... Medtem pa so spontano prihajali do novih besed, ki so jih v različnih situacijah ponavljali.

Pomembno za 1-2 letnega otroka je, da se vzgojitelj ves čas vključuje, a je hkrati le opazovalec in spodbujevalec, a jim vseeno pusti možnost lastnega raziskovanja.

ZAKLJUČEK

Kljub starosti otrok smo odrasli dolžni, da poskrbimo za dejavnosti, preko katerih otroka skozi igro popeljemo v svet narave, kjer skozi igro spoznava, opazuje, raziskuje in pozneje na tem gradi. Prišli smo do spoznanja, da se je pri otrocih pokazalo veselje pri raziskovanju in odkrivanju novega, zato smo jim poleg obstoječega v naravo dodajali še več materialov, ki so spodbujali k raziskovanju, prvemu

primerjanju, ugotavljanju in poimenovanju. Prav izkušnje so tisto bogastvo, ki bodo otrokom v pomoč pri nadaljnjih naravoslovnih korakih. Zato starost otrok in vremenske spremembe nikakor ne smejo biti ovira pri odkrivanju in doživljanju narave.

Literatura:

1. Katalinič, D. (2010). Prvi naravoslovni koraki.
2. Kurikulum za vrtce. (1999). Ljubljana: Ministrstvo za šolstvo in šport.
3. Otrok v vrtcu (priročnik h kurikulumu za vrtce). (2001). Maribor: Obzorja.

EKO DRUŽABNE IGRE

Povzetek

V današnjem času je izredno velik pomen namenjen ekologiji in okoljski vzgoji. Že v predšolskem obdobju z vpletanjem ekoloških vsebin v vzgojno-izobraževalni proces težimo k temu, da bi bili tudi naši najmlajši čim bolj ekološko ozavešeni in bi postali najboljši prijatelji narave.

Mnogi vrtci smo že vključeni v nacionalni projekt Eko vrtec, katerega glavni cilj je povečati skrb za človeka, okolje in naravo ter poskrbeti za prihodnost. V tem šolskem letu sem z otroki pred vstopom v šolo izvajala obogatitveno dejavnost Eko družabne igre. Odločila sem se, da ne zavržemo vse odpadne embalaže, ki se nam nabere, ampak jo uporabimo za izdelavo didaktičnih iger, s katerimi se bodo lahko otroci učili skozi igro.

Ključne besede: igra, odpadni material, ekologija, otrokova ustvarjalnost.

Abstract

Nowadays, there is a great emphasis on ecology and environmental education. By incorporating environmental content into preschool education, we strive for our children to be conscious about the environment and become nature's best friends.

Many nurseries are already a part of the national project "Ekovrtec", whose main objective is to enhance the care for humans and nature, as well as provide for the future. This school year, I have performed an enriching activity called Eko games with children who will start school next year. I decided not to throw away all the packaging waste, but use it instead to make didactic games, so that the kids can learn through playing.

Keywords: games, waste material, ecology, children's creativity.

UVOD

Igra je otrokova spontana, prostovoljna, prijetna in ustvarjalna dejavnost, ki sama sebe krepi in nagraduje. Preko igre otrok spozna sebe, svet in se uči. Otrok s pomočjo igre razvija svoje različne sposobnosti. Igra vpliva na razvoj mišljenja, na pridobivanje izkušenj in znanja, na otrokovo čustveno in socialno življenje ter prispeva h govornemu razvoju.

Poznamo več vrst iger. V prispevku bom predstavila igre s pravili. Tovrstne igre se pojavijo od 3. leta naprej in od

otroka zahtevajo prepoznavanje, sprejemanje in podrejanje vnaprej postavljenim pravilom. Igre s pravili imajo lahko vnaprej postavljena pravila, lahko pa otrok take igre izdelava tudi sam in si izmisli svoja pravila.

Kadar otroka vključimo v izdelavo družabne igre, mu je igra z njo lahko še toliko bolj zanimiva. Otroška domišljija in ustvarjalnost ne poznata meja, če pa odrasli pri tem še pomagamo z nasveti, idejami ter znanjem, lahko tudi iz odpadnih materialov in embalaže nastanejo imenitne igre.

Izdelovanje igre domače živali.

Igranje igre gozdne živali.

CILJI

GLOBALNI CILJI:

- razvijanje in spodbujanje ustvarjalnosti
- razvijanje različnih pristopov k spoznavanju narave
- doživljanje matematike kot prijetne izkušnje

CILJI:

- razvijanje prstne spretnosti oziroma t. i. fine motorike
- spodbujanje splošne ustvarjalnosti pri pripravi, organizaciji in uporabi sredstev ter prostora
- otrok utrjuje barve
- otrok utrjuje znanje o gozdnih in domačih živalih
- seznanitev otrok o pomembnosti varčevanja z vodo – kaj lahko sami naredimo na tem področju
- seznanitev otrok z naravnimi nesrečami – izpostavimo požar
- otrok utrjuje znanje o letnih časih
- seznanitev otrok o pomenu varovanja okolja, skrbi za čisto naravo in zavedanje, da je Zemlja pomembna za ljudi, živali ter rastline
- otrok utrjuje že pridobljena znanja o zdravi prehrani
- otrok razvija predstavo o nastajanju odpadkov in pomenu ter možnosti predelave
- otrok si razvija spretnosti
- otrok si razvija sposobnost hitrega odzivanja
- razvijanje medsebojnega sodelovanja
- uvajanje otrok v igre, kjer je treba upoštevati pravila
- otrok klasificira in razvršča
- otrok zaznava prirejanja I–I in prireja I–I
- otrok rabi imena za števila
- otrok utrjuje števila

METODE

Pri izvajanju obogatitvene dejavnosti smo uporabljali različne metode, ki so temeljile predvsem na aktivnosti otrok. Metode so bile naslednje:

- igra
- pogovor
- pripovedovanje
- poimenovanje
- opisovanje
- poslušanje
- razlaga
- pojasnjevanje
- prepoznavanje
- sodelovalno učenje
- pridobivanje spoznanj ob lastni aktivnosti
- prikazovanje
- demonstracija
- oblikovanje
- slikanje
- risanje
- barvanje
- štetje

- preštevanje
- prirejanje
- primerjanje
- razvrščanje
- aktivno učenje
- praktično delo

REZULTATI

V mesecu septembru sva s sodelavko otrokom predstavili obogatitveno dejavnost Eko družabne igre. Devet otrok se je zaradi želje po ustvarjanju in zanimanja za ekologijo odločilo sodelovati v krožku. Prvo uvodno srečanje smo izvedli meseca oktobra, kjer sva otrokom podrobneje predstavili, o čem se bomo pogovarjali in katere eko družabne igre bomo izdelali. Otroci so imeli možnost izbrati igro, s katero bodo začeli. Odločili so se za družabno igro domače živali, kateri so sledile še igre gozdne živali, varčuj z vodo, pogasimo požar, dostavi pisma, zberi darilca, lonček kuhaj, gremo v gore in letni časi. Preden smo začeli z izdelavo posamezne igre, smo se pogovorili o vsebini, ki nam jo je igra ponujala. Tako smo se pri igri varčuj z vodo pogovarjali o tem, kako in zakaj je treba z vodo varčevati, pri igri požar smo preverili svoje znanje o tem, zakaj nastane požar, kako ga pogasimo, kakšne so posledice ipd., pri igri gremo v gore pa sva preverili, koliko so otroci na svežem zraku, in se z njimi pogovorili, zakaj je pomembno, da se čim več gibamo v naravi.

Nato je sledila izdelava. Vse igre smo izdelali iz odpadnega materiala, ki smo ga z otroki poiskali skupaj. Nato smo si delo razdelili. Vsak otrok je imel svojo nalogo (iskanje sličic v revijah, izrezovanje, lepljenje, razvrščanje in preštevanje zamaškov, risanje, barvanje ...).

Ko smo z izdelavo končali, smo spoznali pravila, sledila pa je, seveda, igra. Ker je večina eko družabnih iger za 4–6 igralcev, smo se delili v dve skupini.

Ob koncu druženja smo se zmenili, katero igro bomo izdelovali naslednjič in kateri material moramo pripraviti. Vsako tretje srečanje smo namenili samo igri in druženju ob eko družabnih igrah.

Eko družabne igre, ki smo jih izdelali.

ZAKLJUČEK

Vrtec Murska Sobota že drugo leto prireja prireditev Vrtčevski kalejdoskop, na kateri se predstavijo obogatitvene dejavnosti, ki jih strokovni delavci izvajamo v posameznih enotah vrtca. Povabljenim smo se na prireditvi predstavili z dvema eko družabnima igrama.

Za tiste, ki si prireditve niso ogledali ali pa so želeli videti več eko družabnih iger, pa smo pripravili razstavo v Pokrajinski in študijski knjižnici Murska Sobota.

Eko družabne igre, ki smo jih izdelali, so si otroci odnesli domov. Katero igro je otrok lahko odnesel domov, smo določili z žrebom.

Za sodelovanje in ustvarjalnost v obogatitveni dejavnosti smo otroke v mesecu juniju nagradili s pohvalami.

Odpadek ni samo odpadek! Če boste začeli razmišljati v tej smeri, boste kaj kmalu ugotovili, da lahko iz odpadkov

izdelate marsikaj poučnega in zanimivega. Nam je uspelo! Potrebovali smo le čas, ki smo si ga vzeli za ustvarjanje.

Literatura

1. Košmrlj, M. (2010). Ekologija v predšolskem obdobju. Jezero: Morfem.
2. Košmrlj, M. (2012). Eko družabne igre. Jezero: Morfem.
3. Kurikulum za vrtce. (1999). Ljubljana: Ministrstvo za šolstvo in šport.
4. Marjanovič Umek, L. in Zupančič, M. (2001). Teorije otroške igre. V L. Marjanovič Umek in M. Zupančič (ur.), Psihologija otroške igre. Od rojstva do vstopa v šolo. Ljubljana: Znanstveni inštitut, Filozofske fakultete.

Prireditev Vrtčevski kalejdoskop.

Razstava v Pokrajinski in študijski knjižnici Murska Sobota.

IGRA V NARAVNEM OKOLJU

Povzetek

Narava nudi nešteto priložnosti za razvijanje gibalnih sposobnosti in možnosti za uporabo čutil. Z gibanjem v naravi se aktivirajo in povezujejo pomembna možganska središča, ki posledično vplivajo na otrokov nadaljnji razvoj. S tem, ko otrokom omogočimo preživljanje časa v naravi, obenem vplivamo na njihovo empatijo do narave in povezanost z naravo tudi, ko odrasčajo. Po raziskavah nevrofiziologov se možgani pospešeno razvijajo prav v prvih letih otrokovega življenja. To so tudi tehtni razlogi, zaradi katerih sva otrokom nudile, da so preko gibanja in čutnih zaznav spoznavali naravno okolje, ki nas obdaja v neposredni bližini naše enote.

Ključne besede: narava, gozd, čutno zaznavanje, naravne oblike gibanja.

Summary

Nature offers countless opportunities to develop physical skills and opportunities for the use of human senses. By moving in the nature there are activated and connected important brain centers, which consequently effect on the child's further development. By allowing children to spend time in the nature, we influence at the same time on their empathy and connection with the nature, even when they grow up. According to the researches of neurophysiologists, brains develop rapidly in the early years of the child's life. And these were main reasons why I and my assistant have offered to the children the opportunity to learn through movement and sensory perceptions about the natural environment that surrounds us close to our kindergarten unit.

Keywords: nature, forest, senses, natural forms of movement.

UVOD

S tem, ko se otrok veliko giba in je aktiven, povečuje število povezav med nevroni, kar se odraža v gostejši nevronske mreži. Možgani so v prvih letih življenja organ, ki je namenjen obdelovanju podatkov, ki jih otrok sprejme preko čutil in na osnovi lastnih zaznav in občutkov. Prostor, kjer lahko otroku na enem mestu ponudimo čutno zaznavanje in spontano razvijanje motoričnih sposobnosti je v prvi vrsti naravno okolje. Če bomo odrasli pogosto odhajali vanj, nas bodo otroci posnemali in se tako naučil imeti naravo radi.

Cilje katere sva želeli doseči z dejavnostmi v naravnem okolju so bili, da otrok:

- sproščeno izvaja naravne oblike gibanja (hodi, teče, skače, poskakuje);
- razvija čutno doživljanje z usmerjanjem in povečanjem pozornosti v občutenju telesa, tipanja, opazovanja in poslušanja zvokov iz naravnega okolja;
- razvija jezikovne zmožnosti ob različnih funkcijah in položajih v različnih socialnih situacijah.

METODE

Pri izvajanju dejavnosti so bile uporabljene metode:

- pripovedovanja
- opazovanja
- čutenja
- lastne aktivnostimalčkov
- igra

REZULTATI

Po celoletnem kontinuiranem bivanju v naravnem okolju so otroci:

- postali bolj gibalno spretni (pri hoji po neravnem terenu, ni več toliko padcev, spotikanja, izboljšalo se je ravnotežje in koordinacija gibanja celega telesa)
- zaznavajo dogajanje okrog sebe z vsemi čutili: samoiniciativno opazujejo (ptice, drevesa, veje, kamenčke, drobne živali, ki lezejo po travi, drevesu ...), poslušajo (ptičje petje, šelestenje listov), tipajo (drevesa, listje, iglice na drevesih, rože, travo)
- razvijati so začeli raziskovalni duh, večina otrok se samih zaigra (s palicami, listjem, vejami, rožicami ...)
- izboljšali svojo fino in grobo motoriko

DISKUSIJA

Že v času uvajalnega obdobja smo veliko časa preživel v naravnem okolju (travniku), kjer so otroci imeli možnosti prostega gibanja po neravnem terenu. Na začetku je bilo prisotnih veliko padcev in joka. S časom so otroci pridobili zaupanje v svoje telo in posledično je bilo padcev in joka čedalje manj. Težavnost hoje po neravnem terenu smo stopnjevali s pobiranjem in prenašanjem jesenskih plodov oz. različnih predmetov, ki smo jih urejali v urejeno množico. Zaupanje v svoje telo in ravnotežje smo urili s hojo po čutni poti, makadamu, različno strmih bregovih, skozi pajkovo mrežo, hojo po stopnicah, tekom po travi, z vrtenjem okrog svoje osi, s prestopanjem robnikov ... Navezali smo stik z drevesom, preko katerega so naša čutila oživila. Pod drevesom smo iskali palice, se z njimi igrali, iskali drobne živali, poslušali pravljice, pripovedovali deklamacije, prepevali pesmice o živalih, poslušali ptičje petje, vohali, božali in objemali drevesa, veje, listje, metali odpadno listje v zrak in pri tem neizmerno uživali.

Spomladi smo naše raziskovanje prenesli v gozd. Kjer smo se na vsakem koraku srečali z naravnimi ovirami. Prenašali smo veje, se pod njimi plazili, skakali iz štorov, tekali po listju, se skrivali, opazovali drevesa, petje ritmično spremljali s palicami in kamni, prikazovali gibanje različnih živali in uživali pri praznovanju rojstnih dni v gozdu.

Raziskovanje travnika.

Iskanje drobnih živali.

Objemanje in tipanje drevesa.

Praznovanje rojstnega dne.

Hoja po travnati klančini.

Prepevanje znanih pesmic.

Skakanje iz štora.

Prestopanje ovir.

Iskanje prave poti.

Raziskovanje s palicami.

ZAKLJUČEK

Preko mimike na obrazu otrok je bilo prepoznati, da so se v naravnem okolju dobro počutili.

Imeli so veliko možnosti, da so sproščeno in samoiniciativno razvijali svoje gibalne sposobnosti in ob tem iskali rešitve pri različnih gibalnih nalogah. Preko čutnih zaznav so spoznavali naravno okolje, ki nas obdaja.

S pomočjo različnih dejavnosti smo tako dosegli več ciljev kot smo si jih prvotno zadali, kajti viden je napredek na vseh področjih otrokovega razvoja.

Z dejavnostmi na prostem bomo v prihodnje še nadaljevali. Temeljili bodo na gradnji temeljev, ki smo jih postavili.

S tem bova dali otrokom to, kar najbolj potrebujejo in to je čas za prosto igro v naravnem okolju, ki velja za idealno vzgojno, učno in spodbudno okolje.

Literatura

1. Katalinič, D. (2010). Prvi naravoslovni koraki. Založnik: Mizarstvo Antolin d.o.o .
2. Kurikulum za vrtce. (1999). Ljubljana: Ministrstvo za šolstvo in Zavod RS za šolstvo.
3. Rajović, R (2010). IQ otroka- skrb staršev. Društvo Mensa Slovenija.
4. Videmšek, M., Pišot R. (2007). Šport za najmlajše. Ljubljana: Univerza v Ljubljani, Fakulteta za šport, Inštitut za šport.

Z IGRO V SVET NARAVE

Povzetek

Narava je naše najlepše bogastvo; gozd, travniki, ribniki, ... Je odličen prostor za igro, raziskovanje in bivanje v njem.

Skozi igro se otroci učijo in pridobivajo osnovno znanje za življenje. Ker pa smo za otroke odgovorni mi - odrasli, jim moramo nakazati smernice, po kateri se bodo orientirali. Ključno je zagotovo zdravo in kakovostno življenje, ki ga omogočimo prav z gibanjem v naravi in možnostjo prostega raziskovanja okolja, ki nas obdaja. Z igro otroci spoznajo svet in vse, kar se dogaja okoli njih. Vsakodnevno so otroci z bivanjem v naravi pridobivali nova spoznanja, nove izkušnje in odkrivali zanje neodkrita. Za vse to so potrebovali zanimanje in energijo, ki jo ponujajo dejavnosti na prostem, se pravi v naravi. Zato menim, da sta igra in bivanje na prostem nujna za otrokov razvoj.

Ključne besede: opazovanje, gibanje, igra, začetno naravoslovje, gozd, raziskovanje, med področno povezovanje, timsko delo.

Abstract

Nature is our greatest wealth.: forests ,meadows, ponds. It is a great place to play, explore and be in. Through play children learn and acquire basic skills for life. Adults are responsible for children and they have to guide them. The most important is certainly healthy and quality life, which we can have by being in nature ,and by exploring nature that surround us. Through play children learn everything about the world around them . When we are every day outside, in the nature children gain new experiences and experience undiscovered things. For all that they need energy, which offers outdoor activities ,activities in the nature. Therefore I consider that being outdoor in the nature is essential for child development.

Key words : observation, motion, play, initial natural science, forest, exploration, between field integration, teamwork.

CILI

- Spoznavanje, da na naše zdravje vpliva okolje in mi sami
- Otrok se igra in raziskuje z materiali, ki jih najde v naravi
- Omogočanje raziskovanja in iskanje lastnih poti pri reševanju problemov, nalog
- Otrok opazuje spremembe v naravi skozi letne čase.
- Spoznavanje vloge narave in čistega okolja v povezavi z gibanjem v naravi
- Otrok raziskuje, se igra

METODE

Igra, pogovor, raziskovanje, opazovanje, čutno zaznavanje, opisovanje.

DISKUSIJA

V sklopu »Eko-vrtec« smo skozi celo šolsko leto izvajali projekt »Z igro v svet narave«. Zavedamo se veliko napisanih dognanj naših strokovnjakov, s področja zgodnjega naravoslovja, ki pravijo, da naravo lahko doživimo samo, če smo v njej.

Narava je okolje in prostor, ki navdihuje in spodbuja otroke in vzgojitelje ter razvoj in odnos do narave in okolja (Fošnarič- Katalinič, 2012). Predvsem pa je bil najin namen,

da otrokom omogočiva pridobiti čim več izkušenj v naravi, s hojo po naravnem terenu, vzpenjanju, plazenju, plezanju, premagovanju ovir in kar je zelo pomembno, za to nismo potrebovali denarja ampak samo čas, željo, dobro voljo in gozd. V našem primeru naše Pohorje.

Zelo velikokrat smo se povzpeli do Trikotne jase po različnih poteh. Opazili sva, da otroci radi raziskujejo, so rado vedni, se veselijo; kar so videli so želeli zaznati z vsemi čutili. Veliko so tipali, vohali, okušali ...

Med potjo smo srečali ljudi s katerimi smo se pristrčno pozdravili in izmenjali nekaj besed, opazovali smo živali, prisluhnili petju ptic ter šelestenju listja, se igrali ob potočku in ga opazovali v različnih letnih časih. Med hojo smo se igrali z listjem, palicami, prstjo ... Vedno znova smo našli zanimive stvari, ki jih je bilo vredno raziskati. Preštevali smo kamne, primerjali različne odlomljene veje, tako po debelini kot velikosti, tipali skorjo dreves z zaprtimi očmi, prepoznavali listje, ga razvrščali in pri tem neizmerno uživali. Med potjo smo imeli pravo razgibalno pustolovščino, ki smo jo poimenovali »gozdni poligon«. Vedno znova smo se v gozdu igrali igro »Tišine« in pri tem prisluhnili zvokom narave.

Otroci, vzgojiteljici in tudi starši, smo bili vedno znova ponosni nase, ko smo prispeli na cilj in spoznali, koliko novih ovir smo premagali in koliko izkušenj in veščin smo si pri tem pridobili.

Dejavnosti smo izvajali na igrišču vrtca, travnikih (jasah) ali pa v gozdu.

Med raziskovanjem Pohorja smo spoznali našega svetovnega prvaka Filipa Fliserja.

Plezanje čez deblo.

Gradili iz kamnov palače, oziroma hiše za veverice.

Bivanje v naravi naj bi postalo stalni, vseživljenjski proces, ki se ga otrok začne zavedati v vrtcu. V naravi imamo vse možnosti gibanja, igranja, doživljanja, raziskovanja in spoznavanje narave.

V naši enoti Radvanje imamo veliko srečo, saj se naša enota nahaja ob obronkih Pohorja, kjer imamo v neposredni bližini tudi ribnik, sadovnjake, vinograde in zelo veliko različnih peš poti, ki jih z veseljem koristimo.

Premagovali ovire in s tem krepili našo samozavest, domišljijo ter iskanje rešitve kako do vrha.

Seznani smo se s pravili pohoda oziroma kako moramo skrbeti, da ostane narava nedotaknjena.

Gozd je odličen prostor za umiritev, razvijanje slušnih predstav, prepoznavanje zvokov v naravi.

Odhod na Pohorje, pri tem smo se veliko naučili o varnosti v prometu in seveda v naravi.

Jutranja telovadba z vojaki Slovenske vojske.

ZAKLJUČEK

Pohorje (hribovje)- gozd, ribniki, travniki so okolja, ki nam ponujajo bogato paleto izkušenj in zunanjih aktivnosti. Otroci so si z gibanjem skozi igro in zabavo v gozdu pridobili veliko izkušenj, pridobili so na zdravju in predvsem na dobrem počutju –umirjenost. Otroci kot skupina so se med seboj zelo povezali, skupaj so premagovali ovire na poti do cilja in to izključno v naravi, ki nas obkroža. Predvsem pa se v našem vrtcu zavedamo, kako pomembno je predšolsko obdobje, predvsem z vidika v katerem otrok zazna velik interes in pripravljenost za vse dejavnosti če so mu le ponujene skozi igro.

Otrok nas nenehno opazuje in posnema, sprejema naš odnos do okolja, zato mu moramo biti vedno dober zgled.

Literatura:

1. Kurikulum za vrtce. (2007): ministrstvo za šolstvo in šport.
2. Fošnarič, S. in Katalinič, D. (2012). Didaktične usmeritve za izvedbo raziskovalnih in eksperimentalnih dejavnosti predšolskih otrok na področju naravoslovja. Maribor: Pedagoška fakulteta.

ZDRAVO HRANO JEMO, SE GIBAMO IN ZDRAVO ŽIVIMO

Povzetek

V našem vrtcu smo letos kot glavni eko projekt izbrali temo Zdravo hrano jemo, se gibamo in zdravo živimo. Vse tri stvari so zelo pomembne v življenju vsakega človeka. Otroci imajo na teh področjih že veliko znanja, le-to pa smo še nadgradili na otrokom primeren način. Otroci vsakodnevno uživajo obroke, ki so pripravljene iz zdravih, lokalno pridelanih pridelkov. Vzgojitelji jih spodbujamo, da spoznavajo nove okuse in širijo svojo prehransko znanje. Prehranske izdelke so razvrstili v prehransko piramido in tako izluščili, kaj je zdravo in kaj manj zdravo. Iz zdravih sestavin so naredili okusno in zdravo jed in pijačo, bogato z vitamini in minerali. Gibanje je ena od najpomembnejših dejavnosti, ki jo v vrtcu izvajamo vsakodnevno. Najpogosteje je gibalna dejavnost izvedena na prostem v obliki sprehoda, izleta ali iger na dvorišču, igrišču, travniku. V prostoru pa so se razgibali z različnimi gibalnimi in rajalnimi igrami. Pri gibalni dejavnosti so se otroci nadihali svežega zraka, razgibali, sprostiti in preživeli čas na zdrav način. Pozabiti pa ne smemo, da sta poleg hrane in gibanja potrebna tudi higiena in počitek. S strokovnjakinjo so spoznali pravilno umivanje rok. Pri vsem pa smo odrasli z vsakodnevno aktivnostjo otrokom zgled.

Ključne besede: zdravje, prehrana, gibanje, higiena, igra

Abstract

The main eco project of our kindergarten this year has been the following: We eat healthy food, we do exercises and we live a healthy life. These are the three most important aspects of a person's life. Although the children are already very good at it, we still managed to add a few things, of course in a way that is suitable for them. Children's daily meals consist of healthy, locally produced food. Kindergarten teachers encourage children to get familiar with new tastes and thus broaden their food knowledge. By sorting different kinds of food products in the food pyramid, they learned about healthy and unhealthy products. Using healthy ingredients, they prepared a healthy and tasty dish and drink, full of vitamins and minerals. Physical activity is one of the most important daily activities in the kindergarten. We usually go for a walk, on a trip or play games outside the kindergarten, in the playground or on the meadow. Whereas indoors, children are physically active by playing different exercise or dance games. Physical activity allows them to get fresh air, exercise, relax and spend their time in a healthy way. Besides, we must not forget about the importance of hygiene and rest. An expert taught them how to wash their hands correctly. Last but not least, adults and our daily activities provide our children with a good example.

Key words: health, healthy food, physical activity, hygiene, games

UVOD

V program ekovrtec smo vključeni že deseto šolsko leto. Z izvajanjem vsakoletnega programa smo realizirali vrsto dejavnosti oz. aktivnosti za okoljsko ozaveščanje in izboljšanje razmer tako v ožjem kot širšem okolju, nenehno krepili osnovne človeške vrednote, se medsebojno povezovali, skrbeli za zdrav način življenja ter zdravo in čisto okolje.

V letošnjem šolskem letu smo si kot vodilni sklop v okviru eko projekta izbrali temo: Zdravo hrano jemo, se gibamo in zdravo živimo, v okviru katerega smo izvedli celo vrsto aktivnosti. Naš glavni cilj je bil, da tekom projekta otroci pridobijo spoštljiv odnos do hrane in spoznajo raznoliko prehrano s poudarkom na lokalno pridelani hrani, ki nam

pomaga ohranjati zdravje. Poleg prehrane pa smo veliko pozornosti posvečali aktivnemu preživljanju časa v naravi, pa tudi različnim športnim aktivnostim. Najstarejšim otrokom smo omogočili tri dni bivanja na eko kmetiji v Zakojci.

CILJI

- Otrok spoznava, da na njegovo zdravje vpliva okolje in on sam
- Otrok pridobiva spoštljiv odnos do hrane
- Otrok spoznava raznoliko prehrano
- Otrok spoznava lokalno pridelano hrano in se seznani s pripravo lokalnih jedi
- Otrok spoznava eko kmetijo

- Otrok spozna svoje gibalne sposobnosti in jih z bivanjem v naravi razvija
- Otrok se likovno izraža z odpadnimi in naravnimi materiali, ki so produkt vsakodneвне rabe otrok in družin
- Spodbujanje zavedanja in pomena domače samooskrbe ter ohranjanja čistega in zdravega okolja

METODE

Pri izvajanju projekta smo uporabili različne metode dela: opazovanje, pogovor, razgovor, raziskovanje, eksperimentiranje, lastna aktivnost, predvidevanje, sklepanje, aktivno učenje in igra.

REZULTATI

Letošnji glavni eko projekt Zdravo hrano jemo, se gibamo in zdravo živimo smo začeli z Ajdo, ki o zdravju veliko ve. Vsak dan je obiskala eno skupino otrok in jim kaj novega in zanimivega povedala. Ajda namreč zelo rada je zdravo, lokalno pridelano hrano. Skupaj z njo smo že v jeseni praznovali Tradicionalni slovenski zajtrk in jedli zdravo hrano lokalnih proizvajalcev. Skupaj z njo smo si tudi ogledali igrico Sadni prepir, potem pa še ob slikanicah utrdili znanje o zdravi in manj zdravi hrani. V pomoč nam je bila tudi prehranska piramida, ki je otroke na zelo konkreten način naučila, katere jedi so zdrave in v jedilniku vsakega človeka zelo pomembne. Potem smo naredili plakate na to temo in jih razstavili na vidna mesta pred naše igralnice.

Ajda s prehransko piramido.

Otroci pripravljajo pomarančni sok.

Izdelali smo jedi in napitke, pri katerih smo uporabili same zdrave sestavine. Najmlajši smo izdelali sadna nabodala in iz lokalno pridelanega sadja stisnili sok. Malo starejši pa so spekli pirine kolačke z banano. Za pijačo pa so najprej nabrali bezgove cvetove in iz njih naredili domači bezgov sok. Da pa bomo lahko tudi pozimi uživali v domačih, eko napitkih, smo na travnikih, drevesih nabrali cvetove in liste zdravilnih rastlin. Najmlajši smo na dvorišču vrtca natrgali lipove cvetove in jih posušili in na smreki zgodaj pomladi natrgali vršičke. Le-te smo pomešali s sladkorjem in nastal je smrekov sirup. Malo starejši otroci pa so na okoliških travnikih nabrali zdravilna zelišča rmana, trpotca ... in jih posušili za čaj. Na dvorišču pred vrtcem je z našo pomočjo nastal lep zeliščni vrt, za katerega skrbimo vsi. Skrbno zalivamo, populimo plevel in že smo pobrali prve listke, ki smo jih tudi posušili.

Priprava smrekovega sirupa.

Naš zeliščni vrtiček.

Poskusili smo se tudi kot samostojni vrtičkarji in naredili mini vrtičke kar v igralnicah. Tako je zrasel fižol, kreša, solata ... Videli smo, da je potrebno veliko časa, truda in ljubezni, da vzgojimo rastlino, ki jo lahko uporabimo v naši prehrani. Ves čas smo skrbno spremljali, koliko odpadne hrane se nabere v posameznem dnevu in se učili tudi o tem, kako lahko hrano ponovno uporabimo (odpadni kruh – šnite).

Ajda nas je navdušila tudi s svojim zdravim načinom življenja, saj se veliko giblje. Pozimi smo kljub mrazu vsak dan izkoristili za bivanje na svežem zraku. Toplo smo se oblekli in se sprehodili po bližnji okolici. To pa še ni vse. V igralnicah smo se razgibali ob glasbi in ob različnih gibalnih in rajalnih igrah. V igralnici, v garderobi in na dvorišču smo postavljali poligone, na katerih so se otroci sproščali in izvajali naravne

oblike gibanja. V naravi pa smo hodili po različnih terenih in premagovali ovire na naravnih poligonih. Ajda je tudi navdušena športnica, zato nam je predstavila različne športe. V zimskem času nas je navdušila za najboljši zimski šport, to je smučanje. Vsak otrok je izdelal svoje smučke, s katerimi se je lahko preizkusil v slalomski tekmi. Ob bučnem navijanju so vsi tekmovalci srečno prispeli do cilja.

Igra na snegu.

Obisk zobne asistentke s Krokozobkom.

Če bomo tako skrbeli vsak dan za zdravje, bodo bacili kar švignili mimo nas. Pozabiti pa ne smemo, da sta poleg hrane in gibanja potrebna tudi higiena in počitek. Tudi to nam je povedala Ajda. Medse smo povabili medicinsko sestro, ki nam je pokazala, kako se pravilno umije roke. S pomočjo Krokozobka pa nam je pokazala tudi pravilno umivanje zob. Vsak dan po kosilu smo si vzeli tudi čas za počitek. Med počitkom smo se prepustili pravljicam in pesmicam na temo zdravja in zdravega načina življenja.

Veliko pomembnega smo se naučili v tem letu. Celoten projekt je potekal v sproščenem vzdušju z veliko pogovorom, opazovanja, igre in ustvarjanja. Ob poslušanju pravljic in listanju zahtevnejše literature smo znanje še poglobili. Na temo zdravja zdaj poznamo kar nekaj novih pesmic in deklamacij. Vse novo pridobljeno znanje smo strnili na plakatih, ki smo jih postavili na oglasne deske javnih ustanov. S tem smo hoteli ozaveštevati širšo javnost in mislimo, da nam je uspelo. Lahko bi rekli, da zdaj vemo skoraj vse.

ZAKLJUČEK

Ponosni smo, da zastavljene cilje in različne ekološke vsebine že vrsto let aktivno uresničujemo. S tem skrbimo za pozitivno rast osveščanja naših otrok, staršev in nenazadnje nas samih. S skupnimi močmi se bomo trudili še naprej, saj se zavedamo, kako pomembna je vzgoja prav naših najmlajših za pravilen odnos do okolja.

Viri in literatura

1. Eko akcijski načrt vrtca Most na Soči, šolsko leto 2016/17.
2. Kurikulum za vrtce (1999). Ljubljana: Ministrstvo za šolstvo in šport.

ZELIŠČNI VRT V VRTCU

Povzetek

Prispevek predstavi dejavnosti, ki so potekale v skupini Srnice (starost 1 – 3 leta) v okviru projekta Moje prve vrtnje škarje (od zeliščnega vrta do sadovnjaka). Otroci so pridobili neposredne izkušnje preprostega vrtnarjenja in spoznali pomen zelišč v prehrani za zdravje.

Ključne besede: zelišča, narava, izkušnje

Abstract

The article presents the activities which are part of the project called My first garden scissors. The activities were placed in the group called Srnice (children age 1 – 3 year). Children have gained their first direct gardening experiences and recognize the meaning of herbs in food and health.

Keywords: herbs, nature, experiences

UVOD

Vrtec Rakitna se nahaja sredi neokrnjene narave, sredi obširnih smrekovih in borovih gozdov, na nadmorski višini 800 m. Kraj je že od nekdaj poznan po edinstveni zdravilni klimi, saj se tu mešata gorski in morski zrak. Rakitna leži na dnu z vseh strani zaprte kotline, kar s precejšnjo nadmorsko višino povzroča pomladanske in jesenske pozebe. To smo v prejšnjih letih izkusili tudi v vrtcu. Na gredici v vrtcu smo posejali oz. posadili rastline konec meseca aprila, vendar jih je uničila spomladanska pozeba. Rastline smo ponovno posejali sredi meseca maja, vendar za rastline nismo mogli ustrezno poskrbeti. Zaradi poletne organizacije dela se vrtec v začetku julija zapre, otroci pa obiskujejo vrtec v dolini. Zelenjavne gredice so ves ta čas samevale, z novim šolskim letom pa so nas pričakale poškodovane in posušene rastline. Zato smo lani po vzoru nekdanjih kmečkih vrtov zasadili in oblikovali zeliščni vrt, ki je uspešno preстал čas, ko zanj nihče ni skrbel. Zasadili smo drobnjak, meto, meliso, tatarsko ajdo, žajbelj in netresk. V začetku šolskega leta so nas pričakale močno razraščene rastline, potrebne rezi z vrtnimi škarjami. Odločili smo se, da bomo rez in ustrezno oskrbo rastlin opravili kar skupaj z otroki. Nalogo smo vzeli kot izziv. Otroci so bili vseskozi aktivni in pomagali pri dejavnostih v zeliščnem vrtičku.

METODE

Uporabljali smo različne metode, ki so primerne tej starostni stopnji otrok: metodo pogovora, metodo pojasnjevanja in razlage, metodo opazovanja in posnemanja odrasle osebe pri delu, metodo lastne aktivnosti ter metodo demonstracije.

DISKUSIJA IN REZULTATI

Izbrana tema nas je skozi različne dejavnosti spremljala celo leto.

Izvedli smo naslednje dejavnosti:

- opazovanje, prepoznavanje in poimenovanje zelišč na našem zeliščnem vrtičku
- nabiranje in sušenje zelišč
- urejanje zeliščnega vrtička (otroci prinašajo zemljo, odnašajo olesenele dele rastlin)
- kuhanje in okušanje različnih zeliščnih čajev
- pitje osvežilnega napitka (voda z lističi melise)
- čajanka z otroki iz sosednje skupin
- srečanje in druženje z babicami, ki predstavijo različna zelišča, iz katerih pripravljajo čajne mešanice
- priprava zeliščnega namaza z drobnjakom
- peka kruha z zelišči

V mesecu septembru in oktobru smo strokovne delavke s pomočjo vrtnih škarij obrezale zelišča. Otroci so nas pri tem opazovali in jih tudi sami želeli uporabiti, kar pa je bilo za njihove roke pretežko in prenevarno opravilo. Zato pa so z veliko zavzetostjo pomagali pri pripravi obrezanih

zelišč za sušenje. Odstranjevali so liste žajblja in mete ter jih polagali na pladenj. Zelišča smo sušili v senci, posušena pa smo polnili ločeno v platnene vrečke, jih opremili z datumom in vsebino ter jih prodajali na županovem bazarju, ki poteka vsako leto v začetku meseca decembra. Novembra so otroci pomagali pri pripravi zeliščnega vrtička na zimski čas. Odstranili in obrezali smo vse suhe veje, otroci pa so jih odnašali v posode z biološkimi odpadki. Zimski meseci so čas mirovanja in počitka. V tem času smo spoznavali, kaj lahko sami storimo, kadar zbolimo in si pripravili zdravilen zeliščni čaj z medom in limono. S prebujeno pomladjo je oživel tudi zeliščni vrtiček. Opazovali smo rastline pri rasti. Otroke je še posebej navdušil drobnjak, saj so mislili, da na gredici raste trava. Drobnjak sem odrezala z vrtnimi škarijami, v igralnici pa smo ga razrezali kar s pomočjo otroških škarij, kar jim je bilo še posebno zabavno. Narezan drobnjak so otroci okušali, nato pa smo ga vmešali v kislo smetano ter namazali na kruh. Zamesili smo tudi testo za kruh, v katerega so po enakem postopku zamesili še drobnjak. Vsak je svoj hlebček kruha s ponosom odnesel domov. Zelišča so nas v pomladnih mesecih spremljala tudi med igro s svojim vonjem. Otroci so kuhali metin čaj, tako da so vodi v posodici dodajali različne dišeče listke. K sodelovanju pa smo povabili tudi babice iz Društva upokojencev, ki so za vse otroke pripravile pravo razstavo zelišč. Okušali, vonjali, tipali

smo lahko različna sveža zelišča, ki rastejo bodisi na vrtovih ali pa v naravi. Skuhali smo različne zeliščne čaje in vsak je našel svojega najljubšega.

ZAKLJUČEK

Skozi različne dejavnosti so otroci pridobivali neposredne izkušnje in temeljne veščine, ki so potrebne pri delu na zeliščnem vrtu. Z veseljem so sodelovali pri vseh dejavnostih in bili aktivni raziskovalci. Otroci poznajo in poimenujejo zdravilna zelišča, ki rastejo na našem vrtičku). Učili so se nabirati, sušiti in shranjevati zelišča. Vedo, da nekatera zelišča izboljšajo jedem okus (drobnjak). Naučili smo se tudi to, da moramo za zeliščne gredice redno skrbeti. Odrasli smo jih spodbujali k vztrajnosti pri delu, privzgapali pa smo jim tudi pozitiven odnos do narave in do svojega zdravja. Odločili smo se, da bomo zeliščni vrtiček razširili in nanj zasadili še nekatera znana zelišča.

Viri in literatura

1. Katalinič, D. (2015). Moje prve vrtne škarje. Pridobljeno 18. 6. 2017. www.ekosola.si/uploads/2010-08/Moje-prve-vrtne-skarje.pdf
2. Vogel, A. (2012). Ljudski zdravnik. Švica: Verlag A. Vogel, Teufen.

Z IGRO V SVET NARAVE – NA POTOK SUHI ČRNEC

Povzetek

V vrtcu Črenšovci so dejavnosti iz eko področja potekale na različnih terenih: od igralnice, vrtčevskega dvorišča, kmetij, gozdne igralnice do bližnjega potoka Suhi Črnc. V tem šolskem letu je v oddelku 4–6 let bil Suhi Črnc osrednja tema raziskovanja, ko so otroci v različnih letnih časih opazovali spremembe ob potoku in v njem ter izvedli različne aktivnosti. Otroci so poslušali zgodbe, likovno ustvarjali, raziskovali pestrost živalskega in rastlinskega sveta ali pa golj uživali v umirjenosti potoka.

Gljučne besede: opazovanje, raziskovanje, narava, predšolski otrok.

Abstract

In kindergarten Črenšovci eco-activities were held on different terrain such as playrooms, the kindergarten yard, farm, forest playroom and nearby stream Suhi Črnc. In this school year Suhi Črnc stream was the central topic of research in Section of 4–6 year-olds. The children observed it in different seasons to notice the changes in the stream, and they carried out various activities. The children listened to stories, create art, explored the diversity of flora and fauna, or simply enjoy the tranquility of the stream. Keywords: observation, exploration, nature, preschool child.

UVOD

Letos smo v oddelku 4–6 let raziskovali potok Suhi Črnc. K sodelovanju smo povabili učiteljico biologije, ki nas je poučila o nam neznanih živalih in rastlinah, s študentko Aljo pa smo bolj podrobno raziskali živalski in rastlinski svet ob našem potoku.

Skozi vrednote humanost, integriteta ter znanje in modrost smo naš potok skušali raziskati, kot raziskovalec Darwin: z vsemi čuti, s pomočjo knjig, z opazovanjem in radovednostjo po odkrivanju novega. Skozi celotno dejavnost nas je vodila misel, da je potrebno za naravo skrbeti kot za najboljšega prijatelja, saj nikoli ne veš, kdaj jo boš potreboval.

Avtorja Hohmann in Weikart (2005) navajata, da proces aktivnega učenja poteka z vsemi čuti; z raziskovanjem otroci odgovarjajo na svoja vprašanja in zadovoljujejo svojo radovednost. V aktivnem učnem okolju odrasli spoštujejo otrokovo željo po raziskovanju in vedo, da je njihov zelo pomemben način učenja.

CILJI, KI SMO JIM SLEDILI:

- Otroci razvijajo predstavo o tem, kdaj se je kaj zgodilo in o zaporedju dogodkov
- Otroci odkrivajo, spoznavajo in primerjajo živo in neživo naravo

- Otroci spoznavajo, da se živa bitja razmnožijo, živijo in umrejo
- Otroci spoznavajo gibanje predmetov po vodi, zraku
- Otroci spoznavajo lastnosti vode
- Otroci preko gibanja spoznavajo in opazujejo različne vrste živih bitij
- Otroci spoznajo naravo kot pomemben življenjski prostor (Kurikulum za vrtce, 1999)

Vse bolj se zavedamo, da je okolje samo na posodo, da ni naša trajna last. Velikokrat smo na naših opazovalnih sprehodih videli, da je onesnaženost še vedno velik problem. Tudi vse pogostejše vremenske spremembe vplivajo na življenje živali in rastlin.

Lepičnik-Vodopivčeva (2006) meni, da je nujna potreba po razvijanju večje občutljivosti in osveščenosti človeka do okolja in da je rešitve moč poiskati v okoljski vzgoji. V nadaljevanju avtorica navaja, da Thornhaus (v Uzelac 1999) in B. M. Požarnik (2000a), vidi rešitev le-tega v trajnostnem razvoju – razvoju, ki omogoča izboljšanje kakovosti življenja človeka ob hkratni ohranitvi vitalnosti in raznolikosti zemlje.

POTOK SUHI ČRNEC SKOZI ŠTIRI LETNE ČASE

Skozi celo leto smo vsak mesec beležili temperaturo vode in zraka. Z leseno palico smo merili višino vode v potoku. Skupaj smo določili merilno mesto, da so bile meritve verodostojne. Otroci so dobljene podatke beležili na delovni list.

Naše mesečne obiske smo dopolnili z vključevanjem vseh čutil; zapisovali smo, kaj vse smo vonjali in slišali, ali je bila morebiti kje kakšna nova žival, je rasla nova rastlina, so se pojavile kakšne posebnosti, ki jih prej ni bilo ... Med letom smo našo zbirko dopolnjevali v mapi, ki smo jo poimenovali Suhi Črnc. Poleg izpolnjenih delovnih listov so bile v mapi priložene tudi fotografije naših aktivnosti. Otroci so imeli ves čas dostop do mape, predstavili pa smo jo tudi našim prijateljem iz sosednje skupine.

Beleženje vremena.

Merjenje višine vode.

V jesenskem času je bil potok obarvan v pisanih jesenskih barvah. Naši začetni obiski so bili namenjeni opazovanju in raziskovanju okolice, spoznavali smo značilnosti potoka in opazovali živali in rastline ob in v potoku.

Ob koncu jesenskega obdobja smo vrtčevskim otrokom predstavili začetne aktivnosti, oni pa nam dejavnost na travniku.

Zimski čas je bil najmanj zanimiv, saj je bil potok večino časa prekrit z debelo ledeno plastjo, pogosto pa zaradi nizkih temperatur in onesnaženosti zraka k potoku nismo mogli.

Po mrzli zimi je oživel tudi naš potok. Spremembe so se kar vrstile: od tega, da smo opazili prve čebele in metulje, do tega da smo videli tudi žabji mrest in pijavke. Vsakokrat smo komaj čakali, da gremo spet k Črncu.

V okolici Črnca smo opazili tudi smeti, zato smo se odločili za čistilno akcijo. Pomlad je kot nalašč za urejanje svojih bivališč, tako smo mi polešali okolico našega Črnca, ki smo ga skrbno očistili. Na srečo smo napolnili le manjšo vrečo za smeti. V tistem času je bila struga potoka skoraj suha, zato smo jo lahko očistili. Otroci so bili navdušeni, ko so lahko tekali po strugi in skakali po blatu, ki se je kar pogrezalo pod njihovo težo. Nič jih ni motilo, da so bili blatni, celo nasprotno. Ob naslednjih obiskih skorajda ni minila dejavnost, da ne bi vedno saj malo skakali po blatu. To je bilo veselja!

Skakanje po blatu in čistilna akcija.

Potopoma so se dvigovale temperature zraka in dejavnosti iz igralnice smo preselili na obrežje potoka Suhi Črnc.

Poslušali smo branje zgodbe Frana Levstika Kdo je napravil Vidku srajčico in risali z blatom. Z najdenim materialom (palčke, vejice, trava, želodi) smo ustvarili različne podobe našega potoka.

Ob svetovnem dnevu Zemlje smo posadili lipo, ki nas bo spominjala na naše številne obiske Suhega Črnca.

Raziskovanje živalskega in rastlinskega sveta ob potoku je bila posebna dejavnost; našli smo pijavko, ki je želela nazaj v vodo; preštevali smo njene kolobarje ter iz knjig izvedeli veliko zanimivosti o njej (npr. o zlatici, da je strupena).

Pincete, kadičke, lupe in mreža so bili naši stalni pripomočki pri naravoslovnih aktivnostih. Našli smo tudi nepoznane rastline, pri prepoznavanju katerih nam je bila v pomoč učiteljica biologije, nekaj informacij pa smo našli na spletni strani.

V igralnici smo preverili naše znanje o najdenem in vide-nem; s pomočjo drevesnega diagrama smo razvrščali živali na vodne in kopenske, rastline pa na drevesa in rastline ob potoku.

Raziskovanje živalskega in rastlinskega sveta ob potoku.

Veliko otrok je skupaj s starši in starimi starši v popoldanskem času hodilo opazovat, kaj se dogaja s potokom: ali je voda v strugi, je potrebno lipo zaliti, se je naselila kakšna nova žival.

Ob zaključku projekta smo k našemu potoku ponovno povabili prijatelje iz sosednje igralnice in predstavili naše ugotovitve in dejavnosti skozi celo leto.

DISKUSIJA

V vašem okolju ni težko najti zelenega koščka, ki bi otroke pritegnil k raziskovanju, opazovanju in čudenju.

Vsakokratno čudenje "Glej, tega zadnjič ni bilo!", "Si vide-la ...?" ipd. je pomenilo, da sva strokovni delavki pri otrocih spodbudili zanimanje za spoznavanje življenja ob in v potoku Suhem Črncu, hkrati pa sva otroke učili spoštovanja poto-ka in uživanja ob njem.

Podobno kot mladi Darwini smo skozi leto Suhi Črnc dodobra raziskali, razen v mesecu maju, ko nam je sušno obdobje preprečilo izvedbo poskusa, kaj plava in kaj potone (naravni material, ki bi ga našli v okolici potoka).

Risanje z blatom.

ZAKLJUČEK

Lastna aktivnost, vsak drobec znanja, vsaka lastna rešitev problema in izzva je bistvenega pomena za trajnostni razvoj posameznika. Povezovanje, iskanje informacij, učenje otrok od otrok, predvsem pa spoznanje, da smo sami odgovorni za dejanja, pripeljejo otroke na višji miselni nivo.

V največji učilnici – naravi so otroci med drugim krepili pozitiven in spoštljiv odnos do narave in pridobili občutek za opazovanje Suhega Črnca v vseh letnih časih.

Viri:

1. Bahovec, E. idr. (1999). Kurikulum za vrtce. Ljubljana: Ministrstvo za šolstvo in šport.
2. Hohmann, M. in Wiekert, D. (2005). Vzgoja in učenje predšolskih otrok: primeri aktivnega učenja za predšolske otroke iz prakse. Ljubljana: DZS.
3. Lepičnik-Vodopivec, J. (2006). Okoljska vzgoja v vrtcu. Založba AWTS.

KUHLA NAS JE UČILA

POVZETEK

Hrana nam daje življenjsko energijo, hrana je užitek. Če dobro in kakovostno jemo rastemo in se razvijamo. Hrana je pogosto tudi odpadke, zasledila sem podatek, da v Sloveniji letno zavržemo več kot 150 tisoč ton hrane, to je 24 kilogramov na prebivalca, kar ni prav. Saj hrana ni le naravno bogastvo, ki ga s tem tudi zavržemo, ampak tudi stran vržena energija in voda, kar nekako pomeni stran vržen denar.

Zato smo se v okviru nacionalnega programa Ekošola, v šolskem letu 2016/17 pridružili številnim šolam in vrtcem v projektu Hrana ni za tjavendan. Gospa Kuhla nas je usmerjala v različne dejavnosti in nam zastavljala naloge, mi pa smo jih z veseljem reševali in rešili. Ker pa spadamo v najnižjo starostno skupino v projektu, se s tem za nas projekt ne zaključuje, saj ga bomo – starosti primerno – nadgrajevali.

Ključne besede: zavržena hrana, biološki odpadki, odgovornost, odnos, ponovna uporaba.

ABSTRACT

Food gives us energy, food is also a pleasure. If we eat good food, we grow well. But food is often also a waste; in Slovenia pro year we throw away more than 150 000 tons of food, or 24 kilos pro resident. And this is not ok. Because food is not only natural wealth, that we throw away, but also energy and water, that we throw away.

That's why we decided – in a national program of Ecoschool – in a school year 2016/2017 that we will join many schools in a project Food is not for waste. Mrs. Kuhla guided us and gave us many tasks that we solve it with joy. But project does not ends for us; next year we will upgrade the project, suitable to our age.

Key words: wasted food; biological waste; responsibility; relationship; reuse; recycling;

UVOD

Vrtec Murska Sobota je od leta 2004/2005 vključen v projekt Ekošola. Skozi vsa ta leta v sodelovanju s starši uresničujemo cilje z namenom privzganja skrbi za okolje in odgovornega odnosa do družbe in narave. Temelj odgovornega odnosa do okolja pa ni le posredovanje in pridobivanje znanja, ampak dejavno spreminjanje kulture obnašanja in ravnanja. In če je cilj našega Eko Vrtca, da skrbi za okolje, odgovorno obnašanje do ljudi in narave postane zavestna skrb in zavestno razmišljanje, potem je cilj tudi spreminjanje odnosa do hrane. Ta naj postane bolj skrben, spodbuja naj k razmišljanju o tem, ali je res tako lahko vse zavreči in ali je to dobro ter potrebno, ali lahko neko hrano, namesto, da jo zavržemo, ponovno uporabimo? Privzganje večje odgovornosti do hrane bo zmanjšalo količino zavržene hrane.

METODE

Pri izvajanju projekta, smo uporabili različne metode, s katerimi smo sledili ciljem projekta »Hrana ni za tjavendan« in so temeljile na aktivnostih otrok. Uporabili smo metodo pogovora in pripovedovanja, poslušanja, opazovanja, igre, ter metodo pridobivanja spoznanj ob lastni aktivnosti.

DEJAVNOSTI

V sklopu projekta smo izvedli naslednje dejavnosti:

Iz kuhalnice, blaga in volne smo izdelali gospo Kuhlo.

Nato smo naredili podstavke za pogrinjek: vsak otrok si je izbral mandalo, jo pobarval in izrezal.

Barvanje izbranih mandal.

Otrok je dodal svojo fotografijo in z velikimi tiskanimi črkami zapisano ime, ter sestavil podstavek za pogrinjek in ga s pomočjo vzgojiteljice plastificiral.

Sestavljanje podstavka za pogrinjek.

Na predpasnike so otroci s tekstilnimi flomastri risali na temo hrana. Najprej jim je bilo »malo čudno« risati na tekstil, vendar so se zelo hitro prepustili želji po ustvarjanju.

Risanje na predpasnik.

Bili so neučakani in so komaj čakali, da si jih oblečejo, ter preizkusijo.

Dežurni želijo dober tek.

Vsak dan smo izbrali štiri dežurne, ki so opravili zadano nalogo. Ob tem je pomembno, da so sodelovali vsi otroci v skupini, tudi tisti, malo bolj tihi in zadržani, kar jim je po opravljeni nalogi dvignilo njihovo samopodobo in samozavest.

Plakat dežurnih

Gospa Kuhla nas opazuje.

Z gospo Kuhlo smo se družili tudi v knjižnem kotičku, v katerem so otroci prebirali knjige o Loli, ki ni želela pokusiti paradiznika, Zeliščnih vilah z ekološkega vrta, v knjigi Povej mi več o hrani smo izvedeli kako raste, od kod prihaja in kako jo pripravimo. Lisjak Peter pa nam je v knjigi Palačinkarna pokazal, kako lahko uporabimo jabolka. V naši družbi pa je bil tudi Škrat Brokolino, ter slikanica Jej zdravo za počutje pravo!

Medse smo povabili tudi gledališče Ku kuc, ki nam je odigralo predstavo Čarobna mineštra, v kateri Maestro Mineštrone kuha »srečne makarone« in pozna recept za »mineštro dobre volje«. Predstava nas je tako navdušila, da smo za zaključek Maestra Mineštrona povabili in zaplesali ples Mineštralala.

Maestro Mineštrone in mi.

Otroci so se vživljali v igre vlog v kuhinjskem kotičku; vsi, tudi fantje izredno radi brkljajo med lonci in kozicami, ter radi postrežejo pravkar kuhano juho in sveže pripravljeno solato. Kuhinja je primerna za vse!

REZULTATI

Prišli smo do rešitev, kako zmanjšati količino zavržene hrane. Pri otrocih smo ozavestili, da vzamejo manjši kosi kruha, narezano sadje namesto celega sadeža, da si na krožnike res vzamejo, kolikor bodo lahko pojedli in da naj bo to prvič raje manj, potem pa lahko vzamejo več.

Vsak dan smo si privoščili sadno malico in pazili, da smo zavrgli res samo tiste dele sadja, ki niso užitni. Ob tem smo se veliko pogovarjali, tudi o tem, da jabolko ni celo za odpad, če je malo natolčeno na enem delčku. Ugotovili smo, da se tako zmanjša količina bioloških odpadkov. To spodbujanje je potekalo vsakodnevno, da otroci ozavestijo, da hrana ne sme biti odpad, je proces.

Otrok se uči z opazovanjem in tako je tudi pri mizi, zato bodimo otrokom vzgled in ga tudi s svojim ravnanjem usmerjamo k zdravi prehrani in kulturnemu prehranjevanju.

DISKUSIJA IN ZAKLJUČEK

V ospredje smo postavili sam odnos do hrane, ki je v zadnjem času zaradi hitrega tempa življenja in velikega potrošništva postala samoumevni del vsakdanjika. Ozavestiti otroke o odgovornem ravnanju s hrano, pravilnem ločevanju odpadkov in tudi o tem, da je hrana res hrana za telo, a hkrati je pomembno, da ob njej tudi uživamo. Otroku naj pomeni prijetno in družabno izkušnjo, ponujeno v mirnem in spodbudnem okolju.

K zdravemu odnosu do hrane bodo pozitivno prispevali skupni družinski obroki, dovolj časa, prijeten kraj za uživanje obrokov ter prijetne izkušnje s hrano. Način prehranjevanja je ključnega pomena za zdravje v vseh življenjskih obdobjih, v otroštvu in obdobju mladostništva pa še toliko bolj, saj gradimo temelje za prihodnost.

Projekt Hrana ni za tjavendan smo izvajali v skupini 3-5 let starih otrok, zato bomo lahko naslednje leto zastavljene cilje nadgrajevali. Starosti primerno smo se lotili projekta, ter ga načrtovali in izvajali tako, da so bili zastavljeni cilji dosegljivi in so bili otroci pri njihovem doseganju spontani. Pomembno je bilo tudi njihovo učenje za življenje, praktičnost in uporabnost znanj, ki smo jih usvojili, ter predvsem medsebojno sodelovanje.

Spreminjanje odnosa do nečesa je vedno tek na dolge proge – nemogoče ga je spremeniti v enem ali dveh letih. Je »projekt«, ki traja več generacij. A vsaka, še tako dolga pot, se začne s prvim korakom. In prav je, da ga naredimo čim prej – že v vrtcu, saj zdrav odnos do hrane ostaja z nami vse življenje.

Literatura

1. Kurikulum za vrtce. (1999). Ljubljana: Ministrstvo za šolstvo in šport: Zavod RS za šolstvo.
2. Otrok v vrtcu, priročnik h kurikulumu za vrtce. (2001). Založba Obzorja.
3. <http://prehrana.si/moja-prehrana/predsolski-otroci>
4. <http://www.ekosola.si/2016-2017/projekti/hrana-ni-za-tjavendan/>

REPA, ZELJE IN KORENJE TO JE ZDRAVO ŽIVLJENJE

Povzetek

Predšolski otroci zgodaj izražajo željo po raziskovanju narave, saj jih ta motivira. Kakovostno znanje o njej pridobijo na podlagi neposrednih izkušenj, pri katerih otrok deluje na predmete, pri tem pa konstruira novo razumevanje. Zgodnje uvajanje v naravoslovje se začne zgodaj. S tem otroci razvijajo pozitiven, naklonjen in odgovoren odnos do narave in sebe. Odrasli želimo otrokom naravo čim bolj približati, da bi se zavedali njenega pomena. V ta namen se udeležujemo projektov in izvajamo dejavnosti, ki spodbujajo tovrstno mišljenje pri otrocih.

V letošnjem letu smo se odločili za projekt: Repa, zelje in korenje to je zdravo življenje. S tem smo želeli otrokom predstaviti zelenjavo, spoznati njihovo pomembno vrednost, pa tudi ponuditi možnost priprave raznovrstnih jedi.

Ključne besede: zdrava prehrana, prehranjevalne navade, zdrav vrtec

Abstract

Preschool children early express their desire to explore nature, because it motivates them. Quality knowledge of it is acquired through direct experience, where a child works on objects while constructing a new understanding. Early introduction to science begins early. Thus, children develop a positive, favourable and responsible attitude towards nature and themselves. Adults want to bring children as closely as possible to nature, to make them aware of its importance. To this end, we participate in projects and carry out activities that promote this kind of thinking in children.

This year, we decided for the project: Turnip, cabbage and carrots – this is healthy living. With this, we wanted to present vegetables to the children in order to make them understand their essential value, but also to offer them a possibility of preparing a variety of dishes.

Key words: healthy diet, eating habits, healthy nursery

UVOD

Navade, stališča in vzorci vedenja, ki si jih otroci pridobijo v zgodnji mladosti, se ponavadi vtisnejo globoko v zavest, da opredelijo življenjski slog tudi v kasnejšem obdobju. Zato je pomembno, da otrok že na začetku svojega življenja pridobi zdrave življenjske vrednote, ki bodo njegova najpomembnejša popotnica skozi življenje. Izkušnje in vzorce vedenja si otrok pridobi v družini in vrtcu. In ravno otroški vrtec je ustanova, kjer se lahko dejavnosti za zdravo življenje odvijajo načrtovano s številnimi projekti. Pri samih dejavnostih, ki jih izvedemo v vrtcu, lahko otroci sami pridejo do ugotovitev o pravilnem in nepravilnem prehranjevanju. Tako jih spodbujamo k uživanju več zelenjave in sadja.

S takšnim namenom je bil zasnovan tudi projekt: Repa, zelje in korenje to je zdravo življenje, ki je namenjen promociji zdravja in bolj zdravemu načinu življenja otrok in odraslih. V njem so sodelovali trije oddelki otrok, v starosti 3 - 4 let. Izhodišče projekta je bilo spoznanje, da otroci odklanjajo zelenjavo. Skozi projektne dejavnosti smo jim skušali približati zelenjavo in pomen, ki ga ima na naše telo.

CILJI

- otrok spoznava različno prehrano in pridobiva navade zdravega in raznolikega prehranjevanja
- razvijanje spoštljivega in odgovornega odnosa do hrane

METODE

Pogovora, pripovedovanja, poslušanja, opazovanja, razlage, demonstracije, raziskovanja, praktičnega dela, branja, igre.

REZULTATI

Nekaj dejavnosti, ki smo jih v sklopu: Repa, zelje in korenje to je zdravo življenje izvedli:

- izdelovanje plakata o korenju (Kje, kako dobimo korenje? Zakaj je dobro jesti korenje?)
- izdelovanje tabele: Preizkušanje korenja (rad jem/ ne jem korenja)
- opisovanje življenjskega kroga rastline –korenja
- setev korenja v lončke
- obisk tržnice
- izdelovanje korenčkovih piškotov
- priprava korenčkovega soka
- izdelovanje korenja iz papirja (trganka)
- izdelovanje igre: Posadi korenje
- prebiranje zgodbe: Mali zajček in velikansko korenje (Segers Gunter)
- spoznavanje, okušanje različnih vrste zelja
- ogledovanje prereza zeljnate glave
- kisanje zelja
- izdelovanje plakata o zelju (Zakaj je zelje zdravo?)
- pripravljane obloženih popečenih kruhkov s kislim zeljem in sirom
- ogledovanje, opisovanje repe (tipanje, vonjanje)
- kisanje repe
- prebiranje zgodbe: Repa velikanka
- igranje igre: Repa velikanka

DISKUSIJA

V letošnjem letu smo se odločili za projekt: Repa, zelje in korenje to je zdravo življenje. V njem so sodelovali trije otroci, vsak je prevzel del projekta:

KORENJE

Ko sva v oddelku prinesli korenje, so ga otroci najprej z navdušenjem preizkušali in okušali. Kljub temu, da otroci poznajo korenje, niso bili vsi navdušeni nad njim. Zato smo izdelali tabelo z naslovom RAD JEM/ NE JEM KORENJA. Ob začetku projekta je otrok, ki ima rad korenje, prilepil sliko korenja k svojemu znaku. Izkazalo se je, da več otrok ne je korenja.

Da bi otroci bolje spoznali korenje, smo izdelali plakat o korenju:

- kje, kako dobimo korenje: njive, vrtovi
- zakaj je dobro jesti korenje: zdravi zobe, boljši vid, vitamin C
- kaj lahko pripravimo iz korenja: juha, sok, priloga, piškoti, pecivo, muffini, marmelada, solata, smoothie
- zapisali smo pogovor: Repa, korenje, zdravo življenje, Trikrat korenje na dan, ne boš nikoli bolan

Naslednji dan smo opisali življenjski krog rastline –korenja. S sličicami smo ponazorili naravni krogotok rastline. Da bi

otroci spoznali potek setve, kaljenja in rasti, sva prinesli semena korenja, zemljo, lončke, vodo. Vsak otrok je prijel nekaj semen in jih spustil v lonček z zemljo. Sledilo je zalivanje in spremljanje rasti rastline. Vsi otroci so želeli gledati, zalivati in prijeti drobna stebila, nekatere pa sva k temu še dodatno spodbujali. Po nekaj tedenskem opazovanju smo sadike korenja prinesli in presadili na vrtčevske gredice. Spremljamo ga še danes in skupaj zalivamo. Še malo, pa bomo lahko poskusili naš koren.

Zanimalo nas je tudi kje, kako dobimo zelenjavo. V današnjem času živila kupujemo v trgovini, zato otroci večinoma ne poznajo poti, kako živila tja pridejo. Odpravili smo se do bližnje tržnice, kjer smo našli lokalno pridelano zelenjavo, med njimi korenje, zelje, repo ...

Ker iz korenja lahko pripravimo različne jedi, smo se odločili, da izdelamo korenčkove piškote in pripravimo korenčkov sok. Tokrat je bilo zanimanje za okušanje večje.

Najraje pa se igramo, zato smo izdelali igračo Posadi korenje. Najprej smo pobarvali kartonske podlage - škatle za jajca z rjavo tempera barvo, kar je predstavljalo zemljo. Nato smo iz kosmatih žičk v zeleni in oranžni barvi oblikovali korenje. To korenje so otroci posadili na vrt – rjavo kartonsko podlago.

Nato smo prebrali zgodbo: Mali zajček in velikansko korenje (Segers Gunter).

Korenje smo okušali na začetku projekta in ponovno ob koncu projekta. Otroci so svoje mnenje prikazali tako, da so na tabeli RAD JEM/ NE JEM KORENJA prilepili sliko korenja k svojemu znaku. Izkazalo se je, da sprva vsi otroci niso jedli korenja. Ob zaključku projekta pa je večina otrok povedala, da jim je postalo korenje všeč in ga sedaj tudi jedo.

ZELJE

Otrokom sva ponudili več vrst zelja: zeleno zelje, rdeče zelje in kislo zelje. Z zanimanjem so ga preizkušali in okušali. Otroci so povedali, da je rdeče zelje slastno, da je kislo zelje kislo in ima močan vonj. Nato smo zeljnate glave prerežali in si pogledali prerez zelja. Opazili smo, da je zunaj zelen, znotraj je čisto bel.

Ker iz zelja lahko pripravimo različne jedi, smo se odločili, da pripravimo obložene kruhke s kislim zeljem in sirom ter jih nato zapekli. Zelje smo tudi kisali. Steklen kozarec smo napolnili z naribanim zeljem in ga solili. Vsi otroci so poskusili zelje.

Otroci so spoznali, da ima zelje zdravilne lastnosti - ima vitamine, je zdravilen za trebuh, če ga jem sem zdrav. Zeljni listi delujejo zdravilno - celijo rane, opekline, pike žuželk, blažijo otekline, kašelj, glavobol ...

Odpravili smo se do bližnje tržnice, kjer smo našli lokalno pridelano zelenjavo, med njimi, zelje, repo, korenje ...

REPA

Otrokom sva ponudili repo. Z zanimanjem so jo ogledovali, tipali, vonjali. Povedali so, da je to zelenjava, da jo lahko jemo. Repo jedo tudi zajčki. Je zelena, roza in bela. Raste na zemlji.

Nato smo prebrali zgodbo Repa velikanka in tudi sami uprizorili igro.

V vrtcu imamo na jedilniku sezonsko in lokalno pridelano hrano. Za kosilo kuharice večkrat pripravijo kisko repo in matevž.

Iz repe lahko pripravimo različne jedi. Odločili smo se, da bomo repo kisali. Steklen kozarec smo napolnili z naribano repo in jo solili. Vsi otroci so poskusili repo.

*Tabela: RAD JEM/ NE JEM KORENJA
Izdelovanje korenčkovih piškotov.*

Sejemo korenje.

Izdelamo igro in se igramo: Posadi korenje.

Pripravili smo korenčkov sok.

ZAKLJUČEK

Otroci so pokazali veliko zanimanje in pripravljenost za delo. Skozi projekt so otroci spoznali različne vrste zelenjave. Spoznali so, kako lahko pripravimo različne jedi iz zelenjave ter jo pokušali. Spoznali so življenjski krog rastline, posejali so semena in spremljali rast rastline. Ugotovili smo, da zelenjavo dobimo na tržnici, kamor jo pripeljejo lokalni pridelovalci.

S takimi in podobnimi izkušnjami pri otrocih razvijamo odgovoren in spoštljiv odnos do narave. To storimo tako, da bogastvo narave približamo našim otrokom in jim omogočimo, da se naučijo sami skrbeti zanjo. Otrok tako sam ugotovi, kako lahko pridela zdravo hrano. Obenem pa spodbujamo k skupnemu razmišljanju, kaj lahko storimo za zdravje in svoje dobro počutje.

Otroci so skozi celoten projekt dajali pobude in ideje. Rezultate dela smo predstavili vrstnikom, staršem ter se tem projektom predstavili na sejmu Altermed v Celju (2017).

Literatura

1. Kurikulum za vrtce. (1999). Ljubljana: Ministrstvo za šolstvo in šport: Zavod RS za šolstvo.
2. Otrok v vrtcu. Priročnik h kurikulumu za vrtce. (2008).

NARAVOSLOVNI KOTIČKI NA PROSTEM

Povzetek

V referatu želimo predstaviti primer dobre prakse, ki ga izvajamo v našem vrtcu na področju narave. Izziv k temu preurejanju koticov v naravi je bila izgradnja novega vrtca. Načrtno smo se dogovorili o prostoru, kje bodo kotici postavljeni, skupaj s hišnikom smo načrtovali izgradnjo posameznih koticov in nabavo potrebnih materialov. Poudarek bivanja na prostem je, da to naredimo vsak dan, ob vsakem vremenu in načrtno. Zavedamo se, da s skupnimi močmi lahko naredimo marsikaj in kako pomembno je sodelovanje oddelkov med sabo. Starejše skupine pomagajo mlajšim skupinam, deklice in dečki si razdelijo dela in tudi odrasli in otroci morajo pri vsem tem dobro sodelovati. Otroci so v proces vključeni od zasnove do izvedbe in nadgradnje. Kotic, ki jih imamo znotraj našega vrtca in v bližnji okolici so: sadno-zelenjavni vrt, zeliščni vrt, čutna pot, gozdček, bližnja polja in njive, gozd, kanal, ...

Ključne besede: kotic, narava, vrt, gredica, zelišča, sadje, zelenjava, čutna pot, gozd, park, polje, njiva, ...

Summary

In our report we want to present an example of good practice, which it is used in our kindergarten in the nature. The challenge for thorough repositioning corners of the kind was the construction of a new kindergarten. Systematic was each agreement about the place, where and how the playgrounds will be placed. Together with housekeeper we planned construction of individual corners and procure the necessary materials. Emphasis of retention outside is to do that every day in all weather conditions and methodically. We know that together we can do a lot, and how important is collaboration between the departments themselves. Senior groups are helping younger groups, boys and girls divide the work among themselves. The most important is that adults and children work together. Corner that we have inside and outside of our kindergarten are: fruit-vegetable garden, herb garden, sensual way, woods, fields and nearby fields, woods, channel ...

Keywords: playground, nature, garden, flower bed, herbs, fruits, vegetables, sensual trail, forest, garden, fields, ...

UVOD

Narava je področje, v okviru katerega razvijamo otrokove sposobnosti za dejavno vključevanje v obdajajoče fizično in družbeno okolje. Poudarek je na pridobivanju izkušenj z živimi bitji, naravnimi pojavi ter veselju v raziskovanju in odkrivanju. Področje postopno razvija naravoslovne pojme, naravoslovno mišljenje, sklepanje, zmožnosti za uvidevanje in reševanje problemov, postavljanje hipotez, klasificiranja, iskanja ter povzemanje bistva in pomena ter oblikovanja konceptov. Ti procesi pri otroku potekajo nezavedno, vendar so hkrati osnove znanstvene metode v naravoslovju.

(KURIKULUM za vrtce: predšolska vzgoja v vrtcih/ [besedilo so pripravili Eva D. Bahovec...e tal.]; [izdajatelj] Ministrstvo za šolstvo in šport, Urad Republike Slovenije za šolstvo, 2009)

ZAKAJ JE POMEMBNO, DA POSTANEMO MALI RAZISKOVALCI NARAVE:

- Narava nam daje vse, kar krepi naše zdravje in dobro počutje
- Med vrtnarjenjem - bivanjem v naravi smo na svežem zraku in si nabiramo energijo
- V naravi se marsikaj naučimo
- Prijateljevanje z naravo nas osrečuje (Ucman, R. (2011). Mali ekološki vrtnar. Domžale: Založba Kozmos.)

Opazovanje rasti na vrtu.

Naša pot nas ne vodi daleč, samo na igrišče našega vrtca in njegovo bližnjo okolico. To je prostor, ki ga lahko spoznavamo vsi: najmlajši, malo starejši in tudi otroci s posebnimi potrebami. Na videz igrišče kot igrišče, a ugotavljamo, da nam prav to nudi številne možnosti raziskovanja. Prav to je prostor, ki ga lahko vsakodnevno opazujemo, spremljamo, na njem bivamo in tudi skrbimo zanj. Čutila imamo vsi, tako majhni kot veliki. Le majhen korak je potreben, da jih uporabimo in preko njih odkrivamo svet, ki nas obdaja. V okviru projekta natančno poslušamo zvoke na našem igrišču, opazujemo spremembe, vohamo različne vonjave, tipamo in tako spoznavamo različne materiale. Vključili smo vsa čutila in jih, ko bivamo na igrišču našega vrtca vsakodnevno uporabljamo in smo pozorni na različne dražljaje, ki nam jih nudi narava.

DEJAVNOSTI V NARAVI:

NARAVA NAŠA UČILNICA:

- otrok biva v naravi ob različnih letnih časih in vremenskih razmerah
- doživlja naravo in se pogovarja o svojih zaznavah
- spozna drevo skozi štiri letne čase/jablano in jabolko, barvitost listja, golo drevo ...
- zaznava letne čase
- spozna in uživa tudi drugo sadje in spoznava pomen tega
- nabira plodove dreves in jih uporablja v didaktične namene
- posnema glasove in gibanje živih bitij
- se igra z različnimi predmeti (kamenčki, listje, les ...) ter različnimi snovmi (mivka, voda ...)
- posluša zgodbe o naravi/Veliko rdeče jabolko ...
- sodeluje v pogovoru o tem, kaj mu prija in kaj ne ter kaj lahko stori za dobro počutje
- se navaja na negovanje svojega telesa (umivanje rok, brisanje nosa ...)
- poskuša raznovrstno hrano, se pogovarja o tem, se uči pravilne drže žlice, vilice, pije iz kozarca ...
- opravlja zaporedne dejavnosti pri vsakodnevnih rutinskih opravilih (si umije roke in gre jest, gre počivat, si obuje copate ...)

- se igra v peskovniku, uporablja igrače za igro z mivko
- odkriva in spoznava vodo (toplo/mrzlo, čisto/umazano), sneg, taljenje snega, led
- opazuje, opisuje vreme, primerna oblačila in obutev

KOTIČEK NA PROSTEM

PROSTOR ZA SEZNANJANJE Z NARAVO IN ŽIVIM SVETOM

Ko je bil vrtec izgrajen je sledilo obdobje urejanja našega igrišča. Gradbišče je počasi izginjalo in naše igrišče dobivalo podobo. Urediti koticke na našem igrišču nam je predstavljalo izziv, hkrati pa smo k temu pristopili samozavestno in s predhodnim znanjem. V »starem« vrtcu smo nekaj teh koticikov že imeli in smo jih sedaj naredili ponovno, nekatere pa smo naredili na novo.

Izdelava čutne poti.

Pomembno je, da je naše igrišče urejeno, da nam daje možnosti za različne naravoslovne dejavnosti. Zavedamo se pomena bivanja na prostem in tudi veliko časa preživimo zunaj. Najprej smo po izgradnji vrtca obrezali krošnje dreves, da je igra v gozdičku postala spet varna.

Igra v Gozdičku.

V ta del igrišča, kateri nam ponuja debelo senco v poletnih mesecih potekajo različne aktivnosti. Da je igra še bolj zanimiva so na našem igrišču majhne klopce, ki se jih otroci zelo radi poslužujejo. Nato smo se lotili izgradnja vrta. Odločili smo se za dvignjene gredice pri katerih nam je na pomoč priskočil naš hišnik. Naročili smo tudi zemljo in jo, ko je bil vrt narejen skupaj z otroki razvažali.

Razvažanje zemlje.

Med samim nastajanjem smo imeli več sestankov, da smo se določene stvari dogovorili. Težave so se pojavile pri usklajevanju prostora z igrali, ki so načrtovana na igrišču. Večkrat smo se morali obrniti na vodstvo vrtca in pridobiti povratne informacije, če je prostor za kotiček v naravi ustrezen. Ko smo vrt naredili smo se dogovorili kaj bomo sejali in sadili. Odločili smo se za sadje in zelenjavo, katero bomo lahko vključili v prehrano. V poletnih mesecih je bila na naših krožnikih večkrat solata iz našega vrta. Otroci so se ob tem urili v različnih spretnostih. Nekateri so prvič doživeli stik z zemljo in delo na vrtu jih je vodilo k temu, da so morali rešiti različne probleme. Npr. Bodo naše roke spet čiste? Kaj je trava in kaj rastlina? Kako dovolj in ne preveč zaliti? Kako se imenuje sadje-zelenjava? Kdaj lahko pridelke poberejo iz vrta? Kdaj smo na vrsti za zalivanje? Ima rastlina zajedavca? ...

Sledil je zeliščni vrt, katerega smo naredili v bližini sadno - zelenjavnega. Spet smo v sodelovanje s hišnikom naredili dvignjene gredice. Zelišča smo prinašali od doma in tudi sejali smo nekatera. Ob vsakem zelišču smo nastavili napis, da smo se lažje orientirali. V sklopu tega smo imeli različne didaktične pogovore, ogledali smo si oddajo o zeliščih in okušali različne čaje iz zelišč. Komaj smo čakali, da bomo lahko pobirali zelišča iz našega vrta. Povabili smo tudi babico, ki nam je pripovedovala kako so nekoč z zelišči lajšali bolečine in pili čaje, ki so jih zdravili.

Pobiranje zelišč.

V spomladanskem času smo začeli urejati cvetlične gredice v katere smo sadili različne trajnice. Nekaj sadik smo dobili na tržnici v našem mestu, ostale so prinesli zaposleni in starši.

Urejanje cvetličnih gredic.

ROKOVANJE Z VRTNIM IN DRUGIM ORODJEM

Za delo v naravi potrebujemo orodja. Pred vsako uporabo se seznanimo s pravilnim rokovanjem le-teh. Nekateri otroci posameznih orodij še niso poznali, zato smo jih poimenovali in uredili kotiček kje jih bomo shranjevali.

Kotičke smo iskali tudi v bližnji okolici vrtca. Odpravili smo se v park, gozd, na njive, polja. Izkoristili smo sončne dneve in dopoldneve preživeli v naravi. Pozorni smo bili, da smo prostor v naravi dobro pregledali in odstranili nevarne predmete.

Orodja katera so nam pomoč pri delu: samokolnica, grablje, motika, metla, vedro, lopata, pletena košara, škarje, stojalo za sušenje zelišč, zalivalka ...

NAŠE UGOTOVITVE:

- Semena potrebujejo kar nekaj časa, da vzklijejo
- Rastlin ne sadimo pregloboko
- Dvignjene gredice so bolj uporabne
- Cvetlice so lahko trajnice ali enoletnice
- Nekatere rastline potrebujejo oporo
- Zelišča so zdravilna in lepo dišijo
- Na vrtu je veliko dela, a je zabavno
- Na vrtu najdemo tudi škodljivce
- Za uspešno vrtnarjenje so pomembne tudi živali
- V bližnji okolici vrtca moramo poiskati koticke, ki so varni
- Nekatere rastline so strupene in moramo paziti, da pravilno ravnamo z njimi
- Tudi v parku moramo biti previdni, da se nam kaj ne zgodi

OTROK IN NARAVA – mnenja drugih

Pustimo jim svobodo, vzpostavimo ponoven stik med njimi in naravo ter jih peljimo ven!

Dotik sonca, vonj gozda in travnika, hlad snega ter prosojnost meglic ... Žvrgolenje ptičkov, mavričnost metuljev, barve jesenskega listja in kostanji med njimi ... Zvončki in trobentice ... pa vrhovi gora odeti v snežna pokrivala ... Tak in drugačen obraz narave ... Objemimo jo in jo spoštujemo ... Peljimo »naše« otroke tja, peljimo jih ven!

Kdo so otroci? Kakšni so? So vihravi, igrivi in impulzivni. So neposlušni, nedisciplinirani in nezanesljivi, pa predrzni, radovedni in zasanjani. Seveda željni svobode, v sebi nosijo potrebo po eksperimentiranju in da ne pozabimo, velikokrat so nepredvidljivi. Predvsem pa so v celoti naravnani na ljubezen. Podzavestno jo dajejo in jo v zameno še več potrebujejo. Če odziva ni, to občutijo, močno, hudo in strašno. Dajmo jim ljubezen, podarimo jim svobodo, povabimo jih tja na cvetoči travnik, zasnežen breg, v gozdni kotichek.... Za otroka je čas, preživet zunaj v naravi, izrednega pomena. Prav tako to velja za odraslega človeka. Znanstveniki razlagajo, da imamo to verjetno že v genih. Menijo, da naj bi nam bila privlačnost ljudi in drugih živih organizmov prirojena. Je nekakšen biološki temelj človekove potrebe po združitvi z naravo in pozitivnem vplivu, ki ga ima na nas narava. Tako naj bi bilo zaradi dejstva, da so ljudje bili več kot 99 odstotkov človeške zgodovine v celoti in tesno vključeni v naravo.

Kultura današnjega družbenega sistema pušča na otrocih, predvsem njihovem psihičnem razvoju, nemalo posledic, ko hiperteknični razvoj in moč medijev terjata izgubo resničnosti ter posledično življenje v virtualnem svetu. S tem je prekinjen stik z naravo in odtujenost naravnih bogastev kot vrednote. Hiter tempo življenja in prezaposleni starši pa tega velikokrat niti ne vidimo, kaj šele prepoznamo in »pravilno« ukrepamo. Rešitev je v naravi, zaupajmo ji in jo spoštujemo.

Včasih so otroci večino časa preživeli v naravi, plezali so na drevesa, si sami izdelovali izdelke iz lesa, se spuščali po drčah, duhali vonj cvetic, opazovali valovanje vode v bližnjem bistrem potočku... Ob raziskovanju lepote narave so občutili svobodo, razvijali so lastno domišljijo, se urili v motoriki in se seveda z druženjem s sovrstniki socializirali. Današnji otroci pa moč narave skoraj ne poznajo več, še posebej mestni so prikrajšani za to čarobnost. Čas preživljajo zunaj izključno na igriščih z igrali, katerim so funkcije točno določene.

Če želijo uporabiti svojo kreativnost in igralu spremeniti namen, ga pravila kmalu preusmerijo. Ko pa se igrajo v naravi oziroma v okolju, ki ga niso ustvarili odrasli, teh omejitev ni. Stvari, ki nimajo točno določenega namena, lahko otroci uporabljajo na tisoč načinov, npr. palice, kamenje, pesek... Prav tako otroci izgubljajo stik z naravo v smislu pridelave hrane. Ne vedo, kaj je krompir ali katerakoli druga zelenjava oziroma sadje, kje zraste in koliko dela ter znanja je potrebnega za pobiranje dobre letine. »Oni« zelenjavo in sadje »srečujejo« na policah supermarketov. Da ne govorimo o poznavanju in pomenu zelišč, čebelarstva, favne in flore na splošno. Sicer se spoznavanje narave in njenih ekosistemov intenzivno vključuje v pedagoško-izobraževalne procese v vrtcih in šolah, vendar je težko povezati teorijo s prakso, če nisi dovolj časa preživel v naravi.

Kako lahko razumeš nekaj česar ne poznaš, nisi videl, ne občutil, nekaj česar nisi poduhal, okusil ali potipal?

<http://www.rusevec.com/zgodbe-petelina-ru%C5%A1ka/42-ru%C5%A1kov-svet/261-otroci-in-narava.html>

»ODRASEL« POMOČ OTROKU, DA GA POPELJE V SVET NARAVE

Majhni otroci prevzamejo odnos vzgojiteljev, staršev in drugih odraslih do narave in raziskovanja. Pri naravoslovnih dejavnostih se otrok uri v različnih strategijah mišljenja in raziskovanja. Da otrok raziskuje mora biti notranje motiviran in imeti na voljo ustrezno spodbudno okolje. Odrasla oseba otroke najprej spodbuja k opazovanju, izražanju svojih mnenj in na koncu k reševanju problemov.

DISKUSIJA IN ZAKLJUČEK

Da nam narava daje nešteto možnosti za celostni razvoj otrok je že znano. Kako in na kakšen način pripraviti koticke, ki otroke pritegnejo, so varni in naravnani tako, da so lahko otroci aktivni pa se trudimo v našem vrtcu. Takih koticikov v naravi je nešteto, le odpraviti se moramo ven in otrokom ponuditi možnosti, da jih raziščejo. Narava otroke sama motivira, jih vodi in usmerja. Na našem vrtu otroci sami opažajo spremembe in nas opozarjajo na njih. Otrokom želimo privzgojiti čut za lepote v naravi, zavest, da moramo za našo okolico poskrbeti in da dobri, pristni odnosi koristijo vsem. Naša pot nas večkrat popelje na medsebojne odnose saj se zavedamo, da bolj bomo zdravi, iskreni, lepše bodo tudi lepote narave, saj jih bomo gledali z drugimi očmi. Človek je pomemben del narave in bližnjega okolja, zato je pomembno, da se vsaka stvar začne pri nas samih.

Viri in literatura

1. Bahovec, E.D.(urd.)(2009). Kurikulum za vrtce: predšolska vzgoja v vrtcih. Ljubljana: Ministrstvo za šolstvo in šport: Zavod Republike Slovenije za šolstvo.
2. Esenko, I., Esenko M.(2014).Vrt. Ljubljana: Založba Okaši.
3. Učman, R.(2011). Mali ekološki vrtnar. Domžale:Založba Kozmos.
4. <http://www.rusevec.com/zgodbe-petelina-ru%C5%A1ka/42-ru%C5%A1kov-svet/261-otroci-in-narava.html>

GOZDNA IGRALNICA OTROK PRVEGA STAROSTNEGA OBDOBJA

Povzetek

Prispevek predstavi seznanjanje otrok, starih od 1 do 2 let, z gozdom in tudi njihovo raziskovanje, aktivnosti v gozdu oziroma v gozdni igralnici.

Otroci so skozi igro in raziskovanje z vsemi čutili celostno pridobivali neposredne izkušnje o naravi. Poleg novega znanja in veščin pa je gozdna igralnica, v svojem spreminjanju, nudila otrokom ustrezne izzive za celostni razvoj.

Ključne besede: gozd, gozdna igralnica, otroci, igra.

Abstract

Article presents introducing forest to children (from 1 to 2 years old), and also their exploration and forest activities, with a help of a special place in the forest for children's playing – forest playground.

Through play and exploration with all their senses, children gained a direct experience of nature. Next to new knowledge and skills, the forest playground offered suitable challenges for kids in all its diversity, for their integral growth and development.

Key words: forest, forest playground, children, play.

UVOD

Zelo pogosto lahko zasledimo novosti in različne napredke, ki nam bodo izboljšali življenje, delo. Vse te novitete so večinoma tudi patentirane in niti ne pomislimo, da jih večina izhaja prav iz narave.

Györek (2016, str.19) navaja, da so vsi patenti, ki si jih je človek sposobil iz zakladnice narave in iz njih po vzoru kopiraj-prilepi uresničil lastne ideje, so se obnesli v tehničnem pogledu, v uporabnosti in funkcionalnosti. Obnesejo pa se zato, ker jih odlikujejo tisočletja preizkušanj. Narava ni hiter in površen delavec.

Človek se skozi celoten razvoj uči prav od narave in zato je toliko bolj pomembno kakšne bodo njegove prve izkušnje z naravo.

Pridobivanje osnovnih spoznanj o naravi in življenju spada in se prične že v predšolskem obdobju. (Katalinič, 2010, str. 8)

V naši enoti je bila prednostna naloga Gozdna igralnica – znanje o gozdovih. Z otroki, starih od 1 do 2 let, smo začeli s seznanjanjem z naravo v bližnji okolici vrtca, nato pa smo postopoma prišli do gozda in raziskovali, spoznavali bližnji gozd, ki je postopoma postal naša gozdna igralnica.

METODE

Pri izvajanju dejavnosti smo uporabljali različne metode, ki so se med seboj dopolnjevale in prepletale. Večji poudarek je bil na opazovanju, poslušanju, raziskovanju in spoznavanju z lastno aktivnostjo, gibalnemu izražanju in fotografiranju.

DISKUSIJA

Vsak košček narave je lep in neponovljiv. Posebno mesto pa je zagotovo namenjeno gozdu.

Ko ga zagledamo, že od daleč začutimo njegovo veličino in občutek lepote, zavetja in varnosti. Posebno doživetje je v poletnem času, ko začutimo prijeten hlad, vonjave, svežino gozda, oglašanje ptičev ... opazovanje dinamike sprememb spomladi, barvitost jeseni in spokojnost zime. (Katalinič, 2010, str. 14)

Torej, če je gozd tako veličasten že skozi oči odrasle osebe, le kakšen je pogled majhnega otroka na takšen ekosistem.

V skupini otrok, starih od 1 do 2 let, smo tako najprej začeli s spoznavanjem in raziskovanjem bližnje narave (travnika) in posameznih dreves. V bližini vrtca smo opazovali in spoznavali drevesa različnih vrst in velikosti. Z otroki smo

opazovali, tipali in objemali debela dreves, veje, opazovali smo tudi okolico dreves, predvsem različne živali in korenine dreves. Veliko smo se pogovarjali, brali pravljice o gozdu in njegovih prebivalcih, ob fotografijah smo spoznavali gozdne živali in si na računalniku ogledali njihove posnetke. Ponazorili smo gibanje nekaterih gozdnih živali, dreves ob enostavnih zgodbah.

V jeseni smo na sprehodih opazovali odpadanje drevesnih listov, ki smo jih tudi nabirali in prinašali v igralnico. V igralnici in na igrišču smo ustvarjali z različnim gozdnim materialom.

Tudi pozimi smo bili aktivni in smo se sprehodili do bližnjega gozda. Odzivi otrok so bili zelo različni in večinoma so le tiho stali, opazovali visoka drevesa, poslušali zvoke. Postopoma so pristopili do dreves, tipali debela, opazovali korenine, pobirali odpadlo drevesno listje, storže ...

Ko smo takšne sprehode ponovili večkrat in smo tudi postopoma podaljševali čas bivanja v gozdu, so otroci postajali vedno bolj aktivni v spoznavanju in raziskovanju gozda.

V spomladanskem času pa je bil vsak obisk resnično nekaj posebnega. Naša gozdna igralnica, ki so se je otroci zelo veselili, nas je vsak teden presenetila s svojim spreminjanjem in izzivi. Pot je kar naenkrat začela preraščati podrast, grmi in drevesa so ozelenela in novostim, izzivom kar ni bilo videti konca.

Spoznavanje in opazovanje dreves.

Spoznavanje in raziskovanje gozda.

Igra v gozdni igralnici.

Raziskovanje gozdne igralnice z babicami in dedki.

ZAKLJUČEK

Otroci so, glede na svoje sposobnosti, raziskovali gozdno igralnico in se soočali z izzivi gozda. Napredek otrok je bil ob koncu šolskega leta, v primerjavi z začetkom, zelo velik. Prve besede posameznikov v vrtcu so bile povezane z gozdom in tudi odzivi, igra otrok v gozdni igralnici je bila spontana in sproščena.

Največji napredek je bil zagotovo pri motoriki. Nekateri so tako prve samostojne korake naredili v gozdu, drugi so pridobili na koordinaciji in ravnotežju,...

Gozdna igralnica nas bo zagotovo pričakala z novostmi tudi v novem šolskem letu. Prepričana sem, da nas bo naučila veliko in predvsem, da bomo skupaj z otroki obogatili znanje o gozdovih.

Viri

1. Györek, N. (2016). Gremo mi v gozd. Kamnik: Inštitut za gozdno pedagogiko.
2. Katalinič, D. (2010). Prvi naravoslovni koraki. Odranci: Mizarstvo Antolin.
3. Kurikulum za vrtce (1999). Ljubljana: Ministrstvo za šolstvo in šport.

VODA OKROG NAS

Povzetek

Dnevno se srečujemo z vodo v najrazličnejših pojavnih oblikah. Premalo pa se zavedamo pomena čiste in pitne vode, ki nam je dostopna na vsakem koraku. Prav zato je pomembno, da začnemo že v vrtcu otroke seznanjati s pomenom vode za življenje in kako jo obvarovati pred onesnaženjem.

Ključne besede: voda, življenje, igra, otroci.

Abstract

People are daily facing water in many different forms. But sometimes we aren't aware of meaning of clean and drinking water, which we can get on every corner.

That is why it is important to start teaching children in kindergarten, how important water is for living and how to protect it from pollution.

Key words: water, life, play, children.

UVOD

Voda je osnovna življenjska tekočina za življenje in obstoj živega sveta. Snov s katero se prične nov dan in brez nje ugasne sleherno življenje. (Katalinič, 2010, str. 29)

Odnos, ki ga ima človek do narave, se gradi že od otroštva. Torej je zelo pomembno kakšen odnos bodo razvili otroci do narave že v predšolskem obdobju. Voda – zakladnica življenja, bo to tudi ostala, če bomo in bodo znali zanj primerno poskrbeti.

V našem vrtcu se trudimo, da otroke, že s prvimi koraki, začnemo seznanjati s pomenom vode za življenje in z načini varovanja voda.

METODE DELA

Pri seznanjanju z vodo pa smo uporabili predvsem pogovor, opazovanje, raziskovanje in spoznavanje z lastno aktivnostjo ter fotografiranje.

DISKUSIJA

Že v vrtcu se otroci seznanijo s pomenom vode za življenje in vso živo naravo. Pomembno je, da jih že zgodaj začnemo seznanjati z vodo in tako smo na to pot stopili tudi mi.

V skupini otrok, starih od 1 do 2 let, smo v letošnjem šolskem letu spoznavali vodo v najrazličnejših pojavnih oblikah in predvsem skozi igro. V jeseni smo lahko opazovali dežne kapljice na oknih in tudi na sprehodu, kjer so jih otroci lovili z dlanmi in jeziki. Pri deževnem sprehodu so otroci izrazili veliko smeha. Ob nastajajočih lužah pa veliko poskokov in stopicanja.

Pozimi smo se razveselili tudi snega, ki smo ga najprej raziskovali in spoznavali v igralnici. Ob igri s snegom so bili nekateri najprej zelo zadržani, nato pa so postopoma pristopili in aktivno raziskovali sneg. Zanimivi so bili odzivi, ko se je sneg začel taliti in so nastajale vodne kapljice. Pogledovali so po igralnici, pod mizo ... kam vse bi lahko izginil sneg, da nam je na koncu ostala le še voda. Z zanimanjem pa so nato spremljali tudi taljenje snega v dlaneh in tako opazovali taljenje snega v kapljo vode. Pri tem pa so otroci ugotovili, da jih je tudi zeblo v dlani in da je sneg mrzel.

Na zimskih sprehodih smo opazovali bližnje ribnike, reko Črnušnico, ki je pridobivala z nizkimi temperaturami debelejši ledeni oklep in na koncu so se otroci čudili, da reke ni več. Le še njeno zamolklo žuborenje smo lahko poslušali.

Kot smo opazovali postopno zaledenitev reke, smo ob toplejših temperaturah lahko opazovali taljenje ledu in in ob reki, ki se je vrnila. Vsak dan je bilo manj ledu in vse več otroških vzklikov »voda«.

Spomladi smo ponovno lahko opazovali dežne kapljice, luže po dežju, reko Črnušnico in v njej ribe, na bližnjih ribnikih race, žuželke, rastline in prisluhnili oglašanju žab ...

Nismo pa zamudili priložnosti za igro z vodo v igralnici. Prelivanju, škropljenju, opazovanju valovanja in na koncu mokrih oblačil ter nasmejanih obrazov kar ni bilo videti konca.

Seznanjanje otrok z uporabo vode za pitje, umivanje in varčevanje z vodo pa je resnično potekalo vsakodnevno.

Opazovanje reke Črnušnice.

Raziskovanje vode in igra z vodo.

Seznanjanje in igra s snegom v igralnici.

ZAKLJUČEK

Otroci so bili v dejavnostih opazovanja, seznanjanja in raziskovanja vode ves čas aktivni. Glede na starost so otroci pridobili prve izkušnje o pomenu in pojavi vode, ki pa jih bomo tudi v prihodnjem šolskem letu še podrobneje spoznali.

Majhni koraki bodo zrasli v velike korake in majhne ideje, znanja bodo nekoč morda revolucionarne zamisli, ki bodo pripomogle k varovanju in skrbi za vodo, da bo tudi v prihodnje ostala zakladnica življenja.

Viri

1. Katalinič, D. (2010). Prvi naravoslovni koraki. Odranci: Mizarstvo Antolin.
2. Kurikulum za vrtce (1999). Ljubljana: Ministrstvo za šolstvo in šport.

OD SADIKE DO SOLATE

Povzetek

V današnjem času se vse več ljudi vrača k pridelavi domačih sadik ali domačih semen oz. k pridelavi domačih vrtnin. Tako že tudi najmlajše seznanjamo v vrtcu z različnimi semeni, njihovo vzgojo, pridelavo in uporabo. Letos smo se odločili za pridelavo solate v projektu od sadike do solate, v visoki gredi, ki jo imamo pred vrtcem. Otroci so načrtovali in sodelovali z različnimi čutili. V ospredju je bila skrb za rast in razvoj sadik in priprava solate od trganja do zaužitja pri kosilu. Naša je bila domača, hrustljava in najbolj dobra.

Ključne besede: seme, sadika, visoka greda, solata

Abstract

Nowadays, more and more people returning to the domestic production of plants or seeds and the production of domestic vegetables at home. We are informing children in kindergarten about seeds, its growth and needs. This year we decided for the production of salad in the project from seeds to salads, which we have plant in high shaft in kindergarten. Children are planned and worked with various senses. In the foreground was a concern for the growth and development of seedlings and preparing salads from tearing to eating it at lunch. Our salad was, most crisp and good.

Key words: seed, seedling, high beam, salad

UVOD

Otroci so o solati povedali, da je zelena in da raste v zemlji. Ob presajanju so videli, da ima korenine, da dobi hrano in zato tudi raste. Večkrat na teden smo solato opazovali, otipavali zemljo in če je bila zelo suha, so otroci solato tudi zalili. Otroci so opazili, da solata vedno bolj raste, da ima krhke liste, zato jo je treba previdno zalivati.

Napočil je čas, ko smo izbrali nekaj večjih solat, jih otrebili, oprali in si jih pripravili za kosilo. Otroci so povedali, da je solata mehka in hrustljava. Solato so poskusili tudi otroci, ki je sicer ne jedo. Izkušnja s solato je bila pomembna, saj so otroci uporabili vsa čutila, se naučili zanjo skrbeti, ugotovili kaj je potrebno, da raste in kako jo pripravimo. Otroci so razvijali vztrajnost, radovednost, odgovornost, širili znanje in pridobili nove izkušnje.

DISKUSIJA

Pomlad je čas, ko posejemo različne vrtnine, ki jih skozi poletje porabimo in nadomestimo z novimi. Otroci so v mesecu aprilu, dobili vsak svojo sadike solate, vzgojeno iz domačega semena. Najprej so jo iz majhnih lončkov presadili v večje. Lončke so postavili na polico v igralnici. Solato so opazovali, jo po potrebi zalili in se s tem naučili, da solata potrebuje svetlobo, toploto in vodo. Ko je bilo zunaj dovolj toplo, so solato iz lončkov presadili v visoko gredo, kjer so jo zopet opazovali in zalivali.

Solato velikokrat jedo otroci kot prilogo pri kosilu, sedaj pa so spoznali celoten proces pridelave solate. Najbolj veseli so bili, ko smo utrgali prvo solato, jo zunaj otrebili, jo

oprali in si jo sami pripravili za kosilo. Poskusili so jo tudi tisti otroci, ki je drugače ne marajo preveč.

ZAKLJUČEK

Otroci so preko različnih dejavnosti spoznavali semena, proces rasti in pomen vremena. Z nevihto možganov smo se pogovarjali o različni zelenjavi in pomenu le te za razvoj ljudi in pomenu doma pridelane zelenjave. Solato smo opazovali in zanjo skrbeli večkrat na teden, si jo večkrat pripravili kot prilogo za kosilo. Nekaj sadik bomo pustili in jeseni pobrali semena za prihodnjo setev in pridelavo v vrtcu. Otroci so spoznali različne vrste semen, sadik in solate. Pomembno je, da otroci čim več raziskujejo, vidijo, okušajo in uporabijo čim več čutil, pa čeprav je samo solata. Pomembna je samo-oskrba in nam to naš vrt tudi omogoča, vsaj za kratek čas in kar je takrat sezonsko v uporabi.

CILJ

Spoznati proces od rasti do priprave solate in pri tem aktivno sodelovati - skrbeti za svojo sadiko.

METODE DELA:

- opazovanja
- praktičnega dela
- aktivnega učenja
- lastne aktivnosti
- pogovora
- razgovora
- branja
- sodelovalnega učenja
- poimenovanja
- čutenja

Literatura:

1. Katalinič, D., Tratnjek, I., Anželj, B., (2007), Sejemo, sadimo in raziskujemo že v vrtcu, Ljubljana: Zavod RS za šolstvo in šport.
2. Katalinič, D., (1992). Od semena do rastlin. Ljubljana: Zavod RS za šolstvo in šport.
3. Kurikulum za vrtce (1999), Ljubljana, Ministrstvo za šolstvo in šport.

JEDILNI PARK V VRTCU

Povzetek

Kljub odličnim pogojem življenja v stavbi našega novega, nizkoenergetskega in varčnega vrtca, z otroki veliko časa preživljamo na prostem. Izkoriščamo vsakršne vremenske pogoje in se ne ustavljamo v raziskovanju narave, četudi nam kdaj pokaže zobe. Na ta način spoznavamo in se učimo, kako kot živi del narave sobivati z njo in njenim neživim delom.

V novembru 2016 smo ob sodelovanju tima strokovnjakov pod vodstvom ddr. A. Vovk Korže in projektantke našega vrtca izdelali predlog ureditve jedilnega vrta na našem igrišču. S podporo občine, ki je poskrbela za nabavo materialnih dobrin se je pričel izvedbeni del načrta. Mnoge ureditve niso zahtevale mehanizacije, zato smo se jih lotile strokovne delavke z otroki. Ti so tako spoznali, da je priprava jedilnega parka proces, ki zahteva sodelovanje, dogovarjanje, vztrajnost in potrpljenje. Jedilni park ob našem vrtcu je zdaj novorojenček, ki zahteva skrbno nego ob spremljanju rasti. Spremembe na njem nas bodo vodile k učenju in odgovornemu ravnanju z živo naravo.

S prispevkom želim sporočiti, da je nujno uporabiti rešitve in znanja, ki nam pomagajo osveščati predšolske otroke, da je naš planet pod velikim pritiskom globalnih izzivov. Z osnovnimi koraki ekološke osveščenosti in pomenom samooskrbe morda prispevamo vsaj k ohranjanju, če ne izboljšanju odgovornosti do našega planeta.

Ključne besede: predšolski otrok, narava, jedilni park, odgovornost, samooskrba

Abstract

Despite very good working conditions in our kindergarten with low energy consumption we spend a lot of time outside in the nature. We enjoy and explore the nature independently from the weather conditions and this way learn how to live as alive part of the nature with its unhappy part.

In november 2016 was defined a preliminary arrangement of our edible garden under leadership of double PhD A. Vovk Korže and with the cooperation of the architect of our kindergarten. With the final support of the municipality was carried out finally agreed arrangement. Many parts of the arrangement were carried out manually with the cooperation between the kindergarten teachers and the children who learned that such working process requires good cooperation, communication, endurance and a patience. Edible garden nearby the kindergarten is treated like a baby who requires a careful treatment and monitoring of the plant growth. Observed changes by the plant growth teach us the careful treatment of the alive nature.

The objective of this article is pointing out an importance of utilizing the solutions and knowledge which help raising awareness by the kindergarten children that our planet is exposed to many global challenges. Therefore, the basic steps of ecological awareness and the importance of self-care may at least contribute to maintaining, if not improving responsibility to our planet.

Keywords: pre-school children, nature, garden, responsibility, food self-supply

UVOD

Po treh letih bivanja v novem, nizkoenergetsko grajenem vrtcu, ki je arhitekturni presežek našega prostora, smo začutili, da je želja po oblikovanju zunanjega prostora za nadgradnjo naravoslovnih dejavnosti izjemna. Strokovne delavke smo imele želje, projektantka vrtca nam je priporočila prosto viharjenje idej, vodstvo vrtca pa si tako in tako prizadeva k trajnostnemu razvoju v vseh naših enotah, kar se začne pri gradnjah novih vrtecev ali renoviranih stavbah ter oblikovanju vrtov ob njih.

Na južnem delu igrišča, kamor je mogoče priti po blagi

klančini, smo imeli na voljo travnato površino, na kateri so ob novogradnji nasadili nekaj visokodebelnih parkovnih dreves. Na osrednjem delu zelenice je jašek vrtine, ki je zunaj viden kot betonski pokrov. Na severnem delu tega dela igrišča pa je oporni betonski zid, ki je bil do tedaj obsajen z divjo trto. V kooperaciji z idejnim konceptom avtorske skupine Modular arhitekti, vodstvom ter občino, nam je Mednarodni center za ekoremediacije pod vodstvom prof. ddr. Ane Vovk Korže, Janje Lužnik in doc. Dr. Petre Vrhovnik izdelal idejni predlog ureditve jedilnega parka na tem prostoru. Veseli smo bili, ker so upoštevali naše želje in hkrati omogočili, da smo z lastno aktivnostjo vanj vnesli

delovno vzdušje. Pri tem smo v sodelovanje pri zbiranju materiala vključili družine, izvedbo pa smo prevzele strokovne delavke z otroki.

METODE

Ker smo v posameznih fazah dela opravljali različne dejavnosti in aktivnosti, smo vanje vključevali predvsem otroke II. starostnega obdobja (5 oddelkov). Pred prvim sestankom s strokovnjaki smo s predšolskimi otroki uporabili pogovor, razgovor, viharjenje možganov, sledile so metode razlage, opisovanja, presojanja, podajanja navodil, predvidevanja, metode dela. Že v igralnici so bile uporabljene demonstracijske metode (prikaz načrtov, načrtovanje, risanje), na terenu pa predvsem razlaga, demonstracija, lastna aktivnost, m. praktičnega dela, izkustveno učenje in vzgled. Z otroki smo sproti evalvirali dejavnosti, večkrat pa segali tudi po metodah aktivnega učenja (nevihta možgan, učenje med otroki, obhod ...).

CILJI

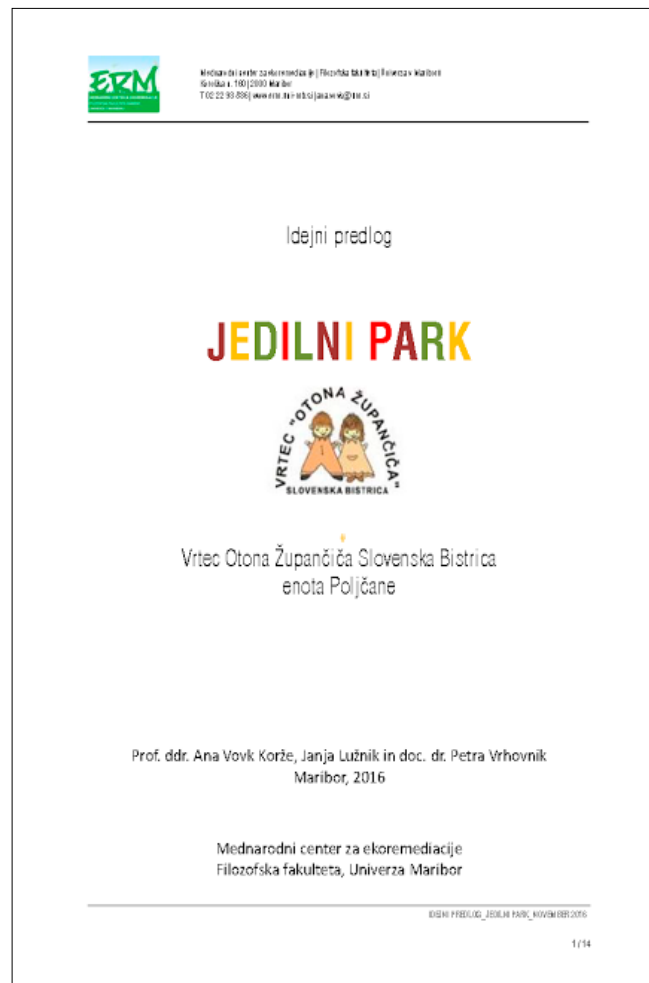
Glavni namen ureditve je bil preoblikovati del našega zunanjega prostora v JEDILNI PARK, ki bi bil namenjen spodbujanju otrok k odgovornemu odnosu do narave in hrane ter spoznavanju osnovnih zakonitosti narave in njenih procesov. Predvsem smo se dela lotili z zavedanjem, da bodo v proces aktivno vključeni otroci ob našem vzgledu, ki kasneje napeljuje na učenje osnovnih pristopov samooskrbe.

DISKUSIJA

Otroci so pred začetkom izvedbe del v jedilnem parku dobro spoznali idejni načrt vrta, večino rastlin, ki smo jih nameravali zasaditi ter potek faz, ki smo jih predvideli. V eni od njih je bila prošnja družinam po zbiranju materiala za visoke grede in čutne poti. Mnogo materiala za čutno pot smo poskali tudi sami v gozdu.

Da bodo korenine malin na toplem.

Naše vodilo za delo.

Jedilni park smo pričeli oblikovati z zasaditvijo malin brez trnja ob betonskem zidu v dolžini 15m, kjer je bilo pred tem potrebno odstraniti posušeno divjo trto. Že v začetku smo se soočili s prilagajanjem dela, saj se je izkazalo, da je teren zelo trd in bi ga sami težko prekopali ter pripravili za posaditev malin. Tako smo na pomoč poklicali vzdrževalce našega vrta. Le-ti so poskrbeli za izkop jam za sadike malin, otroci pa so jih zasuli z zemljo in poskrbeli za travnato zastirko.

Naslednja faza je prav tako izven načrta zahtevala uporabo mehanizacije. Ob varovalni ograji, kamor smo kasneje posadili grmovnice z užitnimi sadeži (aronija, borovnice, brusnice, več vrst ribeza, kosmuljo) nam je na pomoč pri izkopu dolžine cca 30m priskočil na pomoč ati dečka, ki upravlja z manjšim kopačem. Njegovo prisotnost smo izkoristili še za izkop poti za čutno pot, ki smo jo kasneje oblikovali neposredno ob krožni zeliščni gredi. Kupi zemlje, ki so ostali po izkopu na igrišču, so postali nov izziv za krepitev mišic in razvažanje h grmovnicam.

Zeliščna greda, ki je nekoliko dvignjena od ravnine terena, je kmalu dobila podobo življenja, ko smo nanjo nasadili kuhinjska zelišča in dišavnice, katere smo do takrat spoznavali preko literature.

Tudi oblikovanje čutne poti nas je prisililo k nenadejani aktivnosti, ko smo ugotovili, da je globina posameznih prostorov za material prevelika. Potrebovali bi izjemno veliko

Pomoč mehanizacije.

Čutna pot pod zeliščno gredo.

Priprava terena.

Visoka greda.

materiala, zato smo znova angažirali očeta enega od otrok, da nam je pripeljal kamion vodnega kamenja. Le-tega smo več dni z mini samokolnicami vozili na čutno pot.

Zadnji del prve faze jedilnega parka je bil namenjen oblikovanju dveh visokih gred. Za postavitev lesenih okvirjev, zaščito pred glodalci ter napolnitev materiala smo poskrbeli odrasli. Otroci so ob pomoči vzgojiteljic posadili in posejali vrtnine ter poskrbeli za zastirko iz slame.

Naslednji obiski jedilnega parka so zahtevali pospravljanje orodja, umikanje odvečne zemlje, pripravo priključka za vodno cev, negovanje rastlin z zalivanjem, opazovanje sprememb, rasti in načrtovanja nadaljnjih ukrepov (npr. poseda- nje materiala na čutni poti zahteva dodajanje).

ZAKLJUČEK

Otroci so bili skoraj v vseh fazah oblikovanja jedilnega parka glavni akterji, kar je bil naš namen. Tako so se lahko učili in spoznavali, da gre pri delu za proces in ne enkratno dejanje. Spoznavajo, da so rastline živa bitja, ki kličejo po skrbi in negi, če želimo, da so zdrave in nam služijo kot hrana. Obenem so pridobivali čudovite izkušnje dogovarjanja, sodelovanja in krepitev delovnih navad.

Jedilni park razumemo kot živ del našega igrišča, ki nas z vsakodnevnim obiskom že obdarja s prvimi sadeži in

vrtninami. Hkrati nas navdihuje, da razmišljamo o nadgradnji, ki je že v arhivu ideje (bivališča za koristne organizme: ptičja krmilnica in valilnica, hotel za insekte, bivališče za ježa, netopirje ...). Želimo si še živo skulpturo iz vrbovja, ki bi lahko služila kot zatočišče za igro v senci. Pod staro brezo si prav tako zamišljamo počivališče, ki bi ga uredili z lesenimi čoki različnih višin. Imamo tudi prostor, kamor bi lahko umestili leseno vetrno glasbilo kot element, namenjen počitku, igri, senzornemu zaznavanju. Trenutno pozornost pa vsekakor namenjamo vzdrževanju obstoječega, s skupnimi močmi oblikovanega parka.

Viri in literatura

1. Cox, M. (2010). Moj naravni vrt. Murska Sobota: Pomurska založba.
2. Katalinič, D., Tratnjek, L., Anželj, B. (2007). Sejemo, sadimo in raziskujemo že v vrtcu. Ljubljana: Zavod RS za šolstvo.
3. Vovk Korže, A., Lužnik, J., Vrhovnik, P. (2016). Idejni predlog. Jedilni park v vrtcu Otona Župančiča Slovenska Bistrica, enota Poljčane. Maribor: Mednarodni center za ekoremediacije, Filozofska fakulteta, Univerza Maribor.

ODPADNA EMBALAŽA ZA USTVARJALNO IGRO

Povzetek

V Poljčanah smo se novega nizko energetskega vrtca razveselili oktobra, leta 2014. Vrtec ima osem oddelkov: tri oddelke prvega in pet oddelkov drugega starostnega obdobja. V oddelkih prvega starostnega obdobja, vzgojiteljice vnašamo v delo elemente koncepta Reggio Emilia. To je sodoben koncept predšolske vzgoje, katere cilj je vzgojiti otroke v kritične mislece. Velik poudarek dajemo projektному delu, ki pomaga otrokom pridobiti različne izkušnje ob izvedbi določene teme. Velik izziv nam predstavljajo ekološke teme in kot eko vrtec smo tej temi dale še večji poudarek skozi vso leto.

Tako smo v lanskem šolskem letu zastavili cilj, da bomo pri svojem delu v večji meri uporabljali odpadni material. Otrokom smo predstavile, zakaj škatle, tulci, zamaški, plastenke in ostala odpadna embalaža ni za v smeti. Ugotovili smo, da se s tem materialom lahko ustvarja. Na ta način lahko urimo fino motoriko in seveda izdelamo uporabno in zabavno igračo.

Ključne besede: koncept Reggio Emilia, ekološke teme, odpadna embalaža, ustvarjalna igra

Abstract

The new energy efficient building that houses kindergarten Poljčane which was opened in October, 2014 has eight departments divided into two age groups. There are three departments for children aged between 1-3 years old and five departments for 3-6 years old children. In the department for younger children, all preschool teachers are incorporating elements of Reggio Emilia methods into their work. This is a modern approach to preschool education that aims to develop children into critical thinkers.

The biggest challenge for us are projects about eco, and because our kindergarten is eco, we always talk about recycling, what to do with used recycling materials and how we can reuse them.

In the previous school year we aimed to reuse as much recycled materials as possible. The children learnt how to use recycling for various fun games and art classes.

We have also taught the children that great toys can come out of recycling. Toys that are both fun to play with but also useful in helping the children with their development and motor skills.

Key words: Concept Reggio Emilia, eco, recycling materials, creative work

UVOD

Že pri načrtovanju novogradnje vrtca, smo imele strokovne delavke vrtca možnost soustvarjanja in oblikovanja prostorov vrtca. V prvem starostnem obdobju so igralnice med seboj povezane z vrati. S tem smo omogočili povezovanje med oddelki in tako uresničili enega izmed konceptov Reggio Emilia, ki temelji na povezovanju in medoddelčnem sodelovanju.

Velik poudarek smo namenile oblikovanju naravoslovnega – eko kotička, kateremu smo dodale predmete iz vsakdanjega življenja in narave.

CILJI

Pri delu smo zastavile naslednje cilje:

- Otroke in starše želimo osvestiti, kako uporabiti odpadno embalažo ter materiale

- Možnost manipuliranja in razvijanja idej ter svobode pri ustvarjanju z odpadnim materialom
- Pridobivanje izkušenj, kako lahko otroci sami prispevajo k varovanju in ohranjanju čistejšega okolja

METODE

Pri naravoslovnih dejavnostih smo uporabljali različne metode: pogovora, igre, opisovanja, raziskovanja, preizkušanja, demonstracije, lastne aktivnosti, razvrščanja, poimenovanja in praktičnega dela.

DISKUSIJA

Na prvem roditeljskem sestanku v mesecu septembru sem starše obvestila o našem projektном delu z odpadno embalažo. Otroci so skupaj s starši prinašali različno odpadno embalažo: škatle različnih velikosti, tulce, časopisni papir,

različne vrste kartona, zamaške, plastenke in embalaže od različnih vrst jogurta, sokov in podobno.

Ko smo imeli dovolj različnega odpadnega materiala, so otroci lepili časopisni papir na velike škatle. Manjše škatle so barvali z različnimi barvami, prav tako tulce, razvrščali zamaške, plastenke in embalažo od jogurtov.

Otrok lepi časopisni papir na škatlo.

Iz velikih škatel smo naredili avtomobile in vozičke, v katerih so otroci potiskali svoje igrače v prostoru. Škatle so nudile tudi odlično skrivališče, prav tako smo več škatel povezali in nastal je vlak. Na veliki škatli smo naredile odprtine različnih velikosti in oblik. Otroci so morali poiskati ustrezno žogico ali kakšno drugo igračo in jo spustiti skozi odprtino. Otrokom je dejavnost predstavljala velik izziv, saj so morali ustrezno velike predmete spustiti v ustrezno veliko luknjo.

Odpadno embalažo smo vključili v izvedbo projekta Pasavček in v ta namen izdelali semafor in tunele. V večnamenskem prostoru smo naredili cesto in prehode za pešce.

Velika škatla je bila velik izziv.

Škatle so jim predstavljale zanimivo igro.

V mesecu marcu smo iz tetrapaka izdelovali darila za mamice. Otroci so oblepili tetrapak s časopisnim papirjem in nato pobarvali s tempero. Nastale so čudovite vaze, v katere smo dali eko rožice prav tako iz odpadnega materiala.

Eko vaza z eko rožico.

Tulci so bili otrokom zelo všeč, saj so jih kotalili, skoznje kukali in se igrali telefon. Z navdušenjem so gradili visoke stolpe in jih nato podirali. Te dejavnosti smo v toplejših mesecih prenesle na zunanje igrišče, kjer je prostor ponujal veliko izzivov za ustvarjalno igro.

Igra s tulci je vedno zabavna.

Zunaj pa še bolj zanimiva

Iz jogurtovih lončkov ter sokov so nastajali različni glasbeni instrumenti. Otroci so jih napolnili z različnimi materiali (pesek, večji kamenčki, riž, sladkor, makaroni) in ugotavljali ter prepoznavali različne zvoke.

Otroci so razvrščali zamaške po barvi in obliki ter tako skozi igro spoznavali in utrjevali barve. Izdelovali smo različne rože in druge barvne slike iz zamaškov.

ZAKLJUČEK

S pravi in zanimiv pristopom, trudom in nenazadnje s svojim zgledom, smo pri otrocih in posledično tudi starših vzbudile čut za varovanje okolja, ki nas obdaja. Odpadna embalaža je dosegljiva vsakomur in nudi veliko možnosti za igro, ustvarjanje, preoblikovanje in pridobivanje novega ter uporabnega materiala. Prav zato smo se odločile, da jo ponudimo otrokom in jih tako spodbudimo k samostojnemu raziskovanju in k uporabi čutil. Menimo, da je igra z odpadnim materialom pomembna, saj lahko otroci ob tem izražajo svoje občutke.

Otroci so tako spoznali in imeli možnost ponovne uporabe odpadne embalaže. Preko igre, manipuliranja s sredstvi so spoznali uporabno vrednost odpadnega materiala za ustvarjalno igro.

Literatura

1. D. Krnel, A. Gostinčar Blagotinšek, S. Kostanjevec, (2012). Naravoslovje v Reggio projektih. Ljubljana. Pedagoška fakulteta
2. T. Devjak, D. Skubic, (2009). Izzivi pedagoškega koncepta Reggio Emilia. Ljubljana. Pedagoška fakulteta
3. Otrok v vrtcu: priročnik h Kurikulu za vrtce. (2001). Maribor: Obzorja.
4. Kurikulum za vrtce. (1999). Ljubljana: Ministrstvo za šolstvo in šport: Zavod RS za šolstvo.

SKRB ZA PTICE POZIMI

Povzetek

V letošnjem šolskem letu smo v oddelku 3-5 let v okviru EKO projekta obravnavali temo Ptice v mojem kraju. Otroci so tako spoznavali in opazovali ptice, ki zimo preživijo v naših krajih. Ko je sneg prekril zemljo so začutili in doživljali spremembe v naravi in kaj kmalu ugotovili, da ptice pozimi potrebujejo našo pomoč. Poskrbeli smo, da niso bile lačne in skozi daljše obdobje, preko različnih dejavnosti raziskovali, spoznavali in postopno razvijali naravoslovne pojme (mišljenje, sklepanje, predvidevanje, reševanje problemov).

Ključne besede: otrok, skrb za ptice, zima.

Abstract

This year we discussed the topic Birds in my hometown referring to the EKO project in a 3-5 years department. Children observed and got to know birds that spend the winter in our area. When the snow came they experienced changes in the nature and discovered that birds need our help during the winter. We fed them and explored, got to know and gradually developed natural concepts such as thinking, deducting, prediction, problem solving through different activities.

Key words: child, care, taking care of the birds, winter.

UVOD

Tisti, ki delamo s predšolskimi otroki vemo, da je v vsakem otroku radovednost in želja spoznati se z vsem kar ga obdaja. Da bi pri otroku zadovoljili ta spontana nagnjenja po odkrivanju in raziskovanju moramo učno okolje narediti zanimivo in še bolj različno.

Otroci morajo spremembe in dogajanja v naravi začutiti in doživeti, za to pa potrebujejo dovolj časa. Tako so otroci skozi pogovor in izkušnje predvidevali, da če se moramo mi pozimi toplo obleči, potem verjetno zebe tudi ptice. Odgovore kako je s pticami pozimi smo iskali v knjigah, revijah, internetu ...

METODE DELA

Poslušanje, ugotavljanje, pogovora, razlage, seznanjanje, ustvarjanje, igre, lastne aktivnosti, pripovedovanje otrok, sodelovalnega in aktivnega učenja, preizkušanja in iskanja pravih rešitev, razvrščanja, primerjanja, igra vlog.

JEZIK:

- Otrok prepozna, uživa, raziskuje, ustvarja in se zabava ob načrtovanih dejavnostih v spodbudnem učnem okolju
- Nevihta možganov: Kaj vem o pticah pozimi?
- Poslušanje, razumevanje in doživljanje jezika
- Skozi zgodbo spozna moralno etične vrednote in se identificira z osebo iz zgodbe
- Otrok si ogleduje knjige o pticah in se o njih pogovarja s prijateljem, vzgojiteljico
- Otrok razmišlja o tem kaj je počel in pove kaj mu je danes uspelo

- Otrok se igra z glasovi in izvaja po navodilu govorno didaktične igre (dihalne vaje, vaje pihanja, vaje ustnic, jezika, fonološke vaje)
- Poslušaj zgodbe: Razvijeni vrabček, Kamen na srčku in druge

MATEMATIKA:

- Otrok išče senco ali enako sliko, jo poimenuje in poveže-ustrezno označi
- Otrok šteje ptičke in jih poveže z ustreznim številom pik
- Otrok razvija miselne operacije, šteje, razvršča
- Otrok se dogovarja za igro

UMETNOST:

- Otrok si izdelava lutko, razvija ročne ustvarjalnosti in sposobnosti, izdelava gnezdo za ptice
- Ptičke smo naredili tako, da smo pihali v kapljico tuša
- Otrok vodi lutko in si sam izmišlja lutkovne prizore ali igro po zgodbi
- Otrok se izraža s kretnjami in gibi telesa s soplesalcem

NARAVA:

- Otroci poslušajo posnetke oglašanja ptic in opazujejo spreletavanje posameznih ptic
- Opazovali smo katere ptice lahko srečamo na našem igrišču
- Spozna, da se ptice med seboj razlikujejo po oglašanju, velikosti, barvi hkrati pa so si podobne
- Otrok spozna kaj potrebujejo ptice za življenje, prinašajo hrano za ptice in skrbijo, da je imajo dovolj
- Senzorne igre: Pobožam te s peresom, igra s semenitipanje, razvrščanje, poimenovanje, štetje

DRUŽBA:

- Otrok se skozi igro uči sodelovalne kulture

GIBANJE:

- Posnemanje gibanja živali
- Igre s pravili: Ptički v gnezda

DISKUSIJA

Otrokom je lutka vrabček predstavila zgodbo Razvijeni vrabček, ki se je na koncu naučil leteti in tako so se otroci začeli učiti skupaj z lutko Vrabček. Lutka jim je vsak dan pripravila različne dejavnosti in jih nagovarjala, da so začeli razmišljati o pticah pozimi, katere poznajo, kakšne so, kaj potrebujejo. Preko otrok je nagovorila starše, da so otroci prinesli hrano, ki smo jo skupaj vsak dan postregli ptičkom. Opazovali smo katere ptičke lahko srečamo na našem igrišču, ugotovili smo razlike in podobnosti. Ptički (vrabec, črni kos, vrana, sinička) se razlikujejo po velikosti in po barvi. Izdelovali smo ptičke iz odpadnega materiala, se igrali z lutkami na lutkovnem odru. Šteli smo različna semena in z njimi hranili ptičke. Se igrali senzorne igre- Pobožaj me s pesom. Se z lutko Vrabček igrali jezikovne igre in posnemali oglašanje ptic, ob dnevnih evalvacijah pa lutki povedali kaj vse nam je uspelo.

Prisluhnili smo zgodbi Kamen na srčku, ki je otroke nagovarjala iz moralno etičnega vidika. Otroci so ji z zanimanjem prisluhnili in jo večkrat odigrali z lutkami. Zgodbica pa jih je še dodatno spodbudila k skrbi za ptice, posebej ko je zemljo prekril sneg.

Naučili smo se tudi pesmico o vrabčku in ptičji hišici. Se igrali igro Ptički v gnezda.

Za naše ptičke smo tudi to zimo lepo poskrbeli in spomladi opazili da so se vrstile ptice, ki jih pozimi ni bilo. Vsak dan pa jim z veseljem prisluhnemo, saj nas njihovo petje pomirja in povezuje z naravo in okoljem v katerem živimo.

ZAKLJUČEK

Narava, ki nas obdaja je del nas in skrb za naše okolje in živa bitja v njem je naše poslanstvo, je del naše kulture. Le to pa moramo začeti prenašati na naše najmlajše tako, da otroka s svojim zgledom aktivno vključimo v dejavnosti začetnega naravoslovja. Menim, da so si otroci skozi različne dejavnosti, ki so zajela vsa področja kurikula pridobili izkušnjo, da lahko sami s svojim vedenjem in ravnanjem pomagajo naravi, v našem primeru pticam, ki so pozimi še posebej ranljive.

Literatura:

1. Bahovec, D.E. Predšolska vzgoja v vrtcih Kurikulum za vrtce. Ljubljana; Ministrstvo za šolstvo in šport, 1999
2. Kroflič, R. idr. Otroci v vrtcu. Priročnik h kurikulu za vrtce. Maribor: Obzorja, 2001

Izdelovanje ptic iz odpadnega materiala.

Nahranimo ptice, otrok šteje, razvršča, se dogovarja za igro.

Igra z lutko

Otrok razvija miselne operacije, šteje, razvršča, ustrezno poveže.

Tipanje, razvrščanje, poimenovanje.

SPOZNAJMO SE Z ŽUŽELKAMI

Povzetek

Narava in vsi njeni prebivalci smo odnosa bitja, ki sobivamo skupaj. Predšolsko obdobje je najbolj občutljivo in hkrati pomembno za privziganje vrednot, ki bodo v bodočnosti izoblikovala vedenje otrok k odgovornemu in spoštljivemu odnosu do živali.

Kot vzgojiteljica sem se odločila, da se v letošnjem šolskem letu pri otrocih, starih od 4 do 6 let, posvetim temi o žuželkah. Zakaj? Opazila sem neprimerne in prestrašene reakcije pri nekaterih otrocih, kadar so v naravi srečevali mravlje, čmrle, čebele, ose ... Bodisi so jih pohodili, kričali, brcali mravljišča. Sama menim, da takšne reakcije spodbudijo čustva strahu, ne samo pri otrocih tudi pri odraslih, zaradi nepoznavanja živali in njihovega pomena za nas. Preko raznolikih metod in aktivnega učenja ter raziskovanja, smo se uspeli približati žuželkam s spoštljivim odnosom, ki se je razvijal tako, da so otroci spoznali njihove značilnosti in vloge v naravi.

Ključne besede: raziskovanje žuželk, travnik, vrtnarija, vrednote za trajnostni razvoj.

Abstract

Nature and all its inhabitants are relational beings who live side-by-side. The preschool period is the most susceptible and at the same time important period for teaching children values that will shape them into having a responsible and respectful attitude toward animals in the future.

As a preschool teacher I have decided to teach children ages four to six about insects in this school year. Why? I have noticed inappropriate and scared reactions of some children when they came across ants, bumblebees, bees, osps and other insects in nature. They stamped them, screamed, kicked the anthills. I believe that this kind of reactions are produced by fear, not only with children but also with adults, because of the lack of knowledge about the animals and their importance to us. By using diverse methods, active learning and exploring we managed to get closer to insects with a respectful attitude which the children developed by getting to know the insects' characteristics and roles in nature.

Key words: exploring insects, meadow, garden center, values for sustainable development.

UVOD

Žuželke živijo na Zemlji že več kot 400 milijonov let in so ena najuspešnejših skupin živali. Po svoji zgradbi telesa, so tako odporne na zunanje vplive, da jih njihova koža varuje pred izgubo tekočine in izsuševanjem organizma. Poleg tega so zelo majhne in ne potrebujejo veliko prostora, zato jih lahko najdemo skoraj povsod po svetu.

Tudi mi smo se vse pogosteje srečevali z žuželkami, bodisi v igralnici, na travniku, igrišču, v gozdu, na drevesnih deblih in listih, na cveticah. Zato smo se odločili, da postanemo detektivi žužkov, ki bomo z lupami raziskovali te živali in našli mnogo odgovorov na »žuželčje zakaje«.

CILJI

Cilji, ki smo si jih zastavili:

- Opazovati življenjsko okolje in načine gibanja žuželk
- Spoznati razliko med žuželkami in nami
- Raziskovati, zakaj žuželke obiskujejo cvetove
- Ugotavljati, zakaj so nekatere žuželke pomembne in kaj bi se zgodilo, če jih ne bi bilo

- Razvijati primeren odnos do žuželk, se seznaniti s tem, kako se moramo vesti v bližini čebel in kako ravnamo, če nas čebela piči

METODE

Pri spoznavanju in raziskovanju žuželk so nas vodile metode:

- možganske nevihte, raziskovanja, opazovanja, igre, razlage, branja, čutenja, pripovedovanja, razvrščanja, opisovanja, eksperimenta, sodelovanja in izkustvenega učenja

REZULTATI

S projektom Spoznajmo se z žuželkami, sem želela otrokom približati in pokazati, kako ravnamo in opazujemo ta drobna živalska bitja, ki nas obdajajo v našem okolju ter kako koristna so za nas ljudi.

- Najprej smo jih prenesli iz travnika, gozda, igrišča in od doma v igralnico in jih z opazovanjem pod mikroskopsko kamero narisali. Podrobno smo spoznali čmrle in čebelo, ki sta imela na nožicah rumen prah. Informacije iz knjig so nam podale nova znanja in sicer, da tako čebela in

čmrlj oprahuje rastline in drevesa. Že s predhodnim znanjem, smo vedeli, kaj se razvije iz popkov na sadnih drevjih in kaj vse na vrtu zraste, ko posadimo sadike in posejemo semena. Na našem majhnem vrtu pa smo z opazovanjem izvedeli, da je ravno čmrlj tista žuželka, ki oprahuje sadiko paradižnika. Prišli smo do spoznanja, kako so nekatere žuželke koristne za nas in kaj bi bilo, če jih ne bi imeli v naši naravi. Ta spoznanja smo beležili v naš dnevnik z naslovom Opazujem žuželke.

Raziskovanje naravnega okolja.

Opazovanje čebele pod mikro kamero.

- Sebe smo primerjali z žuželkami ter ugotovili, da smo mi velikani, ki imamo dve nogi, žuželke pa jih imajo šest. Telo imajo sestavljeno iz treh delov in sicer glave, trupa in zadka. Oboji imamo srce in mravlja ima čeljust, kot mi. Razlikujemo se po načinu gibanja. S pomočjo video posnetka, smo občudovali, kako spretni so žuželke, zlasti bolha, ki je tako majhna, skoči pa zelo visoko.

Primerjamo sebe z žuželko mravljo.

- Z eksperimentom smo ugotovili, zakaj žuželke obiskujejo cvetove. Na zelenico smo jim postavili barvne lepenke, rumene, bele, rdeče, zelene, vijolične. Te barve smo uporabili zato, ker smo žuželke opazili na cvetovih teh barv. Hodili smo jih opazovati. Največ žuželk smo opazili na rdeči, beli in rumeni lepenki. Po odgovor na vprašanje, zakaj smo našli metulje, čebele, ose, muhe na teh barvah, smo se obrnili na bližnjo vrtnarijo. Tam so nam obrazložili, da cvetovi belih, rdečih in rumenih cvetlic privlačijo te žuželke zaradi vonjav in živih barv. Z vonjanjem teh cvetlic smo zaznali prijeten vonj po medu in se tako na osnovi lastne izkušnje prepričali, da je temu res tako.

Privabljam žuželke z vonjem medu.

Na obisku v vrtnariji: Vonjamo cvetlice, ki dišijo po medu.

- Kadar smo se žuželkam približali, smo ugotovili, da jih lahko nemoteno opazujemo, če smo umirjeni in osredotočeni na njih. Ko smo tako opazovali čebele na detelji, ki raste na naši poti do igrišča, smo se naučili da v bližini le - teh ne krilimo in skačemo, saj se bo čebela počutila ogrožena in nas bo pičila. Deček je z nami delil izkušnjo, kako so zdravili pik čebele in nas o poučil, da je potrebno izvleči želo in nato hladiti z ledom ali hladno vodo.

Opazovanje Koloradskega hrošča na dlani.

DISKUSIJA IN ZAKLJUČEK

Naše raziskovanje v projektu je temeljilo na načelih sistematičnega, kritičnega in ustvarjalnega razmišljanja pri otrocih. Preko opazovanj, eksperimenta in predvsem lastnega interesa – motivacije, so otroci pridobili nova spoznanja o žuželkah in povsem drugačen odnos, ki so ga do teh živali imeli pred tem. Korenito se je spremenilo njihovo ravnanje, predvsem ta boječnost, ki je na začetku tako izstopala. Sedaj so postopali popolnoma drugače. Bodisi so se žuželkam izognili ali pa so takoj tekli po lupo in se jim svojo umirjenostjo uspeli približati in jih opazovati. Spoznali smo, kako pomembno je, če smo spoštljivi in odgovorni do žuželk in njihovih bivališč, tudi do tistih, ki ne poznajo šale. Ob tem smo se dotaknili vrednot, ki označujejo spoštovanje do narave, okolja in življenja.

Literatura

1. Harlow, R., Morgan. G., Vrščaj, D. (1995). Drobne živali. Murska Sobota: Pomurska založba.
2. Prap, L. (2011). Žuželčji zakaji. Ljubljana: Mladinska knjiga
3. Zbirka Moj svet, 9 Plazilci in žuželke. (2017). Zagreb: Egmont d.o.o.
4. Simon, F. (2013). Grozni Gašper. Gomazeča Golazen. Založba: Učila International d.o.o.

SAMOOSKRBA - SEJEMO, SADIMO IN ZA ZELENJAVO SKRBIMO V VRTCU IN DOMA! (OD SEMENA DO RASTLINE ...)

Povzetek

Otroci so naše največje bogastvo. Toda ali jih bomo znali naučiti poleg profesionalnega znanja še znanja za življenje?

Kaj pomeni samooskrba - kako iz semena zraste - hrana?

Naučiti vrednost tradicije, kulture, veselja in sodelovanja. Jim znamo postreči z zdravo hrano?

Vzgojiteljice se trudimo in moramo biti vzgled otrokom, jih naučiti znanj in sodelovanj, da skupaj posejemo semena in sadimo sadike in jih podelimo staršem otrok. Zgled, kako naučiti otroke znanj za življenje že v prvem starostnem obdobju, ohranjanje tradicije, spoštovanje vrednot in skrbeti za samooskrbo. Kakšno hrano bodo jedli otroci pa je odvisno od nas vzgojiteljic, staršev, kmetov in vseh, ki lahko s svojim znanjem in aktivnostmi nekaj dobrega storimo. Potreben je pogum in veliko energije, da gremo s korakom v pravo smer in naredimo nekaj dobrega za vse.

Tako si prizadevam, da otroci sobivajo z okoljem in spoštujejo vrednote, spoštujejo hrano, imajo vrtove, nabirajo pridelke in predvsem učijo se samooskrbe v vrtcu in doma.

V prispevku predstavljam kako sem otroke in njihove starše spodbudila in navdušila k samooskrbi v vrtcu in doma.

Ključne besede: seme, sadika, samooskrba, spoštovanje narave.

Abstract

Children are our greatest joy. But can we teach them, beside professional knowledge, also a knowledge for life?

What does self-sufficiency mean - How can seed grow - to become food?

Learn the value of tradition, culture, joy and cooperation. Can we serve them healthy food?

Teachers are working hard and we have to be role-models for children, to teach them knowledge and collaboration to jointly sow seeds and plant seedlings and then present them to parents of children. An example of how to teach children skills for life, in the first age, to maintain tradition, to respect the values and concerns of subsistence. What kind of food children eat, depends on us teachers, parents, farmers and all those who, with their knowledge and activities can do something good. It takes courage and a lot of energy to step in the right direction and do something good for everyone.

So I strive, that children coexist with the environment and respect the values, respect food, have gardens, harvested crops and especially to learn to self-sufficiency in kindergarten and at home.

In this article I present how I encourage and impress children and their parents to self-care in kindergarten and at home.

Keywords: seed, seedling, self-care, respect for nature.

UVOD

V tem šolskem letu je prednostna naloga naše skupine sodelovanje s starši otrok pri samooskrbi. Kako pomembno je dobro sodelovanje staršev in vzgojiteljic se vsi zavedamo in zato sem ena tistih vzgojiteljic, katera vedno išče nove oblike sodelovanja s starši. Zatorej v naši skupini letos poteka

tudi ena izmed oblik sodelovanja in sicer s poudarkom na samooskrbi v vrtcu in doma.

V tem hitrem tempu in času v katerem živimo, ob na hitro pridelani hrani z minimalnimi stroški ter na veliko, sem se odločila, da starše otrok iz moje igralnice vključim k čim večji samooskrbi. Tako sem jim želela približati pomen samooskrbe in tudi njih spodbuditi k pridelovanju rastlinske

hrane na različnih delavnicah in doma. Menim, da tako majhni otroci v tem času nimajo veliko možnosti za ogled, kako se pridelava hrana (od pridelka do pridelane hrane).

Z navadami v vrtcu vplivamo tudi na prehranjevanje v družinah. Otroci z vrtnarjenjem v vrtcu spoznavajo samooskrbo z zdravo hrano, tako jih usmerjamo v zdrav življenjski slog. To je pomembno že za zelo majhnega otroka, saj se njegov organizem šele oblikuje. Starši prisluhnejo vsemu, kaj je dobro za njihovega otroka, tako od staršev pogosto slišim, da otroci zdaj vrtnarijo tudi doma.

METODE

V skupini je 12 otrok starih od 1 do 3 let, in smo najmlajša skupina na enoti. Pri izvajanju dejavnosti so bile pomembne metode, predvsem tiste, ki so omogočale ustvarjalnost in samostojnost čim večjemu številu otrok. Najpogostejše metode, ki smo jih uporabljali pri naših aktivnostih so bile naslednje:

- Igre
- Pogovora
- Poimenovanja
- Poslušanja
- Razvrščanja
- Opazovanja
- Seznanjanja
- Lastne aktivnosti
- Aktivnega učenja
- Eksperimentiranja
- Raziskovanja
- Praktičnega dela
- Sodelovalnega učenja in fotografiranja.

DISKUSIJA

Z otroki smo naredili zelenjavni vrt v visoki gredi, in tudi kar v naši igralnici. Spremljali smo proces od semena ali sadike do pridelka.

Vrtiček v naši igralnici.

Naša kuhla Vida, ki nam pomaga pri sejanju in saditvi.

Z našim zelenjavnim vrtom so otroci spoznali, da lahko hrano tudi sami pridelajo na naraven način in brez pesticidov.

Vrtnarjenje v vrtcu vpliva tako na znanje otrok in spodbuja celostni razvoj otroka. Otrok tako spozna izvor hrane, sam skrbi za zelenjavo in s tem kaže pozitiven odnos do rastlinske hrane in uživanje le te.

Dejavnosti v vrtcu so jim omogočale napredek tudi na vseh področjih kurikulumu (gibanje, jezik, matematika, družba, umetnost in narava).

Otroci so ob aktivnem učenju na prostem in v igralnici pridobili tudi delovne navade in začetke vrtnarjenja.

Trenutno smo uspeli pridelati v naši visoki gredi: solato, fižol, papriko in paradižnik. Posejali pa smo solato, pšenico, redkvico in rdečo peso.

Otroci so aktivno sodelovali od vsega začetka. Skupaj z otroki smo sejali, sadili in zalivali.

Medtem smo aktivno vključili tudi starše, saj so si skupaj z otrokom na delavnicah presadili v lončke sadike (solate, fižola) in skrbeli za sadike tudi doma.

Starši na delavnici sadijo solato v svoje lončke.

Otroci so se urili v fino motoriki, se dotaknili matematike (razvrščanje in štetje sadik in semen). Na področju umetnosti so slikali z zemljo, rdečo peso in solato.

Področje družbe - spoznali so poklic vrtnarja in sodelovanje s starši pri skrbi za sadike.

Z otroki smo uredili visoko gredo zunaj našega vrtca in vrtniček kar v naši igralnici. Skupaj smo skrbeli za rastline ter ob tem spoznavali različno zelenjavo (jo poimenovali, opazovali njihovo rast, jo uporabili pri jedeh in podobno).

Otroci so v igralnici sejali, sadili, opazovali kalitev semen, tipali zelenjavo posajeno v lončku, raziskovali prst in opazovali rast rastlin z lupo in mikroskopom. V lončke so posadili semena zelenjave (solato, fižol, paradižnik), jih zalivali in opazovali kaj se bo zgodilo. Igrali so se tudi z zemljo. Na terasi pa smo pripravili visoko gredo in v njih posadili sadike zelenjave. Sedaj pa skrbijo zanje z zalivanjem in opazujejo »kako iz majhnega zraste veliko«.

ZAKLJUČEK

Otrokom in njihovim staršem sem približala proces pridobivanja hrane od sejanja, zasaditve, skrbi zanjo in do obiranja le-te. Pri tem so otroci aktivno sodelovali, zato jim bodo takšne izkušnje ostale veliko dlje v spominu. Poleg tega so izvedeli tako starši kot njihovi otroci, da je lastna pridelava hrane veliko bolj zdrava in koristna za okolje. Da pa lahko jemo lastno sezonsko zelenjavo ima pa sploh velik pozitiven učinek na naše zdravje. Naša zelenjava bo zrastle na naraven način brez dodajanja kakršnihkoli pesticidov.

Odziv otrok in staršev je bil pozitiven in navdihujoč, da delam dobro za moje na področju narave in spodbujanju k samooskrbi. Moj namen je tekel v pravo smer in zagotovo bom spodbujale tako otroke in starše k samooskrbi.

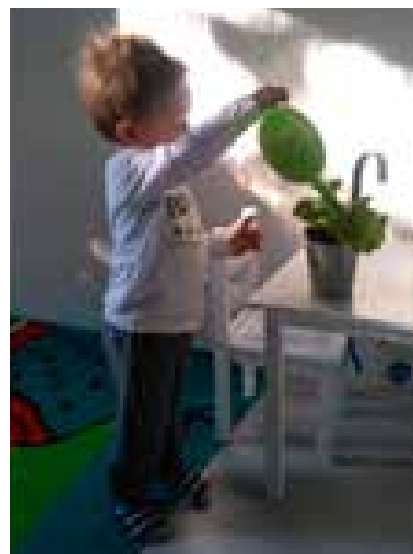
Zbrane fotografije od staršev so mi pokazale, da si tudi starši želijo sprememb in imajo pozitivno mnenje o samooskrbi in domače zelenjave.

Komentarji staršev in fotografije:

- V veselje nam je, da lahko skrbimo za zelenjavo, ki smo jo dobili iz vrtca od našega Maja.

Fižol je že na vrtu.

Maj skrbi za solato iz vrtca.

- To je naša »Fižolika« in zanjo lepo skrbimo.

Daša zaliva svojo »Fižoliko« iz vrtca.

- Tako pa naš Tian skrbi za njegov »Jakčev fižol«, ki sva si ga presadila na delavnicah v vrtcu.

Tian in fižol.

Otroci so bili ob delu dobre volje in zelo motivirani, saj so se že vnaprej veselili njihovega pridelka. Tudi starši so z veseljem sodelovali in se aktivno vključevali v dejavnosti in različne delavnice. Vsi skupaj pa smo veseli ob, da lahko živimo v prelepem naravnem okolju, ki potrebuje le kanček naše pozornosti in skrbi, kar nam z veseljem vrača z obilnimi plodovi.

*Za zaključek pa se bom dotaknila teh misli:
 "Seme je nosilec življenja. Je čudež.. Je čarovnija."
 To so besede Shibe Desor, mlade okoljevarstvene
 aktivistke in raziskovalke iz Indije.
 »Verjamem, da lahko spreminjamo svet na bolje
 s skupnimi močmi in vsi ! «*

Literatura

1. Kurikulum za vrtce (1999). Ministrstvo za šolstvo in šport.
2. Katalanič, D., Tratnjek, L., Anželj, B., (2007) Sejemo, sadimo in raziskujemo že v vrtcu, Ljubljana: Zavod RS za šolstvo in šport.
3. Van Sann, A., (2011). Moja velika knjiga o vrtnarjenju.

NARAVOSLOVJE V VRTCU

Povzetek

Naravoslovje v vrtcu je vzgojni proces, ki pri otroku spodbudi doživljanje in spoznavanje narave in hkrati razvijanje otrokovih miselnih sposobnosti; spoznavanje in ponotranjanje procesnih znanj, opazovanje, razvrščanje, merjenje, postavljanje hipotez, načrtovanje, prirejanje, štetje, eksperimentiranje, raziskovanje, poročanje in povzemanje rezultatov, poglobljanje ... Otrok vzporedno razvija mišljenje, razvijajo se naravoslovni, postopki, stališča in pojmi.

Seveda pa se vsi ti procesi najboljše razvijajo, ob neposredni dejavnosti otrok-z aktivnim učenjem.

Učenje naravoslovja je zavestna dejavnost, ki odkriva specifične postopke za odkrivanje in potrjevanje zamisli. Otrok mora pridobiti veliko izkušenj, da uvidi povezavo. Zgodnje naravoslovje bo postavilo temelje kasnejšemu naravoslovju in cilj prizadevanj je naravoslovno in okoljsko pismen otrok. Stik otrok z okoljem, omogoča zavedanje vrednosti in ranljivosti okolja, spoštovanje in občudovanje ter željo po ohranjanju (prepletenost odnosov v okolju, posledicah človeških posegov v naravo).

Ključne besede: naravoslovje, opazovanje, raziskovanje, preverjanje, naravoslovne dejavnosti, spoštovanje okolja.

Abstract

Science in kindergarten is an educational process which encourages child to experience and discover nature and at the same time it develops child's mental abilities. Discovering and internalizing procedural knowledge, observing, classifying, measuring, forming a hypothesis, planning, arranging, counting, experimenting, researching, reporting and summarizing results. At the same time the child develops thinking, and science procedures, furthermore standpoints and concepts are being developed. But of course all of these processes are mostly developed by direct children's activities – by active learning. The learning of science is a conscious activity which discovers specific procedures for discovering and confirming ideas. The child must gain a lot of experience to see the connection. The early science sets foundations for later science and the aim of the effort is a child which is literate in science and environment. The child's contact with the environment enables the awareness of environment's value and vulnerability, respecting and admiring and the desire to preserve it (the interlacing of relations and consequences of human's interventions into the nature).

Key words: science, observing, researching, testing, science activities, respecting the environment.

Otrok ima spontana nagnjena po odkrivanju in zaznavanju, da vse kar vidi želi potipati, vonjati, okusiti, poslušati. Na strokovnih delavcih je velika odgovornost, kako, na kakšen način otroku omogočiti čim več izkušenj pri odkrivanju, spoznavanju. Vse te izkušnje prenesti na papir, jih povezati s smiselnimi, sorodnimi aktivnostmi drugih področij razvoja otroka, saj le tak način dela pomaga otroku k osvajanju postopkov in novih pojmov in spoznanj.

Skozi načrt Eko-vrtca, v katerega se je vključil naš vrtec, smo tudi v naši skupini skozi leto razvijali aktualne naravoslovne teme.

Sledili smo procesnim ciljem, skozi vse leto:

- Otrok pridobiva izkušnje kako sam in drugi ljudje vplivajo na naravo in kako lahko dejavno pripomore k ohranjanju in varovanju naravnega okolja
- Otrok razvija predstavo o nastajanju odpadkov ter pomenu in možnostih predelave
- Otroci so v gozdu spoznali mravljo, čebelo, vrtnega polža, polža lazarja, popolno preobrazbo metulja, pikapolonice, sovo, kanjo
- Otrok spozna rastline; mah, lišaje, drevesa (deblo, lubje, krošnjo, korenine, plodove) praprot, gobe, borovnice, jagodičevje
- Spoznali so svoje telo, organe, delovanje organov
- Otrok spoznava, da gibanje in zdrava prehrana krepi zdravje

Pri delu smo uporabili metode: igre, raziskovanja, pogovora, pripovedovanja, praktične aktivnosti, opazovanje kot naravoslovni postopek, opazovanja delov in celote, opazovanje pojavov, povezovanja, preverjanja.

SPOZNAJMO DELOVANJE NAŠEGA TELESA, ZDRAVO JEMO IN SE GIBAMO!

- poslušali bitje srca
- naredili maketo srca, ki poganja kri po žilah
- merili srčni utrip, pred gibanjem in po gibanju
- opazovali rentgenske slike okostja, organov
- primerjali organe na oknu z organi v telesu
- obišče nas medicinska sestra in se z name igra
- otroci se igrajo domišljjsko igro zdravnik
- otroci se navajajo na vsakdanjo higieno svojega telesa (pogosto umivanje rok, zob)
- skrbimo za vsakodnevno gibanje na prostem, igrišče travnik, gozd

RAZVIJAMO EKOLOŠKO OSVEŠČENOST OTROKA!

- obisk ekološkega otoka
- igranje didaktičnih iger razvrščanja odpadkov
- priprava koša za ločevanje odpadkov
- sodeluje pri ponovni uporabi papirja-recikliranju, sodeluje v pogovorih o posledicah kopičenja odpadkov
- sodeluje v čistilni akciji ob reki in okoli vrtca
- sodeluje v pogovoru kako varovati gozdove-drevesa, z varčevanjem papirja ...
- s starši in otroki zbiramo plastenke za ponovno uporabo

ZDRAVO JEMO, SE GIBAMO IN ZDRAVO ŽIVIMO

- otroci sodelujejo pri pogovoru o zdravi pridelavi hrane
- pogovarjajo se z vodjo kuhinje o ekološko pridelani hrani
- spoznajo prehransko piramido
- sodelujejo pri pripravi zdravih namazov in napitkov
- skrbijo za zeliščni vrt skozi vse leto (lopata nje, sajenje, zalivanje, pletje, pobiranje, uporaba-čaji, napitki, namazi)
- spoznavajo imena in pomen zelišč, dišavnic
- preizkuša različno hrano in govori o njej

RAZISKOVANJE IN SPOZNAVANJE GOZDA!

- spoznavamo gozd, življenje v gozdu, živali, rastline
- otrok doživlja gozd s čutili (poslušša, vonja, tipa, okuša)
- preizkuša, se igra domišljjsko igro z vejicami, vejami, prstjo, listi, cvetovi (kuha, konstruira, se dogovarja, razmišlja, povezuje, uporablja znanje v novi situaciji ...)
- raziskuje gozd, gozdno jaso, spoznava živali, rastline
- opazuje živa bitja s pomočjo povečevalnega stekla, ugotavlja kakšne so, kako živijo, kako se razmnožujejo, hranijo, oglašajo
- opazujemo, raziskujemo in spoznamo mravlje in mravljišče
- premaguje ovire na poti do gozda, hitra hoja, tek, preskakovanje, poskakovanje, prepleza, plazi, rešuje gibalni problem
- poje sadno malico v naravi (skrb za odpadke)

Vse naštetе aktivnosti so potekale od opazovanja, k naravoslovnim postopkom, predstavljanje ene predstavitve v drugo. Ob tem so otroci videli, vonjali, okušali, tipali, pripovedovali, risali, izpolnjevali grafikone, povezovali informacije z drugimi področji kurikula.

Pozornost smo posvetili postavljanju vprašanj in iskanju odgovorov.

Postavljali smo odprta vprašanja, vprašanja za usmerjanje pozornosti, vprašanja, ki spodbujajo merjenje in štetje, vprašanja za primerjanje, akcijska vprašanja, miselna vprašanja.

Prve izkušnje otrok so ključnega pomena za razumevanje naravoslovja. Saj morajo otroci najprej začutiti, izkusiti, doživeti in v pojavih sodelovati.

Samo naravoslovje pa nudi dovolj možnosti za odkrivanje, spreminjanje konceptov, povezav, doseganje ciljev različnih področij razvoja otrok. Skupno odkrivanje in doživljanje nekaj novega ima največjo vrednost v razvoju pomnjenja otrok.

Otroci se zavedajo pomena varovanja okolja, znajo ločevati odpadke, povedo zakaj in na kak način zmanjšamo odpadke. Varčujemo z energijo, pazimo na porabo vode. Skratka radi imamo naš planet Zemljo in lepo skrbimo zanjo!

Viri in literatura

1. Otrok v vrtcu, priročnik h kurikulu za vrtce, 2001, Ljubljana: Založba obzorja.
2. Kurikulum za vrtce(1999).Ljubljana: Ministrstvo za šolstvo in šport.
3. Einon, D.(1999). Vodnik za zgodnje učenje, Radovljica: Didakta
4. Revija Eko velikan, september 2010, Preserje.
5. Smerdu F.(1974). Zdravje iz rastlin, Ljubljana: Prešernova družba.
6. Kocut Kraljič H. (2009). Ples v zabojniku, Preserje, Morfem.
7. Kraljič H. (2010). Platenka praznuje veliko noč, Preserje, Morfem.

NAŠ VRTIČEK, KI SE NE VDA

Povzetek

Letošnje šolsko leto sem pričela z delom v novi enoti. Enota je v čudovitem okolju, ki je neomadeževan z industrijo. Takoj sem spoznala, da tukaj ljudje še živijo tako, kot so včasih – v stiku z naravo. Želela sem, da otroci to čim bolj ohranjajo, saj je stik z naravo tisto, kar nam daje energijo v življenju. Kljub temu, da so otroci iz takšnega okolja se jih je vseeno našlo nekaj, ki niso vedeli kako zraste kakšna zelenjava. Tudi to je bil eden od razlogov, da smo se lotili zasaditve lastnega vrtička. Želela sem, da so otroci pri delu čim bolj samostojni, da sami iščejo rešitve problemov ter da se učijo z lastnimi izkušnjami. S sodelavko sva bili ves čas le nekakšni pomočnici in koordinatoriki, kadar so naju otroci potrebovali. Pri tem projektu se zelo dobro usvojili veščine sodelovanja, dogovarjanja in raziskovanja.

Ključne besede: vrt, pozeba, vztrajnost, izkustveno učenje, zdravo življenje

Abstract

I started this school year working in a new pre-school unit. The unit is located in wonderful environment, untainted by industry. I immediately noticed that people here still live like they used to – in touch with nature. I wanted to make sure the children would maintain this contact as much as they could, because nature is what gives us energy in life. Despite the fact that children come from such environment, some of them didn't know how some kinds of vegetables grow. That was one of the reasons we decided to plant our own vegetable garden. I wanted the children to be as independent in their work as possible, and that they would find solutions to the problems on their own in order to learn from their experience. The entire time, my co-worker and I were only acting as coordinators and assistants of a kind whenever the children needed us. This project helped them learn cooperation skills, how to come to an agreement and research.

Key words: garden, frost, persistence, empirical learning, healthy living

UVOD

V letošnjem šolskem letu smo se odločili, da bomo dali velik poudarek zdravemu načinu življenja. Veliko smo se ukvarjali z zdravo prehrano, poizkušanjem nove vrste hrane, pripravljanjem jedi ter gibanjem. Spoznavali smo tudi kako hrana pride do nas in ugotovili, da nekatera hrana potuje zares dolgo, preden pride na naše krožnike. Ker je naša enota vrtca na popolnoma ruralnem območju, so otroci sami rekli, da je veliko bolj zdravo, če jemo doma pridelano hrano. In tako smo se lotili našega projekta »vrtiček«. Ker smo na dokaj visoki nadmorski višini, smo vedeli, da bomo morali za naš vrtiček skrbeti zelo dobro, da bo kaj zrastle.

METODE

Pri urejanju vrtička smo uporabili različne metode dela. Uporabljali smo metode pogovora, pojasnjevanja in raziskovanja ter metodo izkustvenega učenja. Oblike dela so bile skupne, skupinske in individualne.

REZULTATI

Najprej smo se lotili zbiranja semen. V začetku aprila smo starše in stare starše prosili, da nam prinesejo avtohtona semena, ki na Rakitni sploh uspevajo. Dobili smo zares veliko zalogo semen in tako smo pričeli s sajenjem semen v jogurtove lončke. Vsak otrok si je izbral kaj bo posejal. V lončke smo posejali: kumare, grah, rdečo peso, sojo in fižol. Korenje, motovilec, čebulček in redkvico pa smo posejali sredi maja kar ven v našo gredico.

Grah in fižol sta v lončkih v sobi zelo lepo uspevala in hitro rastle. Otroci so predlagali, da te sadike čim prej prenesemo na naš vrtiček, saj po njihovem mnenju v lončku niso imele več prostora za rast. Sredi aprila smo to tudi storili in sadike pridno zalivali vendar nas je po nekaj dneh že presenetila slana. Zjutraj je bilo zelo hladno in naše uboge rastlinice niso preživele. Otroci so bili žalostni vendar smo iskali nadaljnje rešitve. Eden od otrok je predlagal, da najprej posejemo nova semena v lončke, potem pa bo že dovolj toplo, da jih spet preselimo ven. Tako smo tudi storili. Ko so iz semen zopet zrastle sadike, se je res že nekoliko otoplilo in otroci

so se odločili, da jih ponovno presadimo v vrtniček. To se je zgodilo pred prvomajskimi prazniki. Sadike smo dobro zalili in upali, da nas po praznikih ne bo zopet kaj presenetilo. Vendar smo se motili. Zopet je prišla pozeba in naše sadike so že drugič podlegle mrazu. Ko so otroci že skoraj obupali nad našim vrtom sva jih povprašali kaj še lahko storimo, da rastlinic ne bi zeblo. Deklica je predlagala, da naredimo tako kot njena babi: pokrijmo vrt z odejo. Nato smo raziskovali kakšna odeja mora biti in prijazna babica nam je kar podarila kos »odeje« (koprena) za naš vrt. Otroci so še predlagali, da pogledamo vremensko napoved. Ker so se bližali toplejši dnevi, brez nizkih temperatur, smo vsa semena posejali v vrt in ga pokrili s kopreno. Med tem, ko smo bili na igrišču smo vrt odkrivali, da je sonce lažje pobožalo naša semena, vendar smo ob tem naleteli na novo oviro. Otroci iz mlajše skupine (stari 1 – 3 leta), so z lopatkami brskali po zemlji, ker so prej opazovali nas, kako smo sejali semena, in nam tako premešali gredice. Otroci iz naše skupine so tako zopet morali najti rešitev in odločili so se za ograjo, ki

S semeni smo ravnali zelo previdno in jih nežno polagali v zemljo.

Vsa semena je bilo potrebno dobro zaliti.

Takole smo postavljali ograjo proti kopanju.

bo najmlajšim preprečila, da bi kopali po vrtničku. Ko smo postavili ograjo, so mlajši res prenehali s kopanjem, naši otroci pa so bili ponosni nad domiselno rešitvijo. Nato so vsak dan v skrbih opazovali kaj se dogaja z vrtom. In počasi so naša semena začela rasti v sadike. Kljub temu, da je bilo bolj hladno, da nas je dvakrat presenetila pozeba, je naš vrtniček sedaj v razcvetu in prve plodove (redkvice), smo že pojedli.

DISKUSIJA IN ZAKLJUČEK

Pri našem projektu vrtnarjenja so se otroci naučili veliko stvari. Poleg same osnove vrtnarjenja in kaj vse potrebujejo semena za rast, so se naučili tudi kako pomembno vreme vpliva na naše življenje. Naučili so se tudi vztrajanja, saj kljub težavam nad vrtničkom niso obupali. Vsi skupaj pa smo se naučili še nečesa pomembnega: potrebno je poslušati svoje dedke in babice, domačine, ki so nam govorili, da preveč hitimo s sajenjem, saj nam tu gor vreme ne bo prizanašalo. Želja otrok po sajenju je bila velika, zato smo njihovo željo upoštevali, saj sva želeli, da se učijo preko lastne izkušnje. Na koncu pa so vseeno ugotovili, da smo bili prehitri. Deček v skupini je rekel: »Naslednje leto pa ne smemo tako hiteti, da ne bomo imeli zopet tako veliko mrtvih rastlin.«

Literatura

1. Katalinič, D., Tratnjek, L., Anželj, B. (2007). Sejemo, sadimo in raziskujemo že v vrtcu. Ljubljana: Zavod RS za šolstvo.
2. Kurikulum za vrtce (1999). Ljubljana: Ministrstvo RS za šolstvo in šport, zavod RS za šolstvo.
3. Likar, M. (2009). Otroci in vrt. Ljubljana: Tehniška založba Slovenije, d. d.

Vsa semena smo označili, da smo vedeli kaj bo zrastle.

Nekaj nam je pa vseeno uspelo pridelati.

Z IGRO V SVET NARAVE

Povzetek

Zaradi hitrega načina življenja veliko prostega časa preživimo v zaprtih prostorih, zato je pomembno, da pedagoški delavci otrokom ponujamo dejavnosti, ki jih vračajo v naravo.

V prispevku govorim o projektu Z igro v svet narave, ki sva ga s kolegico izbrali v letošnjem šolskem letu v sklopu Eko paketa. Za temelj spoznavanja in raziskovanja sva določili štiri osnovne elemente narave.

Ključne besede: voda, zemlja, zrak, ogenj.

Abstract

Due to fast lifestyle, a lot of our free time is spent indoors. That's why it's important that the pedagogical workers offer children activities which are returning them to the nature.

In this article I will talk about project called With play in the world of nature, which me and my colleague have chosen this school year as a part of the Eco package. The base for our learning and exploring were four elements of nature.

Key words: water, earth, air, fire.

UVOD

V času potrošniško usmerjene in storilnostno naravnane družbe, ko je bolj pomembno, kaj imaš, kaj si naredil in kje si bil, kot kar si doživel, se mi zdi dragocen vsak trenutek, ki ga namenimo sebi in nam bližnjim osebam. Zaradi hitrega načina življenja večino takih trenutkov, žal, preživimo v zaprtih prostorih. Zanimarjamo pomen preživljanja prostega časa na prostem, vlogo narave, ki jo ima le-ta pri oblikovanju posameznikove samopodobe že v najzgodnejšem obdobju ter možnost vzpostavljanja medsebojnih odnosov v kvalitetnem in kreativnem okolju.

Pedagoški delavci imamo možnost, da z lastnim zgledom in dejavnostmi, ki otrokom omogočajo pozitivne izkušnje, vplivamo na njihovo oblikovanje odnosa do narave. Če igralnico prestavimo v naravo, dobimo učilnico za trajnostni razvoj. To je bilo tudi moje vodilo pri oblikovanju ciljev in dejavnosti za projekt Z igro v svet narave, ki sva ga s kolegico izbrali v letošnjem šolskem letu v okviru Eko paketa. Pri načrtovanju različnih vsebinskih področij sva upoštevali tako starostno kot tudi razvojno stopnjo otrok (v oddelku sva imeli 14 otrok, starih 2 do 3 leta).

METODE

Pri izvajanju dejavnosti v okviru omenjenega projekta sva s kolegico uporabljali več različnih metod, primernih za prvo starostno obdobje, in sicer: opazovanje, razvrščanje, pogovor, raziskovanje, opisovanje, poslušanje, igra, predvidevanje.

DISKUSIJA

Zaradi lastnega prepričanja, da je potrebno začeti pri osnovah, sva za temelj spoznavanja in raziskovanja določili štiri osnovne elemente narave: voda, zrak, zemlja in ogenj.

V vsakega izmed teh nas je popeljala lutka ljubljenska naše skupine, sočica Sonja. Ker ima lutka čudežno moč, ki pritegne pozornost, motivira, vpliva na razvoj kreativnosti, domišljije, samopodobe in samozvesti, socialnih veščin, empatije in izražanja čustev, verbalne in neverbalne komunikacije in razločevanje med fantazijo in realnostjo, sva jo pri tem projektu uporabili za lažje premagovanje razdalje od igralnice do potoka, kamor smo se večkrat odpravili. Na začetku šolskega leta nam je namreč predstavljala precejšno oviro.

1. Cilji projekta:

- gibanje v naravi
- spoznavanje osnovnih elementov narave (voda, zrak, zemlja in ogenj)
- razvijanje čutil (vid, vonj, tip, sluh in okus)

2. Izlet s sočico Sonjo do vrbe žalujke (element: zrak)

V zelo vetrovnem dnevu nas je Sonja odpeljala do mogočnega, 7 metrov visoke vrbe, katere veje segajo skoraj do tal. Drevo smo opazovali, tipali deblo, poslušali zvok, ki ga je ustvarjal veter, čutili moč zraka na naših obrazih. Otroci so bili najbolj začudeni nad silnim premikanjem dolgih vej. Ob koncu izleta smo nabrali odpadlo listje, ki smo ga v igralnici uporabili za druge aktivnosti.

Dejavnosti, ki so sledile izletu:

- opazovanje jesenskega listja
- razvrščanje listja po barvi
- poimenovanje barv
- risanje vetra z ogljem
- ponazoritev vetra z gibom telesa
- ustvarjanje zvoka vetra s pihanjem skozi različne pripomočke (tulci, cevi, plastenke, slamice)
- pihanje in spuščanje balonov
- razpihovanje barvnega tuša s pomočjo slamice

Vrba žalujka.

Pod vrbo žalujko.

3. Izlet s sovico Sonjo do potoka – jeseni, pozimi, spomladi (element: voda)

V treh letnih časih nas je Sonja odpeljala do nekoliko oddaljenega potoka, ki smo ga jeseni zgolj opazovali in poslušali, pozimi občudovali skulpture ledu na njem in ob njem, nabirali kamne in palice (ki smo jih odnesli v igralnico, nato pa jih uporabili za izdelavo didaktičnih iger), spomladi pa ga celo začutili, saj smo se po brežini spustili povsem k vodi.

Dejavnosti, ki so sledile izletu:

- naravoslovni poskus Vremenski pojav dež (opazovanje pare, tipanje vroče in mrzle vode)
- preizkušanje likovnih tehnik, ki vključujejo vodo (vodene in tempera barve, ledene barve)
- mešanje vode z različnimi tekočinami (sok, barva, olje)
- mešanje vode z različnimi snovmi (mivka, moka, gustin, soda bikarbona)
- poslušanje pravljice Sova Sonja in Ledena vila (pravljica je nastala kot plod moje domišljije v okviru tega projekta)
- opazovanje naravnih materialov, ujetih v led (s pomočjo povečevalnega stekla)

- spoznavanje vode v različnih pojavnih oblikah (led, sneg, para, tekoča)
- hoja po ledenih ploščah in izražanje občutij v risbi
- opazovanje taljenja snega in ledu (igra s snegom in ledom na prostem in v igralnici)
- didaktični igri Kamenčki in Palčke (uporaba materiala, nabranega na izletu)

Ujeto v ledu.

Hoja po ledenih ploščah.

Did. igra Kamenčki.

Pri potoku jeseni.

Pri potoku spomladi.

4. Nočni pohod s svečkami in sovico Sonjo (element: ogenj)

Skupaj s starši smo prižgali svečke, jih položili v nosilne svečnike in se odpravili na pohod. Zaradi številnih prižganih sveč smo zavili na igrišče sosednje enote našega vrtca in tam našli dedka Mraza, ki nas je nagradil z darili.

Dejavnosti, ki so sledile izletu:

- naravoslovni poskus Sveča pod kozarcem (napovedovanje rezultatov – kaj se bo zgodilo, če svečo pokrijemo s kozarcem, postavljanje hipotez - pod katerim kozarcem bo sveča prej ugasnila)
- poslušanje pravljice Ne moreš zaspiti, Mali medo ob soju svečk (spoznavanje lastnosti ognja)
- kurjenje ognja (zaključno srečanje s starši na igrišču našega vrtca, priprava pizz v krušni peči)

*Poslušanje pravljice
ob soju svečk.*

*Nočni pohod
s svečami.*

5. Izlet s sovico Sonjo na vrt (element: zemlja)

Spomladi, ko je bila zemlja prekopana in pripravljena na se-
tev, smo si ogledali gredice mestnih vrtov. Prijeli smo zem-
ljo, kopali po njej, spoznali pripomočke in orodja za delo na
vrtu, ob tem pa komaj čakali, da tudi sami kaj posejemo ali
posadimo.

Dejavnosti, ki so sledile izletu:

- poslušanje pravljice Fižolček je počil
- opazovanje malih živali v zemlji (mravlje, hrošči, deževniki)
- sejanje fižola
- vsakodnevno zalivanje fižola in opazovanje njegove rasti

Na vrtu.

Sejanje fižola.

Spremljanje rasti fižola.

REZULTATI IN ZAKLJUČEK

Že na začetku projekta je postalo jasno, da otroci prvega starostnega obdobja potrebujejo nekaj konkretnega, oprijemljivega, če želiva uvesti, po mojem mnenju pomemben del učenja, evalvacijo. Zato smo skupaj ustvarjali plakate, ki so vključevali tako besedno kot slikovno vsebino poteka posamezne dejavnosti. Ker se je tekom šolskega leta prepletalo veliko aktivnosti, povezanih s projektom, je samoiniciativno nastala »naša knjiga«, v katero smo, v kronološkem vrstnem redu, vlagali nastale plakate. Nadelo smo ji naslov Učimo se s sovico Sonjo. Aktivni ustvarjalci omenjene knjige smo bili vsi člani skupine. Vsaj enkrat tedensko smo jo odprli, jo prelistali in se pogovarjali o dejavnostih. S pomočjo te knjige sva dobili odgovore na številna vprašanja glede učinkovitosti projekta pri usvajanju znanja 2-3 leta starih otrok. Vedeli so, kaj smo delali, kdo je prispeval določen del za skupni cilj, prepoznali so razliko med njihovimi hipotezami in dejanskimi rezultati, našli veliko podatkov o osnovnih elementih narave, razumeli posamezen proces oziroma postopek. Predvsem pa so bili sproščeni ob učenju, suvereni pri raziskovanju in motivirani za nadaljnje dejavnosti.

Ves čas projekta sva bili osredotočeni na načrtovane cilje, ki sva jih oblikovali pred začetkom ter jim pri posameznih aktivnostih dodajali in skupaj z otroki dosegali nove, ki so naš projekt, s tem pa naju in otroke v oddelku, obogatili z novimi izkušnjami, novimi znanji. Naravne elemente smo doživljali, občutili in spoznavali v naravi, delčke nje pa prinašali v igralnico ter tam dodatno preizkušali, nadgrajevali in ustvarjali z njimi.

Literatura

1. KATALINIČ, D. (2008). Iz sveta pravljic v svet narave. Murska Sobota: Pomurska založba.
2. KATALINIČ, D. (2010). Prvi naravoslovni koraki. Odranci: Mizarstvo Antolin d.o.o.
3. KOROŠEC, H., MAJARON, E. (2002). Lutka iz vrtca v šolo. Ljubljana: Pedagoška fakulteta.
4. OCEPEK, R. (2012). Premagajmo predsodke do živali: vzgoja za odgovoren odnos do narave. Ljubljana: Agencija Baribal
5. PODROČNA KURIKULARA KOMISIJA ZA VRTCE. (1999). Kurikulum za vrtce. Ljubljana: Ministrstvo za šolstvo in šport, Zavod RS za šolstvo.

Z IGRO V SVET NARAVE

Povzetek

Igra je otrokova primarna dejavnost in vpliva na njegov razvoj. Otrok skozi igro spozna sam sebe, svet okoli njega ter doživlja različna prijetna čustva. Pomembno je, da vzgojitelji v vrtcu otrokom skozi igro približamo okolje v katerem živimo. Ena izmed zelo pomembnih stvari je narava, ki nas obdaja. Zato je v predšolskem obdobju potrebno otrokom privzgojiti pozitiven odnos do narave. Če bo otrok imel do narave pozitiven odnos, jo bo cenil in zanjo kasneje v življenju tudi skrbel in ohranjal. Prav tako lahko otroku v naravi ponudimo čim več raznolikih dejavnosti na prostem, ki bodo otroku nudile možnost sproščene, spontane igre ter kasneje tudi razvoj domišljajske igre.

Ključne besede: igra, narava, opazovanje.

Abstract

Playing is children's primary activity and it affects their development. Through play children get to know themselves and the world around them, and experience different pleasant feelings. It is important that through play kindergarten personnel introduces children to the environment we live in, and one of key aspects of the environment is nature. Because of its role it is important that in pre-school period children are taught positive attitude towards nature. If done so they will value nature and later in life help take care of it and protect it. Playtime in nature also offers children a wider variety of diverse activities for relaxing, spontaneous play and the development of imaginative play.

Key words: play, nature, observation

UVOD

Igra ima velik vpliv v otrokovem razvoju. Zadnja leta je otrokove igre vse manj, saj otroci že od prvega leta naprej svoj prosti čas preživljajo v zaprtih prostorih ob raznih audio-video pripomočkih, kot so televizije, tablice, računalniki in mobilni telefoni. Ti predmeti v veliki meri zavirajo otrokov razvoj, zato je zelo pomembno, da se vzgojitelji v vrtcu zavedamo, da je potrebno otroke voditi v naravo in jim jo približati. Igra v naravi je lahko veliko zabavnejša od igre na omejenem igrišču ali dvorišču.

V vrtcu se strokovne delavke veliko poslužujemo dejavnosti na prostem. Otrokom ponudimo igro v naravi tako, da z raziskovanjem in opazovanjem spoznavajo življenje v gozdu, na travniku in polju. V različnih letnih časih nabiramo naravni material s katerim na likovnih delavnicah izdelujemo čudovite izdelke. Otrokom ponudimo tudi vadbene ure z naravnimi ovirami. Otroci skozi naravne oblike gibanja s hojo, plezanjem in skoki premagujejo podrta debela in tekajo med drevesi. Skozi zabavne dejavnosti nezavedno krepijo svoje zdravje.

METODE

Pri delu smo uporabile metodo igre, pogovora, razlage, poslušanja, opazovanja in praktičnih del.

REZULTATI

V času izvajanja projekta so otroci spoznali bližnjo okolico vrtca. To je bližnji gozd, travnik, polja, nogometno igrišče in pašnik s konji. Naš vrtec se nahaja na Dravskem polju, ki nam nudi veliko lepe narave in prav zato, vzgojiteljice izkoristimo to naravno bogastvo in veliko časa z otroci preživimo na prostem izven zidov vrtca.

DISKUSIJA IN ZAKLJUČEK

Otroci so v tem šolskem letu v naravi doživeli veliko lepega in se tudi veliko naučili. Spoznali so svoj domači kraj in njegovo lepo naravno bogastvo. Skozi igro so imeli možnost poglobljeno spoznati rastline in živali v gozdu, razvijali so svoje čute – vonj, sluh, tip. Vzgojiteljice smo pri dejavnostih upoštevale ideje in želje otrok. Na sprehodih so uživali. V času izvajanja projekta je bila vloga vzgojiteljic opazovanje otrok,

Igra z žogo na nogometnem igrišču.

njihovih sposobnosti ter spodbujanje in usmerjanje pri igri. Dejavnosti smo izvajali v vseh letnih časih neglede na vreme. Tudi v dežju smo se opravili s pelerinami na sprehod.

Elementarno gibanje v gozdu.

Literatura

1. Bahovec, E. D., Bregar, K. G., Čas, M., Domicelj, M., Saje – Hribar, N., Japelj, B. idr. (1999).
2. Kurikulum za vrtce. Ljubljana: Ministrstvo za šolstvo.

SPOZNAVANJE POHORSKE DEDIŠČINE SKOZI LITERARNO IZROČILO

Povzetek

V vrtcu 'Otona Župančiča' Slov Bistrica vzgojiteljice, planske mentorice vodimo obogatitveno dejavnost Malček v naravi. V šolskem letu 2016/2017 smo se z otroki in njihovimi starši osredotočali na naravno in kulturno dediščino, ki nam jo ponuja Pohorje, pod katerim Slovenje bistričani živimo. Izleti, ki jih organiziramo, temeljijo na spoznavanju preprostosti življenja v naravi in z njo. Naš cilj je bil otroke in njihove starše skozi Bajko o gradišču in bajko Vilin klobčič popeljati v osrčje Pohorske idile, kjer se imajo možnost preko ljudskega izročila seznaniti z rastjem v gozdu in na travniku. Skupaj smo se namenili spoznavati naravno in kulturno dediščino Pohorja. Izhodišče našega raziskovanja so bile Pohorske pravljice Jožeta Tomažiča, ki so nam približale skromno in preprosto življenje bivanja z naravo.

Ključne besede: vile, življenje v naravi, rastline, dediščina.

Abstract

Preschool teachers of kindergarten Oton Župančič, who are also mountaineering mentors, each year carry out the enrichment activity called Malček v naravi. In the school year 2016/2017 our main focus was the natural and cultural heritage of Pohorje, the hills that surround Slovenska Bistrica. The trips we organise are based on getting to know the beauty of living close to nature. This year's aim was to introduce the heart of Pohorje with the help of two tales – Bajka o gradišču and bajka Vilin klobčič. Through folk tradition these two tales introduce the vegetation of the forest and the meadow and help us discover the natural and cultural heritage of Pohorje. Our work was based on Tomažič's work Pohorske pravljice. A book which emphasises the importance and simplicity of living close to nature.

Key words: fairies, living with nature, plants, heritage

UVOD

Zavedanje pomembnosti ohranjanja narave, njene lepote in sobivanja z njo nas je privedla k starim pravljicam, bajkam in legendam, ki so nam o Pohorju povedale marsikaj. Pokazale so nam preprosto in skromno življenje v naravi, ki smo ga mi vsaj malo začutili z nočitvijo v šotorih.

Z obiskom Pohorske vasice Jurišna vas, prostranih pašnikov, travnikov in gozda v zgornjem delu soteske Bistriški vintgar, smo odkrivali rastje na obronkih pohorskih gozdov. Pot je mejila tako na gozd na levi strani kot na travnike in pašnike na desni strani poti.

METODE

Neposredno opazovanje, razgovor, lastna aktivnost, poimenovanje, sodelovalno učenje, branje in ustvarjanje.

DISKUSIJA

Skozi celotno šolsko leto smo organizirale pohode na Pohorje v različne smeri: Bistriški vintgar, Oplotniški vintgar, Jurišna vas – Ančnikovo gradišče. Ker nas je zanimala naravna in kulturna dediščina Pohorja, smo se dotikale Tomažičevih Pohorskih pravljic, ki so nam bile kot izhodišče za spoznavanje življenja na tem območju. Poglobili smo se v pravljico Vilin klobčič in Bajko o gradišču. Vilinska pravljčna bitja so nam odprla čute za naravo in otrokom obogatila predstave o življenju v preteklosti v teh krajih.

Z obiskom pohorske vasice Jurišna vas, njenih pašnikov, travnikov in zgornjega dela soteske Bistriški vintgar smo odkrivali rastje na robu gozda. Pot je mejila tako na gozd na levi strani poti kot na travnike in pašnike na desni strani poti. Vzgojiteljice smo otrokom pripravile šopke, v katerih so bile zbrane različne rastline s predela poti, ki vodi v smeri od Jurišne vasi do Ančnikovega gradišča. Naloga otrok in njihovih staršev je bila, da ob poti najdejo rastline, kot so bezeg, leska, kostanj, robide, maline, jagodnik (ob robu gozda).

Drugo stran poti so preraščale pasja trava, lisičji rep, ivanjščice, črna detelja, grintavec. Vse to so otroci skupaj s svojimi starši iskali, primerjali in poimenovali, če niso vedeli, so si pomagali z literaturo (100 travniških rastlin). Otroci so skupaj s starši rastline razporedili. Tako so se srečali z delčkom naravne dediščine.

Kulturne dediščine smo se dotaknili z obiskom Ančnikovega gradišča, ki predstavlja kulturno-zgodovinski spomenik iz poznoantičnih časov. Obzidje leži nad sotesko potoka Bistrica. Zato, da so otroci resnično doživeli ustvarjanje obzidja, so na začetku poti nabrali kamenje in ga na samem gradišču uporabili za izgradnjo lastnega zaščitnega zidu. Lepili so ga z lepilom za kamen.

ZAKLJUČEK

Na podlagi projektnih vsebin rastja v gozdu in na travniku so otroci spoznali različne vrste rastlin. Poleg rastja na sedemsto petdesetih metrih nadmorske višine, smo spoznavali kamenje iz katerega so naredili imitacijo Gradišča, ki predstavlja kulturno dediščina Pohorja, ki je neizmerna.

Literatura:

1. Kurikulum za vrtce. (1999). Ljubljana: Ministrstvo za šolstvo in šport: Zavod RS za šolstvo.
2. Tomažič, J. (1990). Pohorske pravljice. Celje: Mohorjeva družba

MALI PUSTOLOVCI

Povzetek

Vrtec Makole stoji na podeželju, obdan s prostranimi gozdovi, travniki, polji, reko in potoki. To bogato okolje nam nudi možnost raziskovanja, čutenja, vživljanja, gibanja in igre. Ko pa k vsemu temu dodamo še otroško domišljijo in čudenje, nas čakajo nepozabne pustolovščine v naravi.

Ključne besede: raziskovanje, vživljanje, pustolovščina.

Abstract

Kindergarten in Makole is situated in the countryside, surrounded by extensive forests, meadows, fields, streams and river Dravinja. This rich environment gives us the ability to explore, feel, enjoy, move and play. When we add children's imagination and wonder, an unforgettable adventure in nature is waiting for us.

Keywords: exploration, enjoyment, adventure

UVOD

Skozi vse leto prenašamo večino dejavnosti iz igralnice na prosto, tudi tokrat smo se ob tematskem sklopu Popotovanje okrog sveta vživeli v raziskovalce, ki odkrivajo nov svet, tako kot so ga nekdanji veliki raziskovalci Vasco da Gama, Galileo Galilei in Krištof Kolumb.

METODE

Pri izvajanju smo uporabljali različne metode:

- igre
- pogovora
- poimenovanja
- čutenja
- vživljanja
- opisovanja
- sodelovalnega učenja
- opazovanja
- postavljanja hipotez
- načrtovanja
- raziskovanja
- okušanja

DISKUSIJA

V mesecu maju smo se odpravili na skrivnostno odpravo. S seboj smo vzeli tudi kompas.

Na vrhu bližnjega hriba smo s pomočjo kompasa določili strani neba in se odpravili po poti naprej v gozd v smeri vzhoda. Naša odprava je odšla proti »vzhodnim deželam«. Pred vstopom v gozd smo prosili »gozdne stražarje« za vstop. V odgovor smo dobili veter.

Na poti proti vzhodnim deželam smo našli borovnice. Premamile so nas in skrenili smo s poti. Naša odprava je tako zašla globlje v gozd in znašli smo se v »Pajkovi deželi«.

Kakšno odkritje! Nadobudni pustolovci so tako imeli priložnost opazovati goste mreže, mamice pajkovke na preži, njihovo hrano ujeto v mrežo in na stotine drobnih pajkovskih mladičkov.

Tako smo bili zatopljeni v borovnice in pajke, da smo skrenili s poti in se izgubili. Na srečo otroci znajo gledati na kompas. Skozi labirint mrež smo se premikali počasi in previdno, da kakšne ne strgamo in se s pomočjo kompasa vrnili na pravo pot.

Na tistem križišču pa smo postavili močilce iz kamnov, da se tam še kdo ne izgubi.

Ker smo se že naučili, da je največ mahu na severni strani dreves, smo pot nadaljevali v tej smeri po hribu navzdol, ter zagledali »morje pšenice«. Pozdravila nas je s svojim valovanjem, mi pa smo vetru pomagali pihati, da so nastali še večji valovi pšenice.

Nadaljevali smo odpravo proti »Velikim vodam«. Za senco smo ob poti uporabili lapuhove liste, nato pa spretno prečkali brv in pristali na »rajski plaži«. Otroci so se igrali s kamni, se pogovarjali o njihovi površini, jih med seboj primerjali, z njimi gradili.

Končno smo prispeli na cilj, ampak nismo odkrili nove celine, temveč gozdno posteljo, ob kateri smo se spočili po zanimivi raziskovalni odpravi.

Veliki pustolovci so se ponoči na svojih ladjah orientirali po zvezdah. Tudi mali pustolovci smo to preizkusili. V zatemnjeni igralnici smo si ogledali mini planetarij, ter se seznanili z nekaterimi ozvezdji. Nato pa smo prespali v vrtcu. Imeli smo srečo, da je bilo jasno nebo, da smo lahko opazovali zvezde, poiskali zvezdo severnico in skozi teleskop opazovali luno in planet Venero.

Na igrišču vrtca smo si naredili še mini pravljčni vrt pri palčici Cvetki. Mali pustolovci so pomagali s pletenjem grede, nošenjem zemlje, ustvarjanje doma za palčico Cvetko. Posadili smo jagode, čebulo, solato, marjetice ...

ZAKLJUČEK

Skozi naša življenja in s pomočjo bujne domišljije pri raziskovanju in učenju v naravi so otroci postali bolj pozitivno naravnani do sebe, drugih in okolice. Otroci so bili navdušeni. Prepričani so bili, da smo se zares izgubili. Ponosni so bili, da so se naučili ravnati s kompasom, ter osnov orientacije v naravi.

Naj zaključim še z mislijo Fione Danks: »Če se želimo zares naučiti ceniti raznolikost narave, jo moramo raziskati na čim več različnih načinov.«

Literatura

1. KATALINIČ, D. (2008). Iz sveta pravljic v svet narave. Murska Sobota: Pomurska založba.
2. Kurikulum za vrtce. (1999). Ljubljana: Ministrstvo za šolstvo in šport: Zavod RS za šolstvo.
3. OCEPEK, R. (2012). Premagajmo predsodke do živali: vzgoja za odgovoren odnos do narave. Ljubljana: Agencija Baribal

HRANA NI ZA TJAVENDAN

Povzetek

V projekt - HRANA NI ZA TJAVENDAN sem vključena že tri leta od samega začetka projekta.

V njem sodelujem z namenom, da bi otroke in njihove starše ozaveštila o lepem odnosu do hrane in predvsem o pomenu zmanjševanja ostankov hrane v našem vrtcu in doma. Moje mnenje je, da v današnjem času po svetu in v Sloveniji zavržemo preveč hrane. Če se dotaknem različnih študij se v Sloveniji zavrže kar 80 kilogramov hrane letno na prebivalca, kar je zelo veliko in skrb zbujajoče. Menim, da je v vrtcu vzgojiteljica tista, ki spodbuja otroke k zdravemu prehranjevanju in s tem pripomore s svojim vzgledom posredno vplivati tudi na zmanjševanje ostankov hrane.

Skozi vsa leta moje kariere sem v mojih oddelkih vedno otrokom prikazovala spoštljiv odnos do hrane in jih spodbujala k zdravemu prehranjevanju, jim pripovedovala o revnih – lačnih otrocih.

V moji skupini smo se dotaknili najrazličnejših tem kot so:

Pogovarjali smo se o hrani in se dotaknili tudi različnih tem kot je – kakšne prehranjevalne navade ima vsaka družina posameznega otroka, o lakoti in ljudeh, ki nimajo dovolj hrane.

Tako otroci, kot njihovi starši so se z velikim veseljem vključevali in širili pomen oziroma sporočilo projekta – HRANA NI ZA TJAVENDAN!

Ključne besede: hrana, zdravo prehranjevanje, spoštljivost.

Abstract

The project - HRANA NI ZA TJAVENDAN I participated for three years, from the beginning of the project.

I participate in order to make children and parents aware of good relationship towards food, and especially about the importance of reducing food scraps in our kindergarten and at home.

My opinion is, that nowadays, we discard too much food, not only in Slovenia, but all over the World. Studies show that in Slovenia we discard 80 kilograms of food per person per year, which is very high and alarming. I think that in the kindergarten, teacher is the one that encourages children to healthy eating and thus contribute to indirectly influence the reduction of food residue. Through all the years of my career, I always taught children to show a respectful attitude to food and encourage them to adopt a healthy diet, we talked about the poor - hungry children. In my group, we touched on a variety of topics such as:

We talked about food and also touched upon various topics like - what eating habits individual family has, on famine and people who do not have enough food.

Both children and their parents were very happy to include and expand the meaning and message of the project - HRANA NI ZA TJAVENDAN !

Keywords: food, healthy eating, courtesy

UVOD

Menim, da tako vzgojitelji kot starši pri vzgajanju otrok, moramo otroke naučiti spoštljivega odnosa do hrane, saj je hrana velika dobrina in je zelo pomembna za vsa živa bitja našega planeta. Odnos, ki ga gojimo mi starejši do hrane se bo prenesel na otroke in takšnega bodo imeli vse življenje. To, kako otrokom predstavite hrano, je zelo pomembno. Vzor, ki jim ga dajemo že v najmlajših letih glede hrane, bo nanje vplival celo življenje. Otrok mora razumeti, kako zelo pomembno je, da spoštovati hrano pomeni spoštovati sebe in svoje telo. Večkrat me boli pri srcu, ko gledam različne oddaje o tem, kako ogromne količine hrane se mečejo stran v različnih trgovinah in restavracijah. Ta hrana bi se lahko kako drugače uporabila tako za ljudi, kot za živali. Vedno znova se tudi sprašujem - zakaj gre vsa ta hrana stran, čeprav je morda rok potekel en dan, ali pa sadje/ zelenjava,

ki morda nima prave svežine. Ta hrana je še vedno dobra in bi se lahko uporabila. Saj so še druge možnosti, da bi lahko hrana z dobrimi idejami prišla v prave roke (npr. zastoj trgovine, »reciklirane« restavracije za ljudi, ki nimajo dovolj denarja za vsaj 3 obroke, ...).

CILJI

- Otroci spoznajo, da jim uživanje različne zdrave hrane pomaga ohraniti zdravje, sodelujejo pri praktični pripravi hrane in napitkov, uporabljajo orodje in pripomočke za pripravo hrane.
- Otrok pridobiva izkušnje, kako sam in drugi ljudje vplivajo na naravo in kako lahko dejavno prispevajo k varovanju in ohranjanju naravnega okolja, spoznava različno prehrano in pridobiva navade zdravega in raznolikega prehranjevanja.

METODE

Uporabljene so bile metode igre, opazovanja, sodelovalno učenje, aktivnega učenja, eksperimentiranja, raziskovanja, lastne aktivnosti, pogovora, razgovora, demonstracije, branja, sodelovanja in KWL tabela.

DISKUSIJA

Vesela sem, da sem v tem projektu že od samega začetka. Tako otroci, kot njihovi starši se z velikim veseljem vključujejo in širijo pomen oziroma sporočilo projekta – HRANA NI ZA TJAVENDAN.

Menim, da tako vzgojitelji, kot starši pri vzgajanju otrok, moramo otroke naučiti spoštljivega odnosa do hrane, saj je hrana velika dobrina in je zelo pomembna za vsa živa bitja našega planeta. Odnos, ki ga gojimo mi starejši do hrane se bo prenesel na otroke in takšnega bodo imeli vse življenje. Skozi vsa tri leta smo se pogovarjali o hrani in se dotaknili tudi različnih tem kot je – kakšne prehranjevalne navade ima vsaka družina posameznega otroka, o lakoti in ljudeh, ki nimajo dovolj hrane.

To, kako otrokom predstavite hrano, je zelo pomembno. Vzor, ki jim ga dajemo že v najmlajših letih glede hrane, bo nanje vplival celo življenje. Otrok mora razumeti, kako zelo pomembno je, da spoštovati hrano pomeni spoštovati sebe in svoje telo.

V letošnjem letu smo skozi vso leto imeli dejavnosti, v katerih smo bili tudi čisto pravi kuharji in »luščili«¹ fižol, orehe, skupaj smo naredili čisto domač kruh, domače rezance, zdrave kekse iz domače moke in vsak si je sam naredil zdravo pizzo in nanjo dal ekološko pridelane sestavine. Otroci ter tudi njihovi starši so skozi leta z vnemo zbirali različne začimbe, zelišča, literaturo, fotografije iz revij /reklam na naše teme. Nekatere dejavnosti se iz leta v leto ponavljajo, dopolnjujejo, nadgrajujejo, seveda pa je veliko odvisno tudi od starosti otrok. Velik poudarek dajem okolju v katerem otroci živijo, posledično torej sodelujemo tudi z vrtnarstvom, kmeti in starši, ki se ukvarjajo s pridelavo medu, živinorejo, perutnino.

Pri izdelavi »smutijev«² smo uporabili sadje, ki bi ga drugi zavrgli mi smo ga pa »reciklirali«³ (hruške, jabolka).

Med opazovanjem sprememb v naravi skozi vse letne čase, sem želela otroke spodbuditi k razmišljanju o tem, kaj nas veseli, kaj potrebujemo za življenje, za dobro počutje, kaj potrebujemo vsa živa bitja.

Skozi vsa leta so otroci spoznali v sklopu različnih tem, tematskih sklopov, spontanah dejavnostih in igrah, ki smo jih imeli:

- da mu uživanje različne zdrave hrane, telesne vaje in počitek pomagajo ohraniti zdravje
- da z različno prehrano pridobiva navade zdravega in raznolikega prehranjevanja (zdrava / nezdrava hrana)
- seznanil se je z različnimi vrstami jedi, spoznal katere snovi sestavljajo posamezne jedi (testenine, mlečni izdelki, pekovski izdelki, mesni izdelki, ...)
- seznanil se je z izvorom posamezne hrane v vrtnarijah in primerjal lokacijo izvora (mleko, meso, ... pridobljeno v lokalnem okolju v primerjavi z industrijsko predelanimi živili)

- doživiljal posamezno čutilo in ga spoznaval v funkciji prehranjevanja (kaj mu bolj diši, kakšnega okusa je, barve?, ...)
- sodeloval pri pripravi testa in peki kruha, opazoval postopek in ga preizkušal
- mešal različne snovi in ugotavljal njihove spremembe – mali raziskovalci
- prepoznaval in poimenoval različne snovi (jedi, živila) razvrščal in se igral različne didaktične igre
- seznanil se je z različnimi zaporedji pri pripravi določenih vrsti hrane (peka keksov, kruha, ...)
- se seznanil s pomenom zapisa količin snovi v kuharskih receptih, poslušal branje le-teh in se seznanjal z pojmom količine sestavin

- uporabljal tehtnico - tehtal posamezna živila (dodajal, odzema, opazoval delovanje tehtnice)
- spoznaval pisni jezik in njegovo vlogo (kuharski recept, zapisi na živilih in prehrani, ...)
- sodeloval pri izdelavi skupnih plakatov
- sodeloval v pogovorih o predsodkih, stereotipih, trendih, reklamah, ki zadevajo prehrano in izvor prehrane (iz tujine, industrijsko pridelano, domača živila, doma pridelana hrana ...), način pridelave in predelave živil, zdrav način življenja ...

- sodeloval pri pripravi praznovanja – pogostitve
- spoznaval grafične prikaze, jih oblikoval in odčitaval
- sodeloval ob pripravi vsakdanje urejene mize ob jedi, navajal se na ustrezno vedenje ob jedi (kultura, bonton, razvijanje družabnosti, ...)
- skupaj smo odšli na sprehode, pohode do kmetij, vrtnarij, vrtov staršev, gozda, ...
- se igrali in upravljali z različnimi snovmi - voda, moka, sol, ki omogočajo gibanje s prsti, dlanmi, rokami, nogami in stopali (gnetenje, prelivanje, presipanje)
- izvedeli kdaj praznujemo - **Svetovni dan hrane** in kakšen je njegov namen
- otroci so sodelovali pri praktični pripravi hrane in napitkov

- uporabljali orodje in pripomočke za pripravo hrane
- urejali in sadili smo v visoko gredo

ZAKLJUČEK

Vse premalokrat se zavedamo, da je planet ZEMLJA naš dom, prostor, ki nam daje vse, da bivamo, dihamo, jemo, živimo. Prav vsak dan bi se ji morali zahvaliti, da nam ponuja to. In prav je, da že najmlajše učimo spoštovanja do Zemlje in odgovornega ravnanja z njo. S svojim zgledom se potrudimo ohraniti našo zemljo vsak dan. Vzgojiteljice se tega še predobro zavedamo, da se ta vzgoja začne že pri najmlajših otrocih. Otroke tako skozi celovit proces vzgoje navajam na ločevanje odpadkov, z varčevanjem energije, vode, dobrih, hrane ..., ki jih prejemamo vsak dan. Opažam, da se je glede zavržene hrane pri nas zelo izboljšalo. Morda je tudi takšen čas, kjer pazimo, da ne kupujemo velike količine hrane, ampak jo kupujemo sproti v manjših količinah. Glede na odgovore otrok o zavrženi hrani, sem spoznala, da večina družin kompostira, ali hrano ki jim ostane zbira za kmete in njihove živali.

Misel:

“Življenje nam že ponuja vse, kar potrebujemo za prehrano in zdravje. Bolj ko preprosto jemo, bolj smo zdravi.”
(Louise Hay)

Literatura

1. Kurikulum za vrtce (1999). Ministrstvo za šolstvo in šport.
2. Iveta Pari (2016). Povej mi več o hrani. Jezero Morfemplus.
3. Graimes Nicola (2005). Prava hrana za otroške možgane : več kot 100 receptov, s katerimi boste vzpodbudili inteligenco svojega. Izola Meander.

GOZDNA IGRALNICA

Povzetek

Skozi celo leto smo z otroki obiskovali gozd v bližini vrtca. Prostor, kjer smo se največkrat zadrževali, smo poimenovali gozdna igralnica. Z izvajanjem različnih dejavnosti in s poudarkom na izkustvenem učenju so otroci spoznavali gozd, naravne procese, preizkušali svoje sposobnosti in se krepili na vseh področjih razvoja.

Ključne besede: zgodnje naravoslovje, gozd, igralnica, gozdna igralnica

Abstract

We were visiting a forest near the kindergarten with the children throughout the whole year. We named the place where we most often stayed a forest playground. Through the implementation of various different activities with the emphasis on experiential learning children were getting to know the forest and natural processes. They were testing their abilities and strengthening themselves in all areas of development.

Key words: early natural science, forest, playground, forest playground.

UVOD

Naša enota se nahaja sredi doline na Dolenjskem, obdane z gozdom. Ker se s sodelavko zavedava pomena narave za razvoj in rast človeka, hkrati pa nama dobro počutje veliko pomeni, sva otroke ravno z igro v gozdu želeli pripeljati do teh spoznanj. »Gozd nas vse leto vabi k odkrivanju in v njem se vedno kaj dogaja, četudi je včasih očem skrito.« (Oftring, 4:2012) Tudi naša skupina je v gozdu našla svoje zavetje v vseh letnih časih. Poiskali smo prostor za igro, raziskovanje, druženje, zabavo, umiritev in sprostitvev. »Poudarek je na pridobivanju izkušenj z živimi bitji, naravnimi pojavi ter veselju v raziskovanju in odkrivanju.« (Bahovec et al., 55:1999) Preko različnih dejavnosti so uživali tako otroci, kot vzgojiteljice. Poleg vsega pa je pomembno, »da vzgojitelj otroku zaupa in mu omogoči možnost uspeha.« (Hojs, 5:2014) Prav to sva s sodelavko otrokom omogočali, otroci pa so posledično pridobivali na samozavesti, zaupanju vase in iznajdljivosti.

METODE

Pri izvajanju dejavnosti v gozdni igralnici smo uporabljali naslednje metode:

- metoda igre
- pogovor, pojasnjevanje, pripovedovanje, podajanje navodil za delo
- risanje, lastna aktivnost, praktično delo

- čutno zaznavanje
- reševanje problemov, tehnike aktivnega učenja, raziskovanja

Otroci so na začetku leta preko tehnike aktivnega učenja podali svoja mnenja in želje, kako bi prostor v gozdu uporabili kot igralnico v naravi. Izjave smo zbirali na plakat in jih tekom dejavnosti preverjali, dopolnjevali in po izvedbi evalvirali.

REZULTATI

Otroci so preko celoletnega raziskovanja spoznali razlike med vrstami dreves, usvojili gozdni bonton, podajali so svoje predloge in ideje. Spoznali so, da živa bitja poginejo, videli so proces razpadanja. Gozd so opazovali v različnih letnih časih, podnevi in ponoči in v tem času pokazali veliko mero spoštovanja do okolja. Predvsem so otroci postali pravi prijatelji, igrali so se mešano po spolih, v parih, malih skupinah, nekateri pa so uživali v individualnem ustvarjanju. Pridobili so na iznajdljivosti, gibalnih spretnostih, dogovarjanju, predvsem pa je bilo opaziti užitek in veselje pri delu in igri, kar pa je ključnega pomena za učenje.

DISKUSIJA IN ZAKLJUČEK

Gozd nudi svoje zavetje skozi celo leto in prav v vsakem letnem času smo lahko drugače doživeli ta življenjski prostor.

JESEN

V začetku leta smo se pogovorili o tem, kako se v gozdu sploh obnašamo. Da je **gozdni bonton** pomemben, če želimo videti živali ali pa v tišini izkusiti gozdne melodije, so otroci hitro ugotovili in kmalu začeli uživati tudi v mirnih igrah.

Otroci so v igri nosili veje na kup in gradili domovanja za gozdne palčke, ob tem pa počistili gozdna tla, da je bil prostor videti urejen.

Veje na kup.

Večje veje smo v gozdu uporabili za oblikovanje sedišč, kjer smo se zbirali ob prihodu v gozd. »**Jutranji krog**« je bil prostor za pozdrav, pogovor, petje in druženje kar tako.

Jesenski jutranji krog.

Otroci so izjemno uživali, ko so si izbrali **svoje drevo** v gozdu, ga objeli, pobožali in mu zašepetali svojo skrivnost.

Svojemu drevesu zašepetam skrivnost.

Velik poudarek je bil na **čuječnosti** in prepoznavanju, kaj vse se dogaja okoli nas. Osredotočali smo se na vsa čutila: Otroci so **opazovali** barve v gozdu, primerjali ptičja peresa, opazovali drevesa, njihovo gibanje, spreminjanje barve/svetlobe, iskanje pravega kostanja v rjavem listju in sledi gozdnih živali v snegu; miže so **poslušali** ptičje petje, šumenje krošenj, nočne zvoke gozda; **tipali** so lubje, brskali po gozdnih tleh, **okušali** gozdne jagode in druge užitne rastline. Gozd pa nam je nudil tudi ogromno čutnih poti: hoja po suhem listju, prestopanje praproti/vej, skoki čez veje, plezanje čez podrte hlode ...

Nabiramo kostanj.

Iščemo barvne liste.

ZIMA

Januarja je poginila naša ljubljenska – hrčica Puhka. Otroci so podali svoje predloge, kaj bomo storili z njo: »Da jo damo v krsto«, »jo pokopljemo«, »ji naredimo križ iz lesa«, »da na grobu zmolimo *sveti angel*« - stvari, ki so jih sami videli na pogrebi sorodnikov. Proces žalovanja je tudi pri ljubljenskih potreben, zato sva s pomočnico upoštevali njihove predloge. Ker je bila zemlja zaradi nizkih temperatur zmrznjena, smo hrčico v leseni škatlici položili v duplo izbranega drevesa, eden od otrok je od doma prinesel lesen križec, ostali pa so nabrali mah in z njim zapolnili duplo. Zatem smo vsak teden v gozd nosili zimsko rastlinje, ker rož na travniku še ni bilo in z njim krasili okolico groba.

Otroci so še posebej uživali, ko je zapadel sneg in smo opazovali sledi gozdnih živali, pripravljali progo za sankanje, gradili male snežake, nosili krmo za ptice na smrekovih storžih in jih vezali na veje dreves, da bodo »ptički peli na grobu od Puhke« - kot se je izrazil eden od dečkov.

Zemlja za hrčico je pretrda.

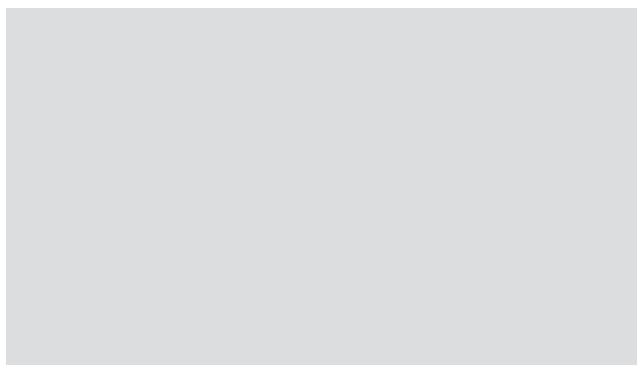
Hrčico smo skrili v duplino.

Hrcicin grob.

Okoli groba pripravimo hrano za ptice.

Malo snega, veliko veselja.

POMLAD

Znanilce pomladi nismo iskali le pred vrtcem, ampak smo se odpravili tudi v gozd.

Znanilci pomladi.

Ob dnevu Zemlje smo čistilno akcijo izvedli v gozdni igralnici in sprehajalnih poteh znotraj gozda.

Očistimo gozd.

Čistilna akcija.

Edinstvena in izjemno zanimiva izkušnja otrok je bilo bivanje **v gozdu ponoči**. Vsak je s svojo svetilko raziskoval isti prostor, ki ga je dobro poznal na dnevni svetlobi. Čas v gozdu smo izkoristili za poslušanje gozdne nočne glasbe, pripovedovanje zgodbic, igro in opazovanje nočnega neba na jasi.

Gozd ponoči.

Večerno druženje v JK.

V gozd smo se v vročih dnevih umaknili že zaradi sence, ki jo je ponujal, hkrati pa je bil to prostor, kjer so se otroci zares **sprostili in zaigrali**. Za plezanje in skoke smo uporabili podrti drevje, upogljive veje so služile za gugalnico. Štor je služil za kuhinjski kotiček, veje za pribor, z naravnim materialom pa so konstruirali hiše in vrata.

Kuhamo juhico.

Domovanja v gozdu.

Krasimo podrti drevo.

Čas za klepet v dvoje.

Gugalnica.

Skoki.

Čutna pot – podrti hlod.

POLETJE

Otroci so ob koncu leta prosili, če lahko pogledajo hrčico. Otroke sva spodbudili, da so vzeli škatlico iz dupla, nato pa so presenečeni opazovali **razpadlo telo živali** in podajali cel kup vprašanj, ki so nam pomagala lažje razumeti proces življenja in smrti.

Proces razpadanja.

Gozdna igralnica nam je res nudila odličen učni prostor, kjer smo pridobili kup novih izkušenj in se vedno znova veselimo vračanja na isti prostor.

Literatura

1. Bahovec, Eva D. et al. (1999). Kurikulum za vrtce. Ljubljana: Ministrstvo za šolstvo in šport, Zavod za šolstvo
2. Györek, N. et al. (2014). Otroci potrebujemo gozd. Ljubljana: Inštitut za gozdno pedagogiko in Vrtec Antona Medveda Kamnik
3. Oftring, B. , (2012). Gremo v gozd! 88 namigov za odkrivanje in doživljanje gozda. Ljubljana: Založba Narava

TELOVADNICA V GOZDU

Povzetek

V letošnjem šolskem letu smo v ekoprojektu poskušali tesno povezati področji gibanje in narava. Za temo telovadnica v gozdu smo se odločili, ker je otroke obisk gozda do zdaj vedno navduševal in smo želeli to njihovo navdušenje še poglobiti in jih usmeriti v načrtovanje dejavnosti.

Gozd kot prostor je otroke vedno vznemirjal; v njem so začutili željo po gibanju, raziskovanju, predvsem pa so se tam vedno znali zaigrati s sredstvi, ki jih nudi gozd. Letos smo otroke usmerjali v iskanje različnih gibalnih izzivov. O tem smo se z otroki pogovarjali pred odhodom v gozd in pozneje v gozdu poskušali tudi izvesti, kar so otroci načrtovali. Gozd smo obiskovali na različnih lokacijah. Projekt je potekal od oktobra do konca maja.

Ključne besede: gozd, gibanje, gibalni izzivi

Abstract

This school year in the eco-project we have tried to closely link the areas of exercise and nature. We decided on the theme of a gym in the woods because so far, the children have always been enthusiastic about visiting the woods and we wanted to deepen their enthusiasm and direct them towards planning activities.

The woods as a physical space has always excited children; in the woods, they felt the desire for movement, exploration, and especially they have always been able to play well with the means offered by the woods. This year we have been directing children into finding different exercise challenges. We talked about this with the children before we went to the woods and later in the woods we also attempted to enact what the children had planned. We visited the woods in several locations. The project took place from October until the end of May.

Key words: woods, exercise, exercise challenges

UVOD

Gozd je privlačen, razgiban prostor, ki nudi možnosti raziskovanja, igre in gibanja. Otroci so spoznali, da tudi v gozdu veljajo določena pravila obnašanja, ki jih moramo spoštovati:

- v gozdu ne smemo biti preglasni, saj je gozd za veliko živali dom, mi pa pridemo tja le na obisk
- drevesom in grmom ne lomimo vej, ampak poiščemo suhe veje, ki ležijo vsepovsod
- varnost je pomembna – bodi previden, da ne poškoduješ sebe ali koga drugega
- od skupine se ne oddaljim preveč, da se ne izgubim

Gibanje je pomemben dejavnik v razvoju otroka. Pomembno je, da otrok v predšolskem obdobju dobi čim bolj pestro in široko množico gibalnih izkušenj. Tega se zavedamo in iz tega smo tudi izhajali pri izvajanju dejavnosti v gozdu. Otroke smo spodbujali, da so sami iskali raznovrstne gibalne izzive, včasih pa smo jih tudi prek igre usmerili v izvajanje različnih gibalnih vaj. Gozd smo obiskovali na različnih lokacijah in tudi v različnih letnih časih, kar je bila za naše obiske še dodatna obogatitev.

CILJI

- Otroci prek igre v gozdu iščejo različne možnosti za izvajanje naravnih oblik gibanja.
- Iskanje lastnih poti pri reševanju gibalnih problemov.
- Ozaveščanje skrbi za lastno varnost in varnost drugih.

METODE

Pri delu smo se posluževali naslednjih metod: pogovora, opazovanja, demonstracije, spodbujanja, igre.

REZULTATI

Obiskovali smo različne lokacije gozda:

- Golovec
- Blažev grič
- Mengeška koča
- Tabor v Savinjski dolini
- zimovanje v Kranjski Gori

Izvajali smo razne gibalne dejavnosti:

- Otroci so hodili in tekli po različnih naklonih in podlagah.

- Hoja po deblu – razvijanje ravnotežja.

- Skok v globino.

- Razgibavanje – gibalne vaje s palicami.

- Lovljenje med drevesi.

- Skrivanje.

- Vese.

- Plezanje.

- Metanje (storžev, palic) v cilj.

- Spuščanje po »naravnem toboganu«, ki so ga otroci naredili sami.

DISKUSIJA IN ZAKLJUČEK

Z otroki smo v tem letu večkrat odšli v gozd. Postali so spretnejši pri raznovrstnih izzivih, tudi pogumnejši. Spodbude odraslih, še bolj pa medsebojne spodbude in zgledi so opogumljali tudi manj spretno otroke, da so se preizkusili v gibalnih izzivih. Njihov uspeh se je odražal v njihovem veselju, navdušenju in v želji po ponovitvah. S tem pa je bil tudi dosežen naš namen. Otrokom smo gozd predstavili kot prostor z nešteti možnostmi za gibanje, v katerem uživamo, pridobivamo nove spretnosti in se zdravo razvijamo.

Literatura

1. Devjak, T., Skubic, D. (2009). Izzivi pedagoškega koncepta Reggio Emilia. Pedagoška fakulteta Univerze v Ljubljani.
2. Krnel, D., Gostinčar Blagotinšek, A., Kostanjevec, S. (2012). Naravoslovje v Reggio projektih. Pedagoška fakulteta Univerze v Ljubljani.
3. Kurikulum za vrtce (1999). Ljubljana: Ministrstvo za šolstvo in šport – Zavod RS za šolstvo.
4. Videmšek, M., Pišot R. (2007). Šport za najmlajše. Univerza v Ljubljani, Fakulteta za šport, Inštitut za šport.

GOZDNA IGRALNICA

Izveček

Lepoto naši slovenski krajini dajejo prelepi gozdovi, ki pokrivajo več kot polovico Slovenije.

Gozd moramo ohranjati, ga spoznavati in se vse življenje učiti o njem. Ne smemo ga uničevati, zanemarjati ali pretirano izkoriščati.

Gozdovi se skoraj dotikajo tudi velikih mest. Skoraj vsi otroci naših skupin živijo v Ljubljani, zato je še pomembneje, da jim omogočimo čim več stika z gozdom.

Z različnimi dejavnostmi, igrami v gozdu in v vrtcu ter predvsem z večkratnim obiskovanjem gozda sva poskušali otrokom približati čudoviti svet narave, razvijati njihovo ustvarjalnost, jim nuditi konkretne izkušnje, spodbujati radovednost, jim nuditi možnost za raziskovanje, čutne zaznave, čim več izkušenj, da bi začutili in spoznavali bogastvo živalskega pa tudi rastlinskega sveta v gozdu in prikazati gozd kot zelo pomembno okolje.

Otroke sva spodbujali k razmišljanju, zakaj je gozd pomemben za živali in ljudi. Privzgapali sva primeren odnos do gozda in varno vedenje. Naravno okolje v gozdu spodbuja otroke k aktivnemu učenju.

Ključni besedi: gozd, narava

Abstract

Gorgeous woods that cover over half of Slovenia give our Slovenian countryside its beautiful character.

The woods must be preserved and learned about all our lives. We must not destroy, neglect or exploit them.

Woods are almost touching on the big cities. Almost all the children in our groups live in Ljubljana, which is why it is even more important to offer them as much contact with the woods as possible.

Through different activities, play in the woods and in the kindergarten and especially through multiple visits to the woods we have tried to show children the wonderful world of nature, to develop their creativity, offer them concrete experiences, excite their curiosity, give them opportunities for discovery, for sensory perceptions, provide as many experiences as possible, for them to get a sense of and to learn about the wealth of the animal and also the plant world in the woods, and to show the woods as a very important environment.

We have encouraged the children to think about why the woods are so important for animals and for people. We have taught them the appropriate attitude to the woods and how to behave safely. The natural environment in the woods encourages children to actively learn.

Key words: woods, nature

UVOD

S projektom Gozdna igralnica smo želeli otrokom približati gozd, da ga vzljubijo in da jim nudi učno okolje, sprostitev, razvijanje ustvarjalnosti.

METODE

Uporabljali smo metode: igre, opazovanja, pogovora, pri-povedovanja, razlage, poslušanja, demonstriranja, eksperimentiranja, okušanja.

REZULTATI

Otroci so spoznali življenje v gozdu, pomen gozda, primer-no obnašanje v gozdu.

CILJI

- Doživljanje in spoznavanje žive in nežive narave v njeni raznolikosti, povezanosti, stalnem spreminjanju in estetskih razsežnostih.
- Razvijanje predstave o nastajanju gozda, pomenu in možnostih uporabe lesa.

- Pridobivanje izkušenj, kako sami in drugi ljudje vplivajo na naravo ter kako skupaj dejavno prispevamo k varovanju in ohranjanju okolja.
- Razvijanje naklonjenega, spoštljivega in odgovornega odnosa do gozda ter privzgajanje vrednote in znanja zavarovanja okolja.
- Razvijanje spretnosti opazovanja, načrtovanja, razvrščanja.
- Negovanje, spodbujanje in razvijanje čutnega doživljanja z usmerjanjem povečane pozornosti v občutenje, tipanje, opazovanje in v poslušanje gozda.
- Spodbujanje ustvarjalnosti pri pripravi, organizaciji in pri uporabi materialov iz gozda in prostora.

DISKUSIJA

Z otroki smo se pogovarjali, kaj o gozdu vedo, kaj bi o gozdu radi izvedeli, kaj jih zanima, kje bi kaj izvedeli ...

Otroci so z vsemi čutili doživljali gozd in uživali. Veliko domišljije so pokazali pri igri v gozdu.

Bili so sproščeni, zelo razposajeni in hitro so se zaigrali v gozdu. Najraje so pobirali palčke in z njimi raziskovali drevesna debela. Pobirali so storže in jih polagali na tla v razne oblike.

Iz palčk in vejic so gradili majhne hiše.

Kar velikokrat smo šli v gozd na Blažev grič ali Golovec. V gozdu so se otroci najprej prosto igrali.

Radi so raziskovali tla, gledali so pod liste in kamne, kaj vse se skriva pod njimi. Odkrili so pajke, mravlje, različne hrošče.

Veliko domišljije so pokazali pri igri v gozdu. Drug drugemu so skrivali storže. Nekateri so jih postavljali v vrsto, drugi okrog storov. Tekmovali so, kdo prej zadene drevo ...

Veliko jih je tudi tipalo drevesno skorjo ali pa so s palčkami drseli po koreninah, debelu drevesa. Na deblih dreves so iskali živali. Če so kakšno našli, so nas navdušeni poklicali.

Otroke sva seznanili s kar nekaj imeni rastlin in prav veliko so si jih zapomnili.

Metali so drevesno listje v zrak in hodili po njem.

Ko sva dejali, da bomo nabrali drevesne liste za vrtec, so jih z navdušenjem začeli nabirati in nama jih prinašati. Nabrali smo jih toliko, da smo se lahko še v igralnici z njimi igrali, jih raziskovali in razvrščali.

Nabirali smo tudi storže, drevesne veje, drevesno skorjo v gozdu za decembrske delavnice s starši, na katerih smo iz storža naredili sneženega moža, pa tudi za čutno pot, ki jo imamo na igrišču vrtca, izdelavo družabnih iger, didaktične igrače, glasbila, obeske za sončkov dan, za našo zbirko.

Naredili smo herbarij iz drevesnih listov: tako so otroci spoznavali različne vrste drevesnih listov in ostali so nam za spomin.

Z otroki sva se velikokrat pogovarjali, kako se moramo obnašati v gozdu; otroci so se teh pravil držali. Olupke od sadja so nama prinašali v vrečko, niso jih metali na tla, kozarčke so nama tudi lepo prinesli, da sva jih pospravili. Niso lomili vej ali pa trgali cvetja. Niso bili preglasni, da ne bi vznemirjali živali.

Otroci so čutno doživljali gozd, tako da so prijemale rastline, listje, veje, drevesa, tiho so poslušali, kaj slišijo v gozdu: kukavico, veter v krošnjah, dežne kaplje ...

Vsakokrat, ko smo bili v gozdu, smo za trenutek utihnili in potem poročali. Slišali so: petje ptic, šumenje vetra, oddaljene avtomobile ...

Na Blaževem griču smo šli na razgledno točko, s katere se lepo vidi del Ljubljane. Otroci so se pri tem poskušali orientirati in so iskali, kje je njihov dom.

Otroci so z veseljem naredili odtis drevesne skorje z listom in voščenko. Z zanimanjem so opazovali, kak vzorec se bo pojavil ob njihovem barvanju z voščenko na list.

V gozdu so se sami spomnili ter iz drevesnih listov in palčk naredili ladvice.

V igralnici so iz dasmase, vejic in iz drevesnih listov naredili maketo gozda.

Decembra smo na smrečico v gozdu obesili semena, kose jabolk in hrušk ter tako pripravili presenečenje za živali. Čez dva tedna smo šli pogledat, kaj se je zgodilo s hrano, namenjeno živalim, in z veseljem ugotovili, da so hrano živali pojedle.

Pred gregorjevim smo šli v gozd nabrat odpadlo drevesno skorjo, drevesne liste in vejice. Nato smo v vrtcu iz tega naredili gregorčke – ladvice.

V gozdu smo prepevali pesmi. Otrokom je bilo najbolj všeč, če smo se vsi prijeli za roke okrog drevesa ter zapeli in zaplesali okrog drevesa.

Otroci so plezali na manjša drevesa, stali na eni nogi na štoru, prestopali veje, debla.

Gozd smo obiskovali v različnih letnih časih in otroci so tako spoznavali, kako se je gozd spreminjal.

Sodelovali smo v natečaju Igraj se z mano; na temo Igram se v gozdu so otroci v mešani tehniki (voščenska in vodene barve) naslikali svojo igro v gozdu.

Z otroki sva se veliko pogovarjali o gozdu, poslušali pravljice, pesmi o gozdu.

ZAKLJUČEK

Otroci so spoznali pomen gozda, kaj lahko delamo v gozdu in česa ne. Otroci so bili zelo navdušeni nad obiskovanjem gozda. Vsakič so se veselili odhoda v gozd. Zelo radi se igrajo v gozdu. Pridobili so izkušnje, ustvarjalni so bili pri svoji igri. Primerno se obnašajo v gozdu: niso preglasni, ne mečejo smeti, ne trgajo rastlin. Začeli so raziskovati gozd.

Literatura

1. Kurikulum za vrtce (1999). Ljubljana: Ministrstvo za šolstvo in šport.
2. Dane Katalinič (2010). Prvi naravoslovni koraki.
3. Podobe gozdov. Ljubljana: Otroška knjiga Oka. Založništvo Jutro. Marie – Christine Lemayeur.

EKO NAVDUŠENCI

Povzetek

Naš vrtec se nahaja na obrobju Ljubljane, v prelepem naravnem okolju Ljubljanskega barja. V bližini vrtca se nahajajo gozdovi, travniki, vrtovi, polja in jezero. Naše naravno okolje skušamo čim bolj izkoristiti in ga na različne načine približati otrokom. V prispevku predstavljamo dejavnosti s področja naravoslovja, ki sva jih izvajala to šolsko leto.

Ključne besede: zdrava hrana, gibanje, ptice, vrt, skalnjak

Abstract

Our kindergartner is situated in the outskirts of Ljubljana, in the beautiful nature environment of the Ljubljana moor. There are woods, meadows, gardens, fields and a lake nearby. We are trying to introduce it, and make it familiar to the children as best as possible. The article demonstrates the activities from the natural science field which we have carried out this year.

Key words: Healthy food, exercising, birds, garden, rock garden

UVOD

V letošnjem šolskem letu sva izbrala štiri sklope v okviru eko projekta: Zdravo hrano jemo, se gibljemo in zdravo živimo, Ptice v mojem kraju, Semena in vrtovi – šolska vrtilnica ter Moje prve vrtné škarje (od zeliščnega vrta do sadovnjaka). Z njimi sva želela otrokom približati naravo, jih navdušiti nad opazovanjem narave, sprejemanjem njenega bogastva in skrbmi zanjo. Dejavnosti znotraj posameznih projektnih sklopov sva izvajala celo šolsko leto, k sodelovanju pa sva povabila tudi zunanje sodelavce in domačine.

METODE

Otrokovo ustvarjalnost, raziskovanje in veselje do učenja sva spodbujala z:

- besednimi metodami (ustno razlago: pojasnjevanjem, opisovanjem, pripovedovanjem, presojanjem, poročanjem, podajanjem navodil za delo)
- demonstracijsko metodo: risanjem – skozi uporabo shematske risbe, grafičnih znakov in simbolov
- eksperimentalno-raziskovalno metodo
- načrtnim opazovanjem - opazovanjem pojavov brez poseganja v situacijo
- praktičnim delom
- metodo izkustvenega učenja
- razmišljanjem o lastnem razmišljanju, čustvovanju in vedenju
- reševanjem problemov, ko otroci rešujejo problemsko situacijo, ki jo najprej definirajo, postavijo raziskovalna vprašanja, oblikujejo hipoteze, načrtujejo poti reševanja in na koncu ovrednotijo rešitve: nevihta možganov

CILJI, KI SMO JIM SLEDILI:

- Spodbujanje različnih pristopov k spoznavanju narave.
- Doživljanje in spoznavanje narave v vsej njeni raznolikosti, stalnem spreminjanju in estetskih razsežnostih.
- Spoznavanje in utrjevanje pravilnega odnosa do okolja in naravnih bogastev.
- Pridobivanje temeljnih naravoslovnih znanj in spoznavanje zakonitosti življenja. (Kurikulum za vrtce, 1999).

DISKUSIJA

ZDRAVO HRANO JEMO, SE GIBLJEMO IN ZDRAVO ŽIVIMO

Otroke sva navajala na poskušanje in uživanje raznovrstne hrane ter na pitje vode. Veliko smo se pogovarjali o zdravi/manj zdravi prehrani, izdelali lepljenko na to temo iz izrezkov iz revij, narisali smo prehransko piramido, pripravljali sadne solate, sadna nabodala in zelenjavne krožnike. Ker imamo v vrtcu dve visoki vrtni gredi in skalnjak z zelišči ter raznovrstno zelenjavo, so otroci sodelovali pri urejanju vrta, opazovali so rast povrtnin, iz njih smo pripravljali zdrave zelenjavne napitke, se poučili o zdravilnih učinkih zelišč in iz njih kuhali čaj. Sodelovali smo v vseslovenski akciji - tradicionalni slovenski zajtrk. V našem vrtcu rojstne dneve praznujemo zdravo – s sadjem, brez sladkarij.

Gibanje je naša vsakodnevna rutina. Izvajali smo jutranja razgibavanja v igralnici in/ali na prostem. Vodili so jih dežurni.

Razgibavali smo se na različne načine (z glasbo ali brez) in z različnimi pripomočki (žogami, trakovi iz blaga, stoli, rutami, časopisnim papirjem ...). Veliko časa smo preživeli na prostem; na igrišču, sprehodih v okolici vrtca, izletih na sv. Lovrenc, sv. Ano, na Žabo, po barju. Nekaj izletov smo izvedli skupaj s člani Društva upokojencev Podpeč-Preserje. Kot vsako leto, smo tudi letos v naši enoti izvedli spomladanski kros in izvajali gibalne dejavnosti za projekt Mali sonček.

Čutna pot na igrišču.

Izlet na sveto Ano nad Podpečjo.

PTICE V MOJEM KRAJU

Pticam smo so v tem šolskem letu poglobljeno posvetili cel mesec, sicer pa smo jih opazovali celo šolsko leto. Na igrišču imamo valilnice in ptičje hišice, kamor smo pozimi nasuli semena in opazovali ptice pri hranjenju.

Na začetku teme o pticah smo naredili plakat o pticah (Kaj že vemo o pticah?, Kaj želimo izvedeti?, Kaj smo se naučili?) in ga sproti dopolnjevali. V igralnici smo obesili plakate o pticah ter kotičke opremili na to temo; v jezikovnem so imeli otroci na voljo knjige in revije o pticah; v barvnem so izdelovali ptičke (lepljenka), risali ptice ... Svet ptic smo spoznavali preko otroške enciklopedije in priročnikov ter ogledov videoposnetkov preko spleta – t.i. »vrtčevskega« kina na platnu. Na ta način so otroci na drugačen, bolj zanimiv način spoznavali ptice, pa tudi zapomnili so si veliko. V času spoznavanja ptic in njihovega življenja smo prebirali pravljice in se učili pesmice o pticah. Igrali smo se domišljijско igro »Če bi bil/a ptica, bi ...« in gibalno igro Ptički v gnezda, oponašali gibanje in oglašanje ptic, jih iskali, poslušali na sprehodih. Ko smo se že malce poučili o njih, so jih otroci tudi risali. Vsak si je izbral eno fotografijo ptice, jo prilepil na risalni list in narisal s flomastrom ter pobarval z barvicami. Nastale so zanimive umetnine. Izdelali smo si daljnogleda in z njimi opazovali ptice na sprehodu, barju, v

gozdu. Ob zaključku tematskega skopa smo na obisk povabili g. Tilna Basleta iz Društva za opazovanje in proučevanje ptic Slovenije. Na društvu smo dobili tudi plakate in revije o pticah. Na zanimiv, preprost in starosti otrokom primeren način, jim je povedal veliko zanimivega o pticah, svojem delu, opazovanju ptic, jim pokazal nojevo in kosovo jajce – največje in najmanjše ptičje jajce ter različna ptičja peresa. Otroci so pri pogovoru aktivno sodelovali, saj so o pticah veliko izvedeli že pred njegovim obiskom.

Risanje ptic.

Opazovanje ptic z daljnogledi.

Obisk g. Tilna Basleta iz Društva za opazovanje in proučevanje ptic Slovenije.

SEMENA IN VRTOVI TER MOJE PRVE VRTNE ŠKARJE

Že lansko šolsko leto smo skrbeli za eno vrtno gredo in skalnjak. Letos pa smo prevzeli še eno vrtno gredo in tako sami skrbeli za vse vrtničke v naši enoti. Delo na vrtu se je pričelo s pripravo zemlje in nanosom komposta. Kompost v vrtcu kompostiramo sami. V visoki vrtni gredi smo posejali peteršilj, korenje, solato, rukolo, redkvice, kumare, fižol, por, grah, bučke, rože (sončnice, astre, janež, tagetes, kapucinke, ognjič ...), posadili pa paradižnik, papriko, jajčevce. Uporabili smo

svoja semena in semena, ki smo jih v sklopu projekta dobili v dar od Semenarne Ljubljana. Vrtne smo označili s kamni, ki so jih porisali otroci. Skalnjak smo že lani preuredili v zeliščno spiralo, ki smo jo letos še dodatno izpopolnili (dodali kame-nje, dvignili nivo zemlje, upoštevali pravila dobrih »sosedov«). Nasadili smo meto, timijan, citronski timijan, žajbelj, sivko, meliso, drobnjak, hermelike, primule, zvončke, telohe).

Otroci so bili aktivni soustvarjalci pri urejanju skalnjaka in vrtnih gred, poučili so se o pripomočkih, ki jih potrebu-jejo za delo na vrtu, jih uporabljali, opazovali rast rastlin in razvoj plodov na rastlinah, skrbeli za zalivanje in varčeva-nje vode, pobirali plodove in s škargami obrezovali odmrle dele ter tako utrjevali pozitiven odnos okolja in naravnih bogastev. Dnevno smo juham dodajali pridelan drobnjak in peteršilj ter pripravljali zelenjavne krožnike iz našega vrta. Poučili so se o zeliščih, jih tipali, vonjali, okušali in se poučili o njihovi uporabi. Iz melise in mete smo naredili poletni osve-žilni napitek, iz bezgovih cvetov sirup, iz posušenih cvetov timijana, žajblja, melise pa smo naredili svoj čaj, ki smo ga poimenovali po naši skupini – »žabji« čaj. Na igrišču smo nabrali smrekove vršičke in iz njih naredili sirup za kašelj, s katerim si bomo v zimskih dneh krepili imunski sistem. Otroci so se za en dan »prelevili« v male umetnike. Na klopek so risali in barvali vrtni gredi in skalnjak. S tem so opazovali simetrijo v naravi in jo prenesli na papir. Umetnije smo razstavili na oglasni deski pred igralnico. Obiskali smo tudi vrtova dveh domačinov. Pri enem smo si ogledali še sa-dovnjak, pripomočke za obrezovanje drevja in urejanje žive meje. Otroci so sami obrezovali in rezali. S skupino starejših žensk iz Podpeči iz Medgeneracijskega društva za kakovo-stno starost pri dr. Antonu Trstenjaku pa smo imeli skupno vrtnarjenje in izmenjevalnico sadik. V naši vrtni gredi smo posadili paradižnik, šetraj, ognjič, astre, cinije, tagetes, turške nageljne, hermeliko. Njim pa smo podarili sadike cvet-lic, blitve in solate. Medgeneracijsko sodelovanje, izmenjava mnenj in izkušenj ter druženje nam je bilo v veliko veselje.

Sejanje solate.

Risanje skalnjaka.

*Ogled sadovnjaka in pripomočkov
za obrezovanje drevja pri domačinu v Podpeči.*

Izdelava sirupa iz smrekovih vršičkov.

Priprava zemlje za vrt.

ZAKLJUČEK

Preko štirih projektov sva otroke uvajala v svet naravoslovja na učnem principu svobodnega in ustvarjalnega spoznavanja narave, jim privzgapjala pozitiven odnos do narave in okolja, uporabljala različne načine in metode dela ter jim privzgapjala spoštljiv in naklonjen odnos do narave in njenega bogastva. Spoznali smo, da narava uči, bogati in nudi obilo dobrega, če zanj skrbimo, jo negujemo, varujemo in spoštujemo.

Literatura

1. Bahovec. E. in idr. (1999). Kurikulum za vrtce. Ljubljana: Ministrstvo za šolstvo in šport.
2. Katalanič. D., Tratnjek. L., Anželj. B., (2007), Sejemo, sadimo in raziskujemo že v vrtcu, Ljubljana: Zavod RS za šolstvo in šport.
3. Holzer. C., Holzer. J. A., Kalkhof. J., (2013): Zeliščna spirale, terasasti vrtovi in drugo.

JAZ PA GREM NA ZELENKO TRAVCO ...

Povzetek

Že prvih nekaj septembrskih sprehodov je pokazalo veliko zanimanje otrok za naravo. Veliko smo se pogovarjali, obiskali vinograd, prešali grozdje, izdelali maskoto iz jesenskih pridelkov in kuhali zelenjavno juho. V zimskem času smo pogosto hodili na sprehode in že v zgodnji pomladi opazovali, kako se prebuja narava. Začeli smo z nabiranjem prvih pomladnih rastlin, nato je sledilo veliko otroško zanimanje, ki nas je vodilo naprej in naprej. Rastline smo spoznavali, jih sušili, pripravljali čaje, kuhali juhe, naredili namaze, pekli sladice. Naš projekt smo oplemenitili še z venčkom starih ljudskih plesov, izdelavo skupinske pustne maske v etno stilu ter zaključkom šolskega leta z obiskom Dežele kozolcev v Šentrupertu na Dolenjskem, ki smo ga popestrili s starimi otroškimi igrami.

Ključne besede: travnik, zelišča, zdravilne rastline, narava, čaj

Abstract

The first few September walks have aroused children's interest in nature. We talked a lot, visited a vineyard, pressed grapes, made a mascot out of autumn crops and cooked a vegetable soup. We also went for a lot of walks during winter and watched the nature waking up in the early spring. We started off with picking the first spring flowers, which lead to a considerable interest in children that lead us on and on. Numerous activities dealing with plants included: learning about them and drying them, making tea, cooking soups, making spreads and baking deserts. Our project was enriched with a medley of old folk dances, creating a group mask for the Carnival and wrapping up the school year with a trip to the Land of the Hayracks in Šentrupert, Lower Carniola, where we had a lot of fun playing the old children's games.

Key words: meadow, herbs, medicinal plants, nature, tea.

UVOD

Otroci so sami pokazali zanimanje za rastline, ki pa smo ga s skupnim načrtovanjem in potekom dejavnosti oplemenitili z vsemi področji kurikula. Glavi cilj našega projekta je bil, da otrok spozna zdravilna zelišča, jih nabira in pripravlja za kasnejšo uporabo.

Otrok ob opazovanju pojavov okoli sebe, razmišljanju o njih in rokovanju z živimi bitji, predmeti in snovmi razvija čut za naravo ter spozna lastnosti snovi in teles (Kurikulum za vrtce, str. 56).

Pravijo, da vzgojitelji vzgajamo v prvi vrsti preko osebnega vzgleda, preko pripravljenosti in sposobnosti do zavzetega in odgovornega ravnanja v okolju. Zato je še kako pomembno, kakšen odnos imamo do tega, kar otrokom podajamo. V sebi moramo najprej čutiti globok navdih, ljubezen in skrb do narave, ki jo želimo vzbuditi v drugih (Cornel, 1998).

Namen projekta je, da otroci sami pridejo do določenih spoznanj, da sami pokažejo zanimanje za rastline, živali in pojave v naravi.

CILJI

Cilji, ki smo si jih zastavili:

- Otrok odkriva, spoznava in primerja živo in neživo naravo.
- Razvijanje spoštljivega in odgovornega odnosa do žive narave.
- Pridobivanje temeljnega naravoslovnega znanja in spoznavanje travniških zdravilnih rastlin bližnjega okolja.
- Razvijanje sposobnosti opazovanja in uporaba vseh čutov v spoznavnem procesu (tip, vonj, okus).
- Pridobivanje izkušenj, kako sam in drugi ljudje vplivajo na naravo in kako lahko prispeva k varovanju in ohranjanju naravnega okolja.

METODE

Pri našem raziskovalnem delu smo uporabili naslednje metode: igre, lastne aktivnosti, raziskovalno delo, pogovor, demonstracije, poimenovanja, okušanja, razvrščanja, opisovanja.

DISKUSIJA

Projektno delo smo izvajali skozi celo šolsko leto. V jesenskem času smo obiskali vinograd, hkrati je bil to tudi naš prvi izlet z avtobusom. V vinogradu smo nabrali grozdje in ga kasneje v vrtcu prešali, tako smo poskušali pravi domači grozdni sok.

Otroci so od doma prinesli jesenske pridelke, pripravili kremno zelenjavno juho. Preizkusili so se v prepoznavanje pridelkov, razvrščanju, rezanju, čiščenju. Iz velikih buč smo izdelali gospo Kuhno, ki nas je kar nekaj časa spremljala pri naših obrokih, opazovala je, če se lepo in zdravo prehranjujemo, hkrati pa smo sodelovali na natečaju. V zimskem času smo veliko hodili na sprehode in že v zgodnji pomladi opazovali naravo, ki se je začela prebujati. Komaj se je sneg stopil, že so pokukali prvi zvončki in trobentice. Otroci so ugotovili, da so trobentice užitne, da pa jih lahko nabereмо tudi za čaj.

Istočasno smo nabrali še rman, iz katerega smo pripravili skutin namaz, ki smo ga poskusili z domačim čebulnim kruhom.

Vreme je bilo vse lepše in sonce nas je klicalo vsakodnevno na sprehod v bližnji gozd. Našli smo pljučnik, vijolice. Kasneje smo nabrali trpotec, iz katerega smo izdelali sirup, ki je zelo dobrodošel, kadar imamo težave z dihalci. Otroci so nabirali trpotec, dodajali sladkor in spet trpotec, bili so zelo dosledni, če se je mogoče kdo zmotil in ga zamenjal s kakšno drugo rastlino, so ga takoj opozorili.

Kozarec smo postavili na okensko polico in vsak dan opazovali, kaj se dogaja. Nekajkrat smo ga tudi odprli in povohali. Po mesecu dni pa smo sirup precedili skozi gazo in ga poskusili.

Otroci so doma v vrtu opazili pehtran, zato smo se spomnili, da lahko spečemo pehtranov biskvit. Bili so zelo motivirani za delo in peko, nastalo zelo dobro pecivo, ki smo ga pojedli kot sladico pri kosilu. Iz regratovih cvetov smo skuhalo regratov med, iz čemaža smo pripravili kremno juho. Ob vsaki pripravi jedi smo izdelali tudi slikovni recept. Nekaj rastlin smo uspeli tudi pripraviti in posušiti za herbarij.

Ob koncu šolskega leta smo za starše pripravili čajno mešanico, ki je vsebovala: trobentice, vijolice, trpotec, pljučnik, bezeg, regratove cvetove, koprive, meto, meliso, kamilice. Vse smo skrbno posušili, poslikali vrečke za shranjevanje, naredili mešanico in otroci so sami napolnili vrečke s čajem. Dodali smo še kozarček regratovega medu in nagajiva navodila za uporabo ter presenetili starše na našem zaključnem srečanju.

ZAKLJUČEK

Otroci so skozi projekt spoznali veliko zdravilnih rastlin, ki rastejo prav v naši neposredni okolici vrtca, znajo jih poimenoovati in povedati, za kaj so te rastline koristne. Ozaveštili so se tudi o varovanju narave in skrbi za njo z aktivnim sodelovanjem na očiščevalni akciji. Projekt smo nadgradili s starimi ljudskimi plesi in skupinsko masko za pusta v etno stilu. Projekt smo zaključili v velikem slogu, saj smo starše povabili na zaključno srečanje skupine v Šentrupert, kjer stoji Dežela kozolcev, ki so tudi velik del naše kulturne dediščine. Otroci so se spoznali s starimi otroškimi igrami, pri katerih so z veseljem sodelovali tudi starši.

Literatura

1. Cornell, J. 1998. Veselimo se z naravo. Celje: Mohorjeva družba.
2. Bahovec, E. idr. (1999). Kurikulum za vrtce. Ljubljana: Ministrstvo za šolstvo in šport. 2. Kroflič, R. idr. (2008).
3. Otrok v vrtcu. Priročnik h kurikulumu za vrtce. Maribor: Obzorje. 3. Zupan, A. et al. (2005).

HRANA NI ZA TJAVENDAN

Povzetek

V okviru Ekošole smo se s skupino otrok, starih 3–4 leta, vključili v projekt »Hrana ni za tjavendan«, saj je skrb za prehrano v najzgodnejšem obdobju ena najpomembnejših investicij v življenje.

Celo šolsko leto smo v mesečno načrtovanje vključevali vsebine iz projekta, v aprilu pa je bila hrana naša osrednja tema, ki smo jo razširili na več podtem. Z otroki smo spoznavali, kaj je zdrava hrana, katere sestavine uporabljamo pri kuhanju, raziskovali smo, kaj se zgodi z ostanki hrane, od kod prihajajo posamezne sestavine, sadje, zelenjava, merili smo količino zavržene hrane, oblikovali svoj jedilnik ... V dejavnosti smo vključili tudi babice, dedke in starše, ki so skupaj z otroki doma pripravili kakšno jed iz ostankov hrane in nam jo preko fotografij tudi predstavili. Otroci so skupaj s starši raziskovali tudi, kaj so nekoč jedli njihovi dedki in babice za zajtrk, kosilo in večerjo.

Zelo pomembno je, da otroku hrano predstavimo s pozitivnega stališča. Tako sva strokovni delavki poskušali otrokom preko različnih dejavnosti približati pomen zdrave prehrane, različne načine shranjevanja in uporabe živil, pravo jedi iz zavržene hrane ...

Ključne besede: hrana, zavržena hrana, ponovna uporaba hrane, hrana nekoč

Abstract:

One of the most important lessons in early life is the way we respect food. That is why we joined the project Food should not be wasted. Throughout the school year 2016/2017 we monthly planned contents from this project. In April our main topic was food. The children learned about: healthy food, different kinds of ingredients, what happens to leftovers, where do ingredients, fruit and vegetables come from, how many leftovers do we leave,... We even made our own menu. We also included the children's parents and grandparents who made various dishes from leftovers. They were shown to us by photos which were taken while cooking. The children also found out what kind of food did their grandparents eat for breakfast, lunch and dinner when they were young.

Food should be presented to children in a respected way. Me and my co-worker tried to teach our children what is healthy food, different ways to save food, what can we do to leftovers,...

Key words: food, leftovers, re-use of food, food before

UVOD

Raziskave kažejo, da vsak Slovenec zavrže kar 73 kg hrane na leto in da je ta problem večplasten: okoljski, socialni in finančni. Dejstva, da zavržemo preveč hrane, se zavedamo vsi (povzeto s strani: www.planet-lepote.com), projekt »Hrana ni za tjavendan« pa nam je pomagal, da smo se preko različnih aktivnosti z otroki seznanjali, kako odgovorno ravnati s hrano.

Zaradi želje, da bi otrok jedel bolj zdravo, mu ne smemo jedi prepovedovati. Dolžnost vsakega izmed nas je, da skrbimo za svoje zdravje in ga skušamo ohranjati. Otrokom moramo to odgovornost privzgojiti že v najzgodnejšem otroštvu. Seveda ne zadostuje, da smo otrokom pri zdravem prehranjevanju samo učitelji, moramo jim biti tudi dober zgled. Pomembno je, da otroke v tem smislu začnemo vzgajati že tedaj, ko začnejo zaznavati okolje in se učiti.

METODE

V procesu izvajanja dejavnosti sva uporabljali različne oblike in metode dela. Dejavnosti sva organizirali kompleksno, pri čemer so se prepletali cilji, vsebine in metode, etape učnega procesa, mišljenje, poučevanje in doživljanje. Vse to je otrokom omogočalo, da so bili dovolj aktivni. V Kurikulumu za vrtce je načelo aktivnega učenja opredeljeno kot nenehna skrb za sprotno zagotavljanje udobnega in za učenje spodbudnega okolja, ki omogoča izhajanje tako iz vzgojiteljevega načrtovanega in nenačrtovanega usmerjanja kakor tudi iz otrokovih samoiniciativnih pobud (1999, str. 16–17).

Pri dejavnostih sva uporabili naslednje metode: metodo pogovora, razgovora, metodo pripovedovanja, razlage, metodo demonstracije ali kazanja, metodo opazovanja, metodo igre in metodo spodbujanja.

REZULTATI

Vsebine projekta smo izvajali celo šolsko leto in jih vključevali v aktualne teme, dogodke.

In kaj vse smo počeli?

- Otroci in starši so raziskovali, kaj vse so jedli naši dedki in babice. Ugotovili smo, da so jedli zelo preproste, vendar raznolike jedi.
- Pripravili smo si povsem našo kuharsko obleko.

Naša kuharska obleka.

To smo mi kuharji.

- Ob praznovanju pusta smo si po starem receptu spekli skutne miške. Bile so zelo okusne in so se nam kar stopile v ustih.

- Kuharice so nam omogočile, da smo si pogledali, kje vse imajo shranjena živila – ogledali smo si hladilnico, shrambo in tudi kuhinjo, kjer nam vsak dan pripravljajo zelo okusno hrano.

- Raziskovali smo, od kod vse dobivamo hrano.

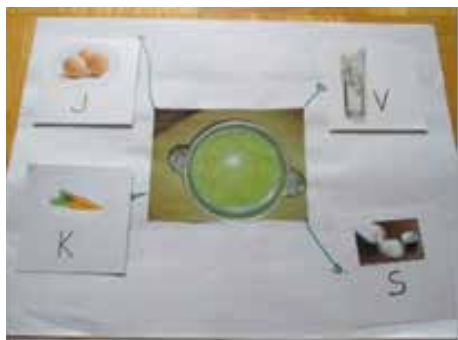
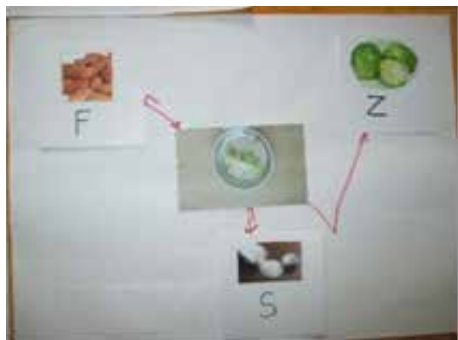
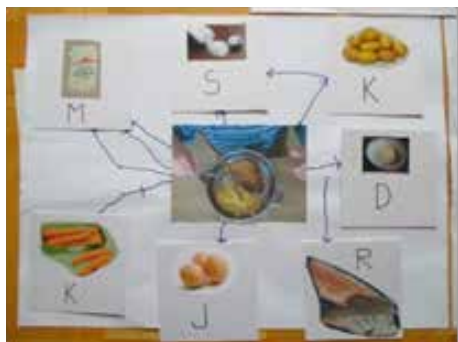

S pomočjo globusa in atlasa smo si pogledali, kje leži država, iz katere prihaja posamezno živilo k nam.

- V našem vrtcu imamo kar nekaj vrtov, na katerih rastejo različna zelišča in zelenjava in za katere pomagamo skrbeti tudi mi najmlajši ...

- Raziskovali smo, iz katerih živil je sestavljeno »današnje kosilo«.

- Spremljali smo količine zavržene hrane pri posameznem obroku.

Beleženje ugotovitev na plakat.

Naš plakat.

- Kuharice so nam predstavile, kam gredo ostanki hrane, ki je nismo pojedli.

- Oblikovali smo jedilnik naših najljubših jedi, ki smo ga obogatili s sličicami.

- Zbirali smo recepte, ki so bili reciklirani – to so recepti, po katerih lahko skuhamo jedi iz sestavin, ki so nam ostale po obroku.

- V času izvajanja projekta nas je obiskala naša organizatorka prehrane Mojca, ki se je tudi aktivno vključila v dejavnosti. Spremljala je količino in vrsto zavržene hrane pri posameznih obrokih. Pri oblikovanju jedilnika najljubših jedi pa je skupaj z otroki izbrala tiste, ki jih je kasneje uvrstila na jedilnik za celoten vrtec.

- S posameznimi dejavnostmi smo se predstavili tudi na sejmu Altermed.

ZAKLJUČEK

Skozi različne aktivnosti smo krepili otrokova znanja z vseh področij kurikuluma in jim privzgajali pomen zdrave hrane in seveda odnos do hrane nasploh. Otroci so med projektom imeli možnost medsebojnega sodelovanja, razmišljanja, podoživljanja, samostojnega reševanja problemov, medvrstniškega učenja in pridobivanja odgovornosti, da je vsak od nas odgovoren za ohranjanje okolja!

Literatura

1. Kurikulum za vrtce (1999), Ljubljana: Ministrstvo za šolstvo in šport.
2. www.planet-lepote.com/zavrzena-hrana-je-spregovorilav

LEZE, LEZE POLŽEK POČASI ...

Povzetek

Pri spoznavanju žive narave sta bistvena dva cilja, in sicer da otroci oblikujejo ustrezen odnos do živih bitij in narave ter da si ustvarijo realne predstave o živih bitjih, pri čemer odigra pomembno vlogo neposredna izkušnja otrok. Ta je pomembna predvsem zaradi tega, ker lahko otroci prek otroške literature dobijo različne informacije o živalih, ki jih povsem nekritično sprejmejo in jim slepo verjamejo. Velikokrat se zgodi, da so informacije o živih bitjih, predvsem o živalih, v otroški literaturi napačne (npr. polže tipalke so poimenovane kot rožički) in popačene, zato je še toliko bolj pomembno, da je otrokom omogočena neposredna izkušnja z živim bitjem, v konkretnem primeru s polžem. (Repovž, 2013) Prispevek o zgoraj omenjenem naravoslovnem tematskem sklopu piše o primernem načinu (po korakih) srečanja otroka s polžem, saj je ta prvi stik z živaljo zelo pomemben — od njega je odvisen nadaljnji odnos otroka do živega bitja. V nadaljevanju so zabeležene tudi dejavnosti, obogatene s slikovnim materialom, ki so bile izvedene znotraj omenjenega tematskega sklopa in ki so primer tega, kako je lahko izbrana naravoslovna vsebina otrokom predstavljena prek vseh kurikularnih področij, kar je pravzaprav tudi pričakovana pedagoška praksa v vrtcih.

Ključne besede: spoznavanje žive narave, neposredna izkušnja otroka, primeren način srečanja otroka z živaljo, naravoslovna vsebina skozi kurikularna področja

Abstract

Nature study set two goals for children: it shapes their attitude towards nature and living creatures and helps them form realistic representations of the latter. A child's own personal experience plays a major part in the process, seeing as they gain different information from children's literature, which they uncritically accept. It often happens that information given in this form about living creatures — especially animals — is false (e.g. A snail's tentacles are often wrongly called its "feelers") and distorted, which is why it is crucial for children to gain first-hand experience with living creatures, in this case snails (Repovž, 2013). The article on the above-given theme gives a step by step description of how to curate a child's first encounter with a snail which bears a lot of value as it dictates the child's further attitude towards the animal. It also describes and depicts some activities that have been performed regarding the above-mentioned theme. These serve as examples of how selected natural science content can be presented through all curricular areas, which is the expected pedagogical practice.

Keywords: Nature Study, a Child's First-Hand Experience, an Appropriate First Encounter Between a Child and an Animal, Nature Science Content Through Curricular Areas

UVOD

Skozi naravoslovni tematski sklop »Leze, leze polžek počasi ...« so bili otroci spodbujeni, da so si z lastnim opazovanjem, raziskovanjem odgovarjali na vprašanja o polžih — o njihovih telesnih značilnostih in načinu življenja. Pri tem sva s sodelavko spoštovali otrokov način razmišljanja, zato ugotovitev otrok nisva označili za napačne ali pravilne, saj so lahko prav »napačne« ugotovitve otrok izhodišče za organizacijo novih izkušenj, ki privedejo do popolnejšega razumevanja pri otrocih. Na tej točki govorimo o možnosti aktivnega učenja, ki je nepogrešljiva oblika učenja v predšolskem obdobju, saj lahko s spodbujanjem take oblike učenja otroci izražajo svoje domneve, ideje, zamisli in s tem prevzamejo večjo mero

odgovornosti za lastno učenje. Z raznimi dejavnostmi, ki so se navezovala na polže, sem področje narave povezala tudi s preostalimi kurikularnimi področji. Glavno vodilo pri izpeljavi naravoslovnega tematskega sklopa pa je bilo, da otroci postopoma vzpostavijo pozitiven odnos do polža s hišico, v največji možni meri obogatijo svoje znanje o tej živali in da so njihove domneve, ideje, zamisli skozi raziskovanje o polžih slišane ter upoštevane. Le s poslušanjem sva lahko s sodelavko otroke usmerjali pri raziskovanju polžev.

METODE

Razlaga, poslušanje, demonstracija, opazovanje, pogovor, lastna aktivnost, vodenje, igra.

DISKUSIJA

ZGODBICA O POLŽKU S HIŠICO

Otrokom sem za uvod v spoznavanje in gojenje polža s hišico pripovedovala zgodbi z naslovom Pogumni polžek avtorja Janeza Švajncerja (v Zorec, 2009), vendar jim nisem posredovala naslova zgodbe, da bi lahko na podlagi slišanih značilnosti polža sami ugotovili, o kateri živali zgodba govori. Po pripovedovanju je večina otrok ugotovila, da je beseda tekla o polžu.

SPOZNAVANJE POLŽA S HIŠICO (PO KORAKIH)

- **Uvodna navodila:** Otrokom sem posredovala osnovna navodila za neposreden stik s polžem, ki so bila kratka in jasna ter podprta z zgledom. Pri spoznavanju živali je potrebna postopnost, zato so otroci, ko so se umirili, polža nekaj časa samo gledali. Ko smo ugotovili, da se polž dobro počuti, so se ga lahko tudi dotaknili. (Ocepek, 2012)
- **Doživljanje – samostojno doživljanje:** Otrokom sem po uvodnih navodilih omogočila, da samostojno doživljajo in spoznavajo polža po lastnih interesih. Vključila sem se le takrat, ko sem ocenila, da sta otrok ali žival v nevarnosti. Vsak otrok je lahko pristopil k polžu, ga pogledal, pobožal, in če je želel, je odprl dlani, na katere sem mu ga položila. Ker otrok ob stiku z živaljo ni sposoben sočasno slediti našemu govoru, v tem času nisem dajala informacij o polžu. (prav tam)
- **Doživljanje – vodeno doživljanje:** Pozornost otrok sem usmerila na vse tisto, česar morebiti sami niso znali opaziti pri polžu. (prav tam) Otroke sem pri tem delu dejavnosti vodila z vprašanji (npr. »Ali ste videli, kje ima polž oči?«, »Ali ima polž nogo?«, »Ali polž za seboj pušča kakšno sled?«, »Če jo, kaj misliš, da je to?«, »Kako se polž premika?«) in jim odgovarjala na njihova vprašanja, če sami niso utegnili priti do odgovorov ob neposrednem opazovanju polža. (Bešić, 2003)
- **Povzemanje:** Ko sem polža umaknila, sem dala otrokom čas, da o doživetem dobro premislijo. To je čas notranje aktivnosti. Kasneje, ko sem se z otroki sproščeno pogovarjala o polžu, je lahko vsak otrok izrazil svoja občutja in misli, pomagala pa sem jim tudi povzeti pridobljena spoznanja o polžu — predhodna predvidevanja otrok o polžih smo potrdili ali ovrgli. (Ocepek, 2012)
- **Preverjanje in utrjevanje:** Otroke sem spodbudila k iskanju polžev v naravnem okolju in s tem k ponovnemu stiku s to živaljo. Ob prinašanju polžev v vrtec so otroci pripovedovali o njihovih značilnostih, tako da sem lahko ugotavljala njihovo predhodno pridobljeno znanje o omenjeni živali. (prav tam)

DEJAVNOSTI MED SPOZNAVANJEM IN GOJENJEM POLŽEV S HIŠICO

- Da bi lahko v vrtcu gojili polže s hišico, smo omenjenim živalim pripravili terarij.
- V času velikonočnih praznikov smo izdelali velikonočne polže za okrasitev vrtčevskih prostorov.

- Zanimalo nas je, ali polži dobro vidijo, zato smo iz lesenih gradnikov zgradili obzidje in opazovali smer gibanja polžev. (Chinery, 1989)
- Spremenili smo se v polže in z ustvarjalnim gibom ponazorili gibanje polža.
- Na temo »Leze, leze polžek s hišico po travi ...« smo likovno ustvarjali. Otroci so natančno opazovali vsečnega polža s hišico in likovno upodobili njegov realen videz. Omenjena likovna dejavnost se je nadaljevala na temo »Leze, leze polžek z domišljjsko hišico po travi ...«, pri čemer so otroci umestili »polža« na travo in likovno ustvarili domišljjsko hišico. (Pevce, 2008)

Leze, leze polžek s hišico po travi ...

Leze, leze polžek z domišljjsko hišico po travi ...

- Seznanili smo se s pesmico Mravlja in polž (Janez Bitenc) in z gibalno igro s petjem (bansom) na temo omenjene pesmice, pri čemer so otroci poskušali posnemati gibalno koreografijo odraslega ter kasneje ob gibalni koreografiji še peti omenjeno pesem. Igrali smo se tudi glasbeno didaktično igro »Mravlja pozdravi polžke«, katere cilj je bil reproducirati ritmične motive. Zgoraj omenjeno pesem smo tudi ustvarjalno spremljali, tako da je ena skupina otrok pela pesem, druga skupina otrok pa je peto pesem ustvarjalno spremljala na ritmična glasbila — palčke.
- Oblikovali smo tekaško stezo za polže, ker nas je zanimalo, kateri polž bo prvi prilezel na zunanji rob tekaške steze, pri čemer smo pogovor napeljali tudi na vrstilne števnike. (Cox, 2010) Oblikovali smo tudi magnetno stezo za polže, tako da smo premikali predmete — izrezane slike polžev z magnetno podlago — z vleko in/ali potiskanjem po narisani stezi ob uporabi magnetnega držala.

Tekaška steza za polže.

Magnetna steza za polže.

- Sestavljali smo sestavljanke z motivi polžev, nanašajočih se na njihovo življenje —parjenje polžev, odlaganje polžjih jajčec, hranjenje polžev, odrasel polž z mladičkom (Pevce, 2008), ob katere sem zapisala izjave otrok o tem, kaj določen motiv sestavljanke prikazuje.
- Otroci so na temo polžev izpolnjevali delovni list »V čem smo si podobni?«, ki prikazuje telesno zgradbo polža s hišico, in sicer so morali v prazne okvirčke, ki so bili izpeljani iz določenega dela polžjega telesa, lepiti sličice s človeškimi deli telesa in človeškim okostjem, s čimer so ustvarjali smiselne povezave med nami ter polži. (Pevce, 2008)
- Na vrtčevskem igrišču sva s sodelavko pripravili »polžji poligon«, tako da so otroci v vlogi polžev s hišico (za hišice smo uporabili lesene kvadre) sproščeno izvajali naravne oblike gibanja v oteženih okoliščinah.

Polžji poligon.

Polžji poligon.

ZAKLJUČEK

Naravoslovni tematski sklop »Leze, leze polžek počasi ...« je bil izveden na način, da so se otroci ves čas aktivno učili prek odraslih in drugih otrok, s katerimi so prek dejavnosti, igre vstopali v interakcijo, ter prek neposrednih izkušenj — prek lastnega odkrivanja, raziskovanja, doživljanja, spoznavanja so si imeli otroci možnost izgraditi predstavo o polžu s hišico in o njegovem naravnem bivalnem prostoru. Z gojenjem polžev s hišico so se otroci učili, kaj polži potrebujejo za življenje, hkrati pa so razvijali občutek odgovornosti za ohranitev njihovega življenja in njihovega dobrega počutja v naši igralnici.

Literatura

1. Bahovec, E. D. idr. (2011). *Kurikulum za vrtce: predšolska vzgoja v vrtcih*. Ljubljana: Ministrstvo za šolstvo in šport: Zavod Republike Slovenije za šolstvo.
2. Bešić, E. (2003). *Otroške predstave o mehkužcih*. Diplomsko delo, Ljubljana: Univerza v Ljubljani, Pedagoška fakulteta.
3. Chinery, M. (1989). *1000 idej za naravoslovce: opazujte, zbirajte, shranjujte, spoznavajte okolje s privlačnimi raziskavami in poskusi*. Ljubljana: Državna založba Slovenije.
4. Cox, M. (2010). *Moj naravni vrt: več kot 30 nasvetov, kaj lahko narediš, da povabiš živali v svoj vrt*. Murska Sobota: Pomurska založba.
5. Ocepek, R. (2012). *Premagajmo predsodke do živali: vzgoja za odgovoren odnos do narave*. Ljubljana: Agencija Baribal, 2012.
6. Pevce, J. (2008). *Aktivnosti s polži in školjkami pri delu s predšolskimi otroki*. Diplomsko delo, Ljubljana: Univerza v Ljubljani, Pedagoška fakulteta.
7. Repovž, P. (2013). *»Kaj bo prišlo iz jajca?« Predšolski otroci spoznavajo razvoj živali, ki se izležejo iz jajc*. Diplomsko delo, Ljubljana: Univerza v Ljubljani, Pedagoška fakulteta.
8. Zorec, M. (2002). *Živali okoli našega doma*. Ljubljana: Karantanija.

POSVOJILI SMO JELKO

Povzetek

Jeseni so otroci na igrišču vrtca posvojili jelko. Tekom leta so opazovali spremembe na drevesu, seznanili so se z njegovimi deli in kmalu znali navesti razlike, po katerih se loči od drugih dreves. Spoznavali so potrebe drevesa, kaj drevesu škoduje in njegovo funkcionalnost. Za razvijanje spoštljivega in odgovornega odnosa do drevja, gozda in narave smo z različnimi dejavnostmi pokrili vseh šest področij kurikula.

Ključne besede: zgodnje naravoslovje, vrtec, ekologija, gozd, jelka

Abstract

In autumn, the children adopted the fir on the playground of the kindergarten. During the year children were observing changes in the tree, they familiarized themselves with its parts and they were able to indicate the differences that distinguish it from other trees. Children were discovering the needs of the tree, its functionality and what could cause harm to the tree. In order to develop a respectful and responsible attitude towards trees, forests and nature, we have covered all six areas of the curriculum with various activities.

Keywords: Early science, Kindergarten, Ecology, Forest, Fir

UVOD

Ekologi opozarjajo, da človek s svojimi dejavnostmi in izkoriščanjem gozdnih dobrin lahko spremeni gozdni ekosistem do te mere, da bo začel ogrožati ne le gozdno rastje, živali in klimo, ampak posledično tudi sebe. Ozaveščanje s številnimi analizami ni pristalo zgolj v učbenikih in priročnikih, ampak je s pomočjo vzgojiteljev zaživel med najmlajšimi v vrtcu – v več projektih tudi v naši skupini.

CILJI

Spodbujali smo radovednost otrok kot pozitivno lastnost za ustvarjalnost in akcijski odnos do okolja.

Otroci so spoznavali naravni material in se z njim igrali.

Otroci so razvijali spoštljiv in odgovoren odnos do žive narave.

Otroci so pridobivali temeljno naravoslovno znanje o drevju in o gozdovih.

Otroci so pridobivali izkušnje, kako sami in drugi ljudje vplivajo na naravo ter kako lahko prispevajo k varovanju in ohranjanju naravnega okolja.

UPORABLJALI SMO DIDAKTIČNE METODE:

pogovora, igre, raziskovanja, poimenovanja, opisovanja, opazovanja, primerjanja, razvrščanja, razlage, branja, demonstracije, praktičnega dela, pridobivanja spoznanj ob lastni aktivnosti, gibanja, gibalnega izražanja, fotografiranja.

DISKUSIJA ... DEJAVNOSTI

Jeseni so se otroci iz skupine Delfini odločili, da v okviru projekta Biotska raznovrstnost med mnogih dreves na igrišču vrtca posvojijo jelko. Drevo smo označili s plastificiranim listom, na katerem je pisalo, da ga je posvojila naša skupina. Po opazovanju delov izbranega drevesa je vsak oblikoval drevo s kamenčki na tleh. Večina je oblikovala deblo in veje, nekaj se jih je trudilo še s koreninami.

Dogovorili smo se, da doma razmislijo o najprimernejšem imenu za jelko, naslednji dan smo predlog vsakega otroka zapisali na listek in izžrebali ime – drevo smo poimenovali Riko.

Poslušali smo pravljico o smreki, ki je ponudila prenočišče desetnici in jo je vila nagradila tako, da ji pozimi niso odpadle iglice. Razvil se je pogovor o zimzelenih drevesih.

Dejavnost, ki je potekala več mesecev, je bila povezana z natančnejšim opazovanjem drevesa. Spoznavali smo posamezne dele drevesa, otipali hrapavo lubje, veje in bodeče iglice, na različnih storžih smo si prste zapacali s smolo, listali smo otroške enciklopedije na to temo, na ilustracijah smo si ogledali korenine, od gozdarja smo dobili deblo v prerezu in nato risali letnice, kar je bila za nekatere težja, za druge lažja grafomotorična vaja. Jelko smo primerjali z drugimi drevesi na igrišču in ugotavljali, po čem se od njih razlikuje. Ob literaturi se je razvil pogovor o iglavcih in listavcih, o sorodnih drevesih jelke (smreka, bor, cipresa, brin, cedra, macesen ...), o rasti storžev, ki na jelkinih vejah sedijo in gledajo oblake, na smrekinih pa visijo navzdol in opazujejo otroke, mravlje in še kaj.

Pogovarjali smo se o uporabnosti dreves nasploh, o kisi-ku, o senci, ki jo nudijo, o domu za živali. Na videoposnetku

smo si ogledali posek drevesa in predelavo. Razvil se je pogovor o uporabi lesa za kurjavo, za pohištvo, za papir, o pridobivanju in uporabi smole, eteričnega olja, o dekorativnosti storžev in vej, o prijetnem vzdušju, ki ga jelke pričarajo v decembrskem času ter o prazničnih mlajih, za katere običajno izberejo smreke. Eterično olje jelke smo nakapljali na vlažno plenico in jo pustili v sobi, da smo začutili vonj. Vonj je otroke spomnil na gozd. Da ne bi bilo podrtih še več dreves za papir, smo pazili, da smo papir uporabljali skrbno, ga porisali celega, za risanje smo uporabljali takega, ki je bil na eni strani potiskan. Tekom celega šolskega leta pa časopisni in reklamni papir zbiramo za recikliranje.

V strokovni literaturi smo prebrali, da se pogostost jelk v naravnem prostoru zmanjšuje, kar gozdarji pripisujejo dejstvu, da je jelka bolj občutljiva na onesnaženost okolja kot smreka. Predvidevali smo, ali je Riko zdrav ali so ga napadli škodljivci, kot je drevesni lubadar. Ker veje niso izgubljale iglic in se iglice niso sušile, smo zaključili, da je drevo zdravo in se pred nadležnimi žuželkami uspešno brani. Lubadarjeve sledi v lubju in pravega lubadarja so si otroci ogledali pod lupo v gozdu na prireditvi Gozd, voda, mlinček. Več otrok je bilo presenečenih nad njegovo majhnostjo, saj smo v igralnici imeli fotografije povečane žuželke. V okolju smo opazovali drevesa ob robu gozda, katerih veje niso bile razvite sorazmerno na vse strani, in jelke ob cestah, katerih veje so bile posušene in nezadovoljne. Iskali smo mlada drevesa, ki so mu srne pojedle lubje. Decembra smo v sobo prinesli kupljeno posajeno jelko. Zalivali smo jo in tipali njene mehke temno zelene iglice ter vohali rezine pomaranč, s katerimi smo jo okrasili. Spomladi smo jo želeli posaditi na prosto. Ko smo jo januarja prenesli iz tople sobe na mrzlo teraso, je doživela temperaturni šok, njene iglice so izgubljale svežo barvo, dokler se niso povsem posušile in začele odpadati. Ob spominu na najlepši čas z njo smo se spomladi od nje poslovili in jo odnesli k zabojniku za biološke odpadke. Ugotovili smo, da drevo za zdravo rast potrebuje ugodne pogoje: neonesnažen zrak, stran od cest in tovarn, pravo zemljo, vlago, sončno lego, hranilne snovi, določeno temperaturo ob pravem času in čim manj neugodnih vremenskih pojavov, kot so strele, žled, rušilni vetrovi ...

Poskušali smo izmeriti višino jelke. Dejavnost je otrokom pripravila obilo zabave in veselja. Ker je jelka po oceni vzgojiteljev visoka okrog štiri metre, se je posamezen otrok postavil pred drevo, iztegnil roke, nato v iztegnjeno roko prijel metlo in ugotovil, da vrh jelke sega še višje. Zaključili smo, da je jelka visoka toliko, kot je visok vzgojitelj z metlo v iztegnjeni roki in še pol najnižjega otroka v skupini.

Tekom letnih časov se je večja sprememba na jelki zgodila, ko je zapadel sneg in so se veje drevesa pod težo mokrega snega izrazito povesile. Na vprašanje, ali se bodo veje zdaj polomile, je nekaj otrok odgovorilo s predvidevanjem, da ne, ker so dovolj prožne, eni so v skrbi tekli k drevesu in pričeli z vej stresati sneg, drugi so občudovali ledene sveče po vejah. Jelka še nima storžev, zato smo predvidevali, kakšni bi njeni storži bili, če bi jih imela. Spomladi so se na vejah tvorili brsti in več otrok je omenilo, da so podobni nastavkom storžev, ampak da bodo iz tega verjetno zrastle zgolj veje.

Spomladi smo se igrali v gozdu in sprehajali ob drevoredih ter opazovali različne nasade iglavcev in njihovo rast. V sobo smo prinesli veje in storže ciprese, bora, jelke in smreke. Iz storžev smo izluščili semena in jih posadili v gozdno zemljo. Po natančnem opazovanju, primerjanju in navajanju razlik smo veje posameznih dreves narisali. Cipresa je imela razvejane in mehke iglice, smreka izrazito krajše od bora, iglice so se razlikovale po barvi, vršički smreke so bili izrazito svetlejši od veje iz prejšnjega leta, jelkini storži so bili obrnjeni navzgor, borov cvet je bil drugačen od cvetov sadnih dreves itd. Več otrok je povedalo, da mama doma dela mazilo ali sirup iz smrekovih vršičkov, predstavili so postopek izdelave.

Opazovali smo tudi, ali se na drevesu družijo ptice, ali se lovijo po vejah, imajo tam sestanke ali priletijo na veje le toliko, da malo posedijo in se razgledajo, kam bi odletele naprej. Otroci so pričakovali, da si bo spomladi kakšen ptičji par v gostem zavetju vej zgradil gnezdo. Ko se to ni zgodilo, smo razmišljali, zakaj se ni. En otrok je omenil, da se ptice morda bojijo bližine ljudi.

Naučili smo se ljudsko pesem Rasla je jelka, izdelali koreografijo plesa, nakar smo okrog jelke pesem tudi zapeli in odplesali. S pesmijo in plesom pa smo nastopili tudi pred upokojenkami, ki so nas januarja obiskale v vrtcu.

Za evalvacijo novo pridobljenih znanj smo po pogovorih in opazovanju posvojenega drevesa izdelali drevesni diagram – Kaj naša posvojena jelka Riko ima in česa nima.

Na pohodih skozi gozd so veselje otrokom pripravili podrti hlodi, po katerih so lahko hodili, stali na njih na eni nogi in šteli, kdo dlje uspešno lovi ravnotežje, na hlodih so deklarirali, po njih plezali ali skakali čeznje ali na njih posedeli.

Jelko smo vključili v decembrsko dekoracijo prostorov, tako je vsak otrok narisal jelko, jo pobarval in izstrigel. Jelka je bila tudi osrednji motiv novoletne voščilnice, ki so jo otroci izdelali za starše, ter izbrano drevo za izdelavo odrske dekoracije na zaključni prireditvi – ob slovesu otrok od vrtca.

ZAKLJUČEK

Otroci so pri dejavnostih zelo uživali, izkazali so veliko zanimanja za življenje dreves. Ugotovili so, da kot vsa živa bitja tudi drevesa potrebujejo ustrezne pogoje za svojo rast in da jim moramo ljudje zagotoviti ustrezno skrb ter jih varovati pred prekomernim posekom. Izkazalo se je, da so starši ekološko zelo ozaveščeni, da na otroke prenašajo znanje o pomembnosti gozda, dreves in njihovih plodov za bivanje na Zemlji.

Literatura

1. D. Bahovec, Eva et al.: Kurikulum za vrtce. Ministrstvo za šolstvo in šport in Zavod RS za šolstvo, Ljubljana, 1999.
2. Marjanovič Umek, Ljubica et al.: Otrok v vrtcu. Priročnik h Kurikulu za vrtce. Založba Obzorja, Maribor, 2001.
3. Burnie David: Drevo. Od drobnega semena do mogočnega gozda. Založba Učila International, 2012.

Koliko je bilo staro to drevo?

Okraševanje novoletne jelke

Merjenje višine jelke

Opazovanje lubadarja pod lupo.

Sestavljanke na prireditvi Gozd, voda, mlinček

BOGASTVO GOZDA V VSEH LETNIH ČASIH

Povzetek

Eko projekt Znanje o gozdovih – gozdna igralnica, smo v vrtcu izvajali in uresničevali preko iger, raziskovanja, opazovanja, praktičnih dejavnosti in druženja.

Celo šolsko leto smo obiskovali gozd, kjer smo imeli svoj gozdni kotiček. Pozornost smo namenili drevesom, ki se v letnih časih spreminjajo, spoznali smo vrste dreves, opazovali živali, raziskovali, se igrali ...

Otroke smo spodbujali k raziskovanju in opazovanju.

Gozd nam ponuja veliko bogastvo znanja o naravi, družbi, matematiki, umetnosti, jeziku in gibanju.

Otroci in strokovni delavci z obiski gozda pridobivajo na zdravju in dobrem počutju.

Gozd predstavlja bogato vzgojno-učno okolje, ki pozitivno vpliva na celosten razvoj otroka.

Ključne besede: otrok, gozd, drevo, letni časi, opazovanje, raziskovanje.

Abstract

In our kindergarten we have implemented and enforced Eco project Knowledge of forests - forest playroom through games, exploration, observation, practical activities and socializing.

During the whole school year we have been visiting the woods, where we had our forest playground. Attention was paid to the trees that change during the seasons, we have learned the species of trees, we have studied the animals, did some research and played ...

Children were encouraged to explore and observe.

The forest offers us a great variety of knowledge about nature, society, mathematics, art, language and movement.

Children and professional workers gain health and welfare by visiting the forest.

The forest represents a rich educational and learning environment that has a positive impact on the holistic development of the child.

Keywords: child, forest, tree, seasons, observation, research.

UVOD

V današnjem času se otroci premalo gibljejo v naravi in niso tako blizu narave kot so bili otroci nekoč.

Vrtec otrokom omogoča spoznavanje narave, doživljanje le-te s sprehodi v gozd, obiski rastlinjakov, kmetij ... Otroci tako odkrivajo skrivnosti narave, obenem pa znajo ceniti neokrnjene kotičke narave. Najpomembnejše za otroke je, da v naravi uživajo in se zabavajo. Narava tudi strokovnim delavcem ponuja kopico zanimivih tem in spodbud, ki jih lahko izkoristimo pri vzgojno-izobraževalnem delu.

CILJI IN METODE

Globalni cilj projekta »Bogastvo gozda v vseh letnih časih« je bil doživljanje in spoznavanje žive narave v njeni raznolikosti, povezanosti in stalnem spreminjanju ter spodbujanje različnih pristopov k spoznavanju narave.

Konkretni cilji: Otrok

- opazuje spremembe na drevesih v različnih letnih časih,
- odkriva, spoznava in primerja živa bitja in njihova okolja,
- išče poti pri premagovanju naravnih oblik gibanja v naravnem okolju,
- opazuje drevesa z vsemi čutili in prenaša izkušnje zaznavanja na verbalno, likovno, gibalno, ... področje,
- razvija predstavo o zaporedju dogodkov,
- spozna gozdarja,
- pridobiva spoštljiv in naklonjen odnos do narave.

Metode: Uporabljali smo različne metode, ki so se med seboj povezovale in dopolnjevale. To so: metoda pogovora, razlage, opazovanja, raziskovanja, opisovanja, primerjanja, poslušanja, igre, čutnega zaznavanja, fotografiranja, praktičnega dela.

Metodo opisovanja in beleženja smo uporabili pri likovnih izdelkih in pri plakatu, kjer smo upodabljali drevo skozi letne čase.

Vsak naš obisk v gozdu smo fotografirali in fotografije uporabili v otrokovem portfolju.

DISKUSIJA

Naš vrtec se nahaja na podežlju, kar nam omogoča nešteto pridobivanje izkušenj s sprehodi v naravo.

Z otroki smo veliko časa preživali v gozdu, kjer najdemo vedno kaj zanimivega. Pri otrocih je zanimanje za živo in neživo naravo izredno veliko, saj se prične že preko otroških aktivnosti in radovednosti. Otroci se učijo in raziskujejo ob igri, iskanju kamenčkov, nabiranju listov, opazovanjem mravelj, ptičev ...

Spoznajo, da živali živijo na drevesih in na tleh. Poznajo nekatere živali: pikapolonica, metulj, hrošč, polž, mravlja, žaba, jež...

Gozd je prostor, v katerem otroci krepijo čutne zaznave in razvijajo oz. krepijo motorične sposobnosti. S pomočjo zaznavanja in gibanja pridobivajo izkušnje v gibalnem, kognitivnem, govornem, emocionalnem in socialnem razvoju.

Gozd nam v vseh letnih časih ponuja številne zanimive vsebine in ideje, ki jih otroci lahko uporabijo v igri s svojo domišljijo in raziskovanjem.

BLIŽNJI GOZD V LETNIH ČASI

Dejavnosti v oddelku otrok 2–5 let so potekale celo šolsko leto. Pričeli smo z iskanjem gozdnega kotička »Petkovic«, ga počistili, tam opazovali barve jesenskega listja, odpadanje listja z dreves, iskali smo plodove, poslušali ptičje petje in šelestenje listov, odkrivali živali, njihova bivališča na drevesu in na tleh. Otroci so s tipom spoznavali razlike drevesnih skorij, z lupami in ogledali so opazovali gozd. V gozdu smo si pripravili gozdni poligon in k igri povabili otroke oddelka 2–3 let. V gozdnem kotičku smo izvedli velikonočni lov na čokoladna jajčka. Otroci so spoznali senco in njen hlad pod drevesnimi krošnjami. Skozi vse te izvedbe smo krepili gibalne, motorične in koordinacijske sposobnosti otrok.

Spremembe na drevesih so otroci ugotovili in opisovali, da se drevesa skozi letne čase spreminjajo. V jeseni se listi pobarvajo in odpadejo, pozimi so drevesa gola in počivajo, spomladi se odenejo s pisanim cvetjem in zeleno barvo, v poletnem času imajo temno zelene liste in veliko krošnjo, ki nam daje senco in hlad.

Da bi čim bolj spoznali gozd, nas je v gozdnem kotičku obiskal gozdar. Dal nam je veliko koristnih nasvetov in informacij o drevesih.

Iz gozda smo v vrtec prinašali gozdni material, ki smo ga uporabili pri izdelavi različnih izdelkov.

Skozi letne čase smo izdelali plakat z naslovom »Drevo v letnih časih.«

Našli smo kotiček v gozdu.

Opazovali smo drobne živali.

Prosta igra s hlodi.

Spoznali in poimenovali smo drevesa.

Igrali smo se z jesenskim listjem.

Naredili smo odtis debla.

Gozdni poligon.

Ustvarjamo z naravnim materialom.

Opazujemo z lupami in ogledali.

Plakat – drevo v letnih časih.

Gozdar na obisku.

Lov na velikonočna jajčka.

Spoznavamo senco in njen hlad.

To smo mi.

ZAKLJUČEK

Gozd je pomemben življenjski prostor, kjer spoznavamo zakonitosti življenja, obenem pa nam pomeni igralnico vseživljenjskega učenja.

Pri projektu so otroci aktivno sodelovali, odkrivali in ugotavljali spremembe v gozdu skozi vse letne čase. Zadani cilji so bili doseženi. Preko dejavnosti so otroci ugotovili, da se drevesa v letnih časih spreminjajo in imajo drugačno podobo. Pri dejavnostih so otroci uživali, razvijali so vedoželjnost in odgovornost, hkrati pa so pridobili izkušnje za nadaljnje aktivnosti.

Z dejavnostmi v gozdu smo pri otrocih razvijali njihovo čutno doživljanje okolja z vsemi čutili. Bivanje v gozdu deluje na otroke pomirjujoče.

S svojo aktivnostjo so ob spodbudi opazovali drevesa na svoj način in dojemali lepoto in bogastvo gozdov.

Literatura

1. Beaumont, E. (2001). Podobe gozdov. Ljubljana: Otroška knjiga Oka: Jutro.
2. Danks, F. (2007). Igrišča narave. Ljubljana: Didakta.
3. Katalinič, D. (2008). Iz sveta pravljic v svet narave. Murska Sobota: Pomurska založba.
4. Katalinič, D. (2010). Prvi naravoslovni koraki. Odranci: Mizarstvo Antolin d. o. o.
5. Kurikulum za vrtce. (1999). Ljubljana: Ministrstvo za šolstvo in Zavod RS za šolstvo.
6. Papotnik, A. (2005). To zmoremo že sedaj. Limbuš: Izotech.

